

Baricz Lajos
Mencet közben

Baricz Lajos

Menet közben

2015

A borító
Hadnagy Gabriella festményének
felhasználásával készült

A kötetet gondozta:

© Baricz Lajos, 2015

ISBN 978-606-8352-27-5

Nyomdai munkálatok:
F&F INTERNATIONAL kft.
Kiadó és nyomda
Gyergyószentmiklós

Menet közben (előszó helyett)

*Párhuzamos gondolatok
25 év alatt Marosszentgyörgyön*

Az egész úgy kezdődött, hogy kolozsvári káplánkodásom hatodik esztendejében, 1990. május 17-én Bálint Jenő korábbi marosszentgyörgyi plébános, frissen kinevezett gyulafehérvári püspökségi gazdasági igazgató telefonon megkérdezte tőlem: – Miért nem foglaltam el a marosszentgyörgyi plébániát, hiszen már egy hete Bálint Lajos segédpüspök úr kinevezett marosszentgyörgyi lelkésznek? Nem tudtam neki válaszolni. Erre én szaladtam a főnökömhöz, Ft. Czirják Árpád kanonok-plébánoshoz és jelentettem, mit telefonáltak. Aztán már együtt szaladtunk irodájába, ahol egy halom felbontatlan levél várt sorsára (egy hétig nem volt otthon főnököm, és csak ő bonthatta fel a plébániának címzett leveleket). Átforgattuk a halmot (persze, a püspökségről érkezett leveleket részesítettük előnyben), és előkerült a „tettes”: valóban ott állt a fehéren feketén (különösen számomra feketén, sötéten, gyászosan!), hogy május 10-től kinevezett marosszentgyörgyi lelkész vagyok.

Összepakoltam, és pár nap késéssel (20-án államelnök választás volt – Ion Iliescu és Radu Câmpeanu jelöltek között –!), 21-én Geréd Vilmos kolozsvári kántor barátommal megérkeztünk két Kombi-Dacia-val Marosszentgyörgyre. Amit lehetett, hoztunk magunkkal, aztán a hét folyamán még egy fordulóval elköltöztem Kolozsvárról. No, nem ment olyan könnyen, mert egy ideig (elég hosszú ideig!) szívemben, tudatomban ott volt Kolozsvár. Hat év szolgálata, kötődése, emberi kapcsolata nem szakadt meg egyik napról a másikra.

Most is szeretettel és hálával gondolok minden egyes ott töltött napra!

Itt pedig, Marosszentgyörgyön új helyzet, új lehetőség tárulkozott elém. Fiatal voltam, telve tenni akarással. Az 1990. márciusi esemény nagyon rányomta bélyegét a marosszentgyörgyi magyarokra. Akkor nem értettem sebzettségük hátterét, de aztán az elbeszélésekből lassan megértettem.

Elődömet, Bálint Jenőt, nagyon szerették, tisztelték a hívek. Talán szerencsém, hogy késve érkeztem, így nem volt az a látszata, mintha értem kellett volna elmennie. Örültem annak, hogy mindenki csak jót mondott róla. Ő hat évet szolgált itt.

Nos, azóta, 25 éve itt vagyok – áldott legyen érte a mindenható Isten! Sok, nagyon sok jó ember lakik Marosszentgyörgyön – katolikusok és nem katolikusok (12 felekezethez tartozik a 9000 lakos), magyarok és nem magyarok. Bár kifejezett küldetésem az 1600+100 (Jedd, Csejd, Agárd, Kebele, Tófalva) katolikushoz szól, de vallom, mindenkihez küldetésem van, aki a nagyközségben él, és akivel úton-útfélen találkozom.

Tudtam, és közben rájöttem, hogy a rám bízott hívek – és köztük a munkatársaim – nem kifogástalanok, nem tökéletesek. Azt is tudtam és tapasztaltam, én sem vagyok az. Ám együtt szeretnénk azzá válni. Ezért találunk.

Nem szándékozom a 25 év külső-belső történéseit taglalni. Én mindig, minden körülményben legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint cselekedtem, és cselekszem, ameddig élek. Ezt láttam és tanultam áldott emlékéü szüleimtől; ők tanítottak emberségre és kereszténységre.

Sok minden történt a két és fél évtized alatt bennem, körülöttem, az egyházközségben, a községben és a világban. Igen, sok víz lefolyt a Maroson. Ezeknek a történéseknek olykor

írásos nyoma is maradt. Ezekből válogattam, ami „menet közben” történt, és ami valahol, valamikor, valamilyen formában elhangzott, megjelent. De nem prédikációk! „Párhuzamos gondolatok.” Néhánynál sikerült is feltüntetni, másoknál nem, hol hangzott el vagy jelent meg.

„Menet közben” – kissé furcsa kimondani, leírni, mert olyan zöngéje lehet, mintha valami mellékes, valami „másodtermék” lenne, de akkor, amikor megfogalmaztam ezeket a gondolatokat – és most is! –, fontosnak tartottam őket.

Párhuzamos gondolatok – párhuzamosak a szentírás üzenetével, az egyház tanításával, az egyházközség életével, emberek-sorsok alakulásával, és egészen magától értetődik: az én papi, emberi, személyes és közösségi életemmel is.

3X25. A huszonötös szám a huszonöt évet jelzi. A három pedig a természetfölötti tökéletességnek a száma, de az sem elhanyagolható, amit a közbeszédben nagyon sokszor mondunk: Három a magyar igazság! Itt pedig a három témakört akarja megjeleníteni.

Ezt a „menet közben” megszületett háromszor huszonöt kis írást, gondolatfüzért hálával és szeretettel nyújtom át kedves testvéreimnek a Marosszentgyörgyön eltöltött áldott 25 év emlékeként.

Marosszentgyörgy, 2015. május 21.

Baricz Lajos

Jeles napok és idők

Advent

Decemberi rövid nappalok, hosszú hideg éjszakák. Mintha a világ a vége felé közeledne. De nem. Ebben a homály-teli időszakban – amit egyházunkban adventnek nevezünk – élénken él bennünk, keresztényekben a várakozás. A várakozás maga a remény, az élet, a jövő. S adventben valóban a Jövőre várakozunk, vagyis arra, hogy Isten maga belépjen a történelembe, életünkbe, és általa életünk, jövőnk legyen.

Az advent szent idő, mely Jézus Krisztus születésére, befogadására készít fel. Lázasan készülődés idejét éljük. Nem elég csak várakozni; készülni, felkészülni kell. Ahogy Izajás próféta és Keresztelő Szent János szólít fel: „Készítsétek az Úr útját, egyengessétek ösvényeit.”

Az adventi idő lelki elmélyülésre, Istenhez és embertársaimhoz való fordulásra szólít fel, azaz – megtérésre.

De hisz én keresztény vagyok – gondolhatom. Igen, keresztény vagyok, ami nem befejezett állapot, hanem állandó feladat. Ha a tegnapi sikerült megélnem azt, amit Isten elgondolt velem és általam, az a tegnapi vonatkozott. Ma ugyanazt kell tennem, és holnap is. Minden nap, ameddig élek. Minden napom új lehetőség, ami csak úgy lesz sikeres, ha a régi rosszat kidobom életemből. Szakítanom kell a rosszal és mindazzal, ami nem jó bennem. És utána már csak a jót szabad tennem. Nos, ez a megtérés. Adventi és örök feladat. Ha pedig sikerül ezt az idén megtennem, hihetem: Isten segítségével utat készítettem, – jöhet hát az Úr, kész vagyok a befogadására és a vele való együttélésre.

2002. december 16.

Karácsonykor

Amíg az adventi szent idő a reményteljes várakozás ideje, addig a karácsony a csodálatos beteljesedése. Beteljesedett az ígélet: Isten elküldte Fiát hozzánk, emberekhez. Ennyire szeretett minket, noha mi bűnösök voltunk.

Isten maga a szeretet, megosztotta velünk is végtelen szeretetét. Ez a karácsony lényege, ezért karácsony a szeretet ünnepe. A történet ténye a fontos, de mikéntje másodrendű.

Életünk a külső események pergőtüzében zajlik, ezért hajlamosak vagyunk magunk is a külsőségekre figyelni, és ebben élni meg az ünnepet. Igaz, hogy szükséges a külső, a körítés, a csomagolás. Szükséges, de nem elég. Karácsonykor nem állhatunk meg az ünnepi fényeknél, a bevásárlásnál, lakásunk takarításánál, a töltött káposztánál. De nem rekedhetünk meg a vallásos külsőségnél sem, ami pedig kecsegtető: karácsonyfa, Betlehem készítés, napkeleti bölcsek látogatása, angyalok köszöntése, pásztorok hódolata – csodálatos, évszázadokra visszanyúló hagyományok felelevenítése és ápolása. Ez mind szép és jó, de csak külső, amely jelzi a lényegét. A lényeg a benső: Isten megtestesült, belépett a mi világunkba, be akar lépni személy szerint az én világomba. Átala jobbá, szeretőbbé, türelmesebbé, kedvesebbé, megértőbbé, segítőbbé – egyszóval krisztusibbá/keresztényebbé kell válnom, épp a bennem is megtestesülő Jézus Krisztus által.

Én így szeretnék, így akarok ünnepelni, függetlenül attól, milyen lesz a körítés idén karácsonykor. Lelkem mélyén azt szeretném, hogy minden ember belül, szívében élje meg a karácsonyt, és akkor volt/van értelme Isten megtestesülésének: minket testvéreké tett. Következésképp csak együtt vagyunk, lehetünk Isten gyermekei.

(Népiújság, 2002. december 24.)

Karácsony előtt

Ismét ünnep előtt állunk, – a legbensőséesebb ünnep, a Karácsony előtt. Menyi készülődés, várakozás előzi meg és mégis néha úgy érezzük, váratlanul megérkezett. Karácsonyra – az Isten-gyermek születésének emlékünnepére – nem elég csak külsőleg készülődni. A szív ünnepét a szív mélyén, a szív egyszerűségében kell mindenkinek megélnie.

Egy gyermek születését a családban mennyi készület előzi meg: festés, meszelés, takarítás, új – csak neki való dolgok vásárlása: gyerekágy, babakocsi, és apró ruháknak se szere se száma. Talán már éltünk át a családban, vagy az ismerősök között ilyen készülődést. Ez a külső készülés csak akkor igazi, ha a belső hozzáállást, szeretetet fejezi ki. Mert a kicsinek mindenkinek előtt arra van szüksége.

Ha ez így van egy gyerek megszületésekor, annál inkább érvényes az Isten-gyermek megszületésénél. Várnunk kell Őt: festenünk, fehérítenünk kell lelkünkben – önmagunkba kell néznünk és a bűnbánatban, a bűnbánat szentségében meg kell tisztítanunk lelkünket; be kell szereznünk advent idején a csak Neki való dolgokat: imádság, lemondás, áldozatvállalás, rászoruló megsegítése, kitárulkozás Isten és embertársaink iránt. Ha mindezt megtettük, nem múlhat el a szent ünnep úgy, hogy meg ne érintsen minket. Karácsonykor a szívünkben meg kell születnie Isten szeretetének és nekünk is újjá kell születnünk a szeretetben. Csak akkor kerülhetünk közelebb egymáshoz, ha újjászületünk a szeretetben. Különben minden csak külsőségessé válik.

Vajon volt-e már olyan Hit és Fény találkozon részem, amelyen csak testemmel, külsőleg voltam jelen? Összejöveleink neve is sokatmondó és kifejező: Találkozó. Nem gyűlés,

ülés, foglalkozás stb. Találkozás, amikor és ahol test-lélek vagyunk együtt és egymásra figyelünk. Az úgynevezett nagy-találkozók alkalmával néha előfordul, hogy egyik-másik személlyel nem tudok szót váltani, beszélgetni. Vagy a szervezés vagy a program menete (vagy talán magammal vagyok elfoglalva), megakadályoz a személyes találkozásban. Miután elváltunk, jelenik meg egy-egy arc, személy előttem, akit nem érintettem meg, akire nem mosolyogtam, akihez nem szóltam, akit nem hallgattam meg. Ilyenkor úgy érzem, hogy velük igazából nem is találkoztam, bár 2-3 órát együtt töltöttünk el. Lehet, valaki már élte át közületek ezt a helyzetet: együtt voltunk, találkoztunk vettünk részt és mégsem voltunk igazából „találkozó”. Üresnek érezzük a találkozót.

Nos, az ünnepek előtt ezért fontos nagyon jól felkészülnünk, hogy ne hogy elmúljon Karácsony a csak külső készülődésben, a programok szervezésében, és ne találkozzunk azzal, akiért az egész történik: Jézus Krisztussal, Isten egyszülött Fiával, a Betlehemi Kisdeddel, aki értem, érted, értünk – a Hit és Fényben élőkért is – jött-jön idén is a világba, életünkbe. Mert ő a Szeretet.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok számotokra, családjaitok, szüleitek, barátaitok-segítőitek számára bensőséges adventet és folytatásaként lélekben átélt bensőséges Karácsonyi Ünnepeket.

2003. december 8.

(Levél az Erdélyi Hit és Fény közösségekhez)

Röpül az idő

Amint az évek telnek, egyre rövidülnek. Én legalábbis így vagyok vele. Valamikor, gyermekkoromban olyan hosszúak voltak az évek – különösen szeptember közepétől június közepéig –, hogy néha arra gondoltam, az örökkévalóság már itt a földön elkezdődött. Érdekes, a nyár akkor is gyorsan elszaladt. A gyermekkorból – amely elég árnyékolttá sikerült – ahogy átléptem a ifjúkorba, már kezdett kissé felgyorsulni az idő; tíz éven át a Borzont - Gyulahehérvár útszakasz évente hatszori megtétele egyre jobban felcsillantotta előttem: a tér és az idő szorításában telik el az élet. Ez folytatódott hatévi Kolozsváron töltött szolgálatom alatt is. És aztán jött a „változás”. Nemcsak a rendszer számára. Hányszor hallom másoktól, amit én is átélek: – száguldó világban élünk, – kifolyik az idő kezünkéből, – semmire sincsen elégséges idő, – röpül az idő!

Igen, valóban röpül. Csak most kezdtük el a 2008-as újesztendőt. Most volt tele szívünk újabbnál újabb vágyakkal, tervekkel, elgondolásokkal, most volt sugárzó arcunk, amikor év elején találkoztunk és jókívánságainkat belekényszerítettük a megszokott „Boldog Újévet!” kívánságba. Hol van már az az idő! Most volt, és már a múlté. Búcsúznunk kell tőle, mikként az év folyamán olyan sok barátunktól, ismerősüinktől, kedves, lelkünk mélyén mély nyomot hagyó élményektől búcsúznunk kellett.

Úgy képezem el a földi életet, mint egy nagy utazást: valaha elindultunk az Élet vonatán, azóta minden évben megáll egy-egy állomásnál, aztán tovább indul, és száguld velünk addig, amíg megérkezik ki-ki a Végállomásra. Közben leszállunk mi is, mások szállnak fel, és velük vágtat tovább – nélkülünk. Milyen jó hinni, hogy nem a semmi felé száguldunk előre. Bár ismeretlen számunkra a jövő, az új szakasz, amit meg kell tennünk, boldogító tudat az, hogy nem magunkra utazunk, van Kísérőnk az úton, és jó irányba haladunk, és célba is érünk.

Ilyenkor évvégén mindenki és minden közösség szembenéz önmagával és kiértékeli, milyen volt az elmúlt esztendő. Mit sikerült megvalósítani abból a sok tervből, elgondolásból, amivel elindult az év elején? Fontosak a mindennapi kis örömök, élmények, szellemi-lelki-anyagi sikerek, gazdagodások. Ám igazából nem az a lényeges számomra, mennyivel lettem gazdagabb, híresebb, hanem az: mennyivel lettem több emberségemben. A mindennapok apró helyzeteiben, ha helyemen voltam, adni tudtam magamból azt, aki vagyok, és akire épp abban a pillanatban ott szükség volt, ha tudtam a kisebb vagy nagyobb közösséget építeni, szolgálni, akkor megtettem kötelességemet. Akkor Dsida Jenő sírfeliratával vallhatom: „Megtettem mindent, amit megtehettem...!” Így emelt fővel nézhetek szembe önmagammal, lelki szemeim előtt felvonuló embertársaimmal, – és a Mindenhatóval is.

Az utolsó negyedévben sokat beszélnek a gazdasági hanyatlásról, visszaesésről. Mindannyiunkat érint, nem tehetünk úgy, mintha nem is létezne. A válságból való kilábaláson is össze kell fognunk. De én, az egyén, igazából arra kell hogy figyeljek, vajon énemben, emberségemben fejlődés vagy visszaesés, hanyatlás történt-e idén? Értékes idő volt számomra az elmúlt év is: az én időmből, az én földi életemből telt el. Ne szomorodjam érte: mindig az az idő a legfontosabb számomra, amelyben élek, a jelen, amely tulajdonképpen jövőmnek elővételezése. Adjam bele, éljem bele magam a mába, és akkor remélem, hogy jobb, szebb lesz saját jövőm és közösségem jövője.

Kívánom mindannyiunk számára, hogy a múltból a Jövőbe nyugodt és tiszta szívvel, reménykedve lépünk át. Akkor remélhetjük, hogy meg is tudjuk valósítani a magunk és mások életében azt, amit ilyenkor őszinte szívből kívánunk egymásnak: **B. Ú. É. K!** Boldog Új Évet Kívánok!, azaz Bízd Újra Életed Krisztusra!

Óév – 1999

Ismét eltelt egy év. Egy évvel öregebbek lettünk – egy évvel kevesebb földi életünk éveinek száma. Amint köszöntgetjük egymást az egyre sűrűbben jelentkező Szilveszter napokon, annál inkább rádöbbenünk, mennyire ki vagyunk szolgáltatva az idő múlásának. Mondhatjuk azt is, az idő függvényében élünk. Gondoljunk csak vissza az elmúlt tíz esztendőre: milyen zaklatottá vált egyik napról a másikra életünk. Néha az az érzésem, ha lépést akarok tartani a rohanó korrallal – már amennyire tehetem – mindig lépnem kell, néha ugranom. Soha nem szabad megállnom, különben lemaradok. Lépegetek saját erőmből, mégis néha olyan képzeteim vannak, sok mindenről mégis lemaradok. Szeretném, ha multilokációval rendelkeznék, amit néhány szent életéből ismerek. Vagyis, hogy egyszerre több helyen ott lehessenek. Akkor talán jobban kihasználhatnám az időt. Isten mindig, mindenhol jelen van, csak Isten örök.

Már régebb is mondták: csak egy példányban vagyok; nem csináltak engem sem indigóval. Aztán jött ugyanannak a gondolatnak a korszerűsítése: nem fénymásolóval készítettek / xeroxoltak /; de nem is klónoztak. Hát nem, – egyedi teremtménye vagyok Istennek. Minél jobban rájövök erre, annál inkább érzem időbeliségemet. A sodró, múló időben élek. Ez tény. De szemlélet, hit kérdése, mit kezdek önmagammal e tűnő időben. Siránkozhatok, hogy öregebb lettem egy évvel – és rövidült földi tartózkodásom ideje. Ám gondolhatok úgy is elmúlt életemre, mint egyre több lehetőséget felkínáló esélyre: mennyi jót tehettem az elmúlt évben, az elmúlt tíz vagy ötven év alatt. Minden év, az évnek minden napja nagy lehetőség arra, hogy sok-sok jót tegyek. Csak jót tenni, jót cselekedve érdemes élni! Tetteim tesznek jóvá. Igaz, nem válthatom meg a világot, de a

magam jóságát hozzáadhatom a világhoz. Általam, jó tetteim által gazdagabb lesz a világ. Hiszem ezt! De hiszem ellenkezőjét is: ha én elmulasztom a jót megtenni, általa szegényebb lesz a világ. Ezért akarom tenni a jót, akár van sikere, akár nincs. A jóságnak, a jónak kevés látványos sikere van. Nekem mégis a jót kell tennem, mert sürget a fogyó időm. Igen, sürget, mert az ezerkilencszázas évekből még csak néhány óra van hátra. Ebből a századból majdnem fele a rendelkezésemre állt. De az egész huszadik század az emberiség rendelkezésére állt, hogy jót tegyen! Nem mindig tette. És rendelkezünk – mi emberek – a második évezreddel is. Mennyi mulasztás terheli az idős századot s az agg évezredet! S benne az embert! Ha igaz, hogy egy időben Istenért megvetettük az embert, éppúgy igaz, hogy majd az emberért a világból száműztük az Istent. Egyik próbálkozás sem volt jó. Talán a jövő évezredben kibékül az ember Istennel.

Tele volt az elmúlt ezredév, miként az elmúlt idej évi év is félelemmel és megfélemlítéssel, megalázással és megalázottsággal, megvetéssel és megvetettséggel, és mindennel, ami a jónak hiánya.

Istennek legyen hála, rejtetten, titokban bár, de a mulasztások közepette voltak kiváló teljesítmények, amelyeket nem kell szégyellnünk. Ellenkezőleg: kisebb-nagyobb körben magunk elé állíthatjuk követendő példaként. Mi tette őket naggyá? Mi váltotta ki hősiességnek mondható tetteiket? Talán csak ennyi: a szívük mélyén rejtőző jóságot engedték életükben szárba szökkenni, és nem fojtották el a jó kísértését. Az időben, mindenki a maga idejében, igyekezett a jóra. Ezáltal jutottak az időből az Örökkévalóságba.

És én, aki ezeket a gondolatokat megfogalmazom, és Te (aki talán elolvasod), mit tudtam tenni az elmúlt év alatt; ott – és mindig ott – ahol életem napjai telnek: szüleim-gyermekeim társaságában, családi-munkahelyi viszonyulásomban, kisebb-nagyobb közösségem, az egész emberiség érdekében? A kudarcok, sikertelenségek láttán belefáradtam, kiábrándultam?

Az idő nem áll meg, szalad tovább. Ne álljak meg én se, Te se, és ne mondjam: nem érdemes. Bár barátodat megdöbbeníti a háború ténye, de adakozó segítőkészséged is feltűnik neki; ismerősöd gyászban kesereg, jelenléted megvigasztalja; csüggedt szomszédod fájó titkát bízza rád, s te hordod titkait (egyszerű, jelentéktelen tettek, melyeknek száma végtelen lehet), nagy segítségére vagy csöppnyi jószággal.

Ezekkel a gondolatokkal búcsúzom a régi évtől és indulok az újba, ahogy Szent Pál apostol tanítja: "... elfelejtem, ami mögöttem van, és neki lendülök annak, ami előttem van." (Fil. 3, 13.) És buzdításul tovább: " Senki se keresse csak a maga javát, hanem a másét is!" (Fil. 2, 4.)

Az új esztendő küszöbén kívánok minden kedves testvéremnek nemes vágyakkal, jó elhatározásokkal kezdődő új évet, és kívánom Isten segítségét, hogy mindannyiunkban érjen be a jó, így általunk szebbé, jobbá lehet, és boldogabbá az új esztendő.

(Harangszó, 1999. Karácsony)

Megválnok tőled is...

A szent karácsonyi ünnepek már elmúltak. Az Ünnepek élménye még bennünk él, és bennünk él az is, Akit karácsonykor egy újabb évre kaptunk és befogadtunk. Az elröppent ünnepek után már a jelképpé vált karácsonyfák is kezdtek lassan kikerülni a lakásokból. Letelt az idejük, teljesítették a szolgálatot, pedig mennyire vártuk őket. Most az év végét egy ilyen karácsonyfához hasonlíthatom.

Mennyire vártuk, hogy felállítsuk a szobában! Kiválasztottuk, beszereztük, adott esetben rejtegettük a gyerekek elől, feldíszítettük: ráraktuk az égőket, a csillagszórót, gyertyát, almát, diót, édességet és még sok-sok más díszet, amíg olyanná vált, mint egy „karácsonyfa”. A karácsonyfa alá mindenki elhelyezte az „angyalfiát” szereteteinek igénye, és lehetőségének mértéke szerint.

Aztán az adott pillanatban, szenteste, kigyúltak a karácsonyi fények, a család összegyűlt a karácsonyfa mellett, szent énekek éneklésével köszöntötték a Betlehemi Kisdedet, majd átadták egymásnak az ajándékot. Öröm, szeretet, a Hargitát idéző fenyőillat, a kegyelem áradatát sugárzó boldogság töltötte be a lakást és a családtagok szívét-lelkét. A „szenteste” megtartott „éjfélímise” után pedig meggyúltak a karácsonyfa gyertyái, csillagszórói, a csomagokból előkíváncoztak az ajándékok, a család elfogyasztotta a töltött káposztát... az alma, dió, cukorka is lassan „elpárolgott” (tehette, mert már a két karácsony között megtörtént a házszentelés), a meleg szobában a fenyő elveszítette üdeségét, varázsát – így hát nincs miért tovább tartani. Amit annyira vártunk, körülálltuk, most békésen megválnok tőle.

Így vártuk az újévet is: tele volt rejtéllyel, frissességgel, újdonsággal, fénnel, ajándékkal... Boldogan, elvárásokkal

fogadtuk. Bízunk, hogy új lehetőségek tárulkoznak elénk. Sok mindent vártunk tőle. Ajándékait, amit hozott, elfogadtunk. Díszeit élveztük, az év folyamán egy-egy csillagszórót meggyújtottunk (vagy mások a mi életünkben), a diót feltörtük (néha keménynek bizonyult!), az alma néha savanyúnak tűnt, a cukorka gyorsan elolvad szánkban, a gyertya hamar elégett.

Az év, amit úgy vártunk, elmúlt, dísztelenül áll előttünk – illetve mögöttünk. Sok örömet, boldog percet, órát hozott számunkra. Hozhatott kevésbé boldog napokat is. Fényei kialvóban, a gyertya csonkig égett. Már-már megválnak tőle, mint az idejétmúlt karácsonyfától. Egy pillanatig még szemléljük és emlékezzünk – és hálát adunk Istennek a sok-sok jóért és azért, hogy még vagyunk, és várhatunk reménykedve az új esztendőre, amelyhez új tervek, új remények fűznek.

Adja Isten, hogy reményeink valóra váljanak az új esztendőben.

Vízkereszt = Epiphania Domini = Urunk megjelenése

*Amikor a júdeai Betlehemben Heródes király idejében
Jézus megszületett, bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe,
és kérdezősködtek: „Hol van a zsidók újszülött királya?
Láttuk csillagát napkeleten, s eljöttünk, hogy bemutassuk neki
hódolatunkat” (Mt. 2, 1-2)*

Az epifánia az ókori világban egy istenség rövid ideig tartó, látható vagy hallható megjelenése. A görögöknél Homérosz óta valamely jótékony istenségnek várhatóan, de jót jelentő megjelenése; a *hellenista* korban segítségük megtapasztalása menekülést, szabadulást hozó közbelépésük is. Mivel *Egyiptomban* a fáraót megtestesült istenségnek, a nép jóakarójának, megmentőjének, üdvözítőjének tartották, valószínű itt támadt a gondolat, hogy a király látogatása az istenség megjelenése.

Az ószövetségben leírt istenjelenségek közül csak kevés esetben használja az epifánia szót. Az újszövetségben már jelensége egyöntetűbb: Krisztusban Isten jelent meg az emberek igazi Megváltójaként.

Az egyházi szóhasználatban, kezdetben az epifánia a teofánia (istenjelenés) szinonimája, Krisztus születésének illetve nyilvánosság elé lépésének (január 6.) misztériumát jelentette. Az első századokban karácsonyt külön nem is ünnepelték, erre epifániakor gondoltak.

Az ünnep tárgya lényegében Jézus megjelenése volt általában; tehát: születése, isteni küldetésének megnyilatkozása a Jordán mellett és csodatevő hatalmának első megnyilatkozása a kánai menyegzőn. Az epifánia különleges jelentőséget nyert Krisztus születésével kapcsolatban, mint Jézus megjelenésének ünnepe a pogány népek, a napkeleti bölcsek előtt. Ezért az

ünnepet nevezik a *napkeleti bölcsek látogatásának* is. A napkeleti bölcsek nem a választott nép fiai; tehát idegenek, pogányok. Így Jézusban a pogányok is felismerik Isten világba jöttét.

Vízkereszt ünnepe utáni vasárnapon emlékezünk *Jézus megkeresztelkedésére*. Ez is az epifánia része volt korábban. Ezért Jézus megkeresztelkedésének emlékére keleten ezen a napon szolgáltatták ki a keresztség szentségét s áldották meg a vizeket, főként a Jordánt és a Nílust. Innen származik a magyar nyelvben a *vízkereszt* elnevezés is. A keleti egyházak ma is ezen a napon szentelik meg a vizet. A nyugati egyházban ehhez az ünnephez kötik a házszentelést, de a házak megszentelése emlékeztető a kánai ház megszentelésére Jézus jelenléte által; a tömjénezés (ahol még szokásban van) a napkeleti bölcsek tömjénadományára emlékeztet.

Ma az egyház liturgiája Jézusnak a napkeleti bölcsek s a pogányok előtt való megjelenésére vonatkozik. Egyházi parancs alapján kötelező ünnep.

Induljunk el hitünk segítségével a bennünk kigyúlt csillag világánál és mi is hódoljunk Isten egyszülött Fia, Jézus Krisztus előtt. Ő azért jött, hogy közel hozza hozzánk a távolinak hitt Istent és közel kerülhessünk hozzá.

Urunk megkeresztelkedésének ünnepe

Még lelkünkben cseng a betlehemi kicsi Jézust köszöntő angyalok éneke, az éjszaka rendkívüli világosságában a betlehemi pásztorok öröme, a mindenség királyát köszöntő napkeleti bölcsek hódoló szava visszhangzik, az első évközi vasárnapon az egyház az evangéliumban már túllép a szívhez szóló gyermekség történeten, Jézus Krisztust, a felnőttet, a nyilvános működés küszöbén álló felnőttet állítja elénk, aki 30 éves korában a Jordán folyóban Keresztelő Jánosnál megkeresztelkedik.

A keresztelés előtti beszélgetések alkalmával mindig felteszem a kérdést a szülőknek és a keresztszülőknek: – miért és mikor kell a gyereket, a hagyomány szerint megkereszteltetni. Nem ritkán kaptam azt a választ, amit épp a mai evangélium ír le: – Azért kell a gyereket megkereszteltetni, mert Jézus maga is megkeresztelkedett a Jordán folyóban; és legalább 30 éves korban meg kell keresztelkedni, mert Jézus is 30 éves volt, amikor megkeresztelkedett.

Örülök, hogy legalább tudják, akik ezt a választ adják, na meg annak is, hogy ennyire Jézus-központúak. De a Jézus keresztsége és a mi keresztségünk között nincs ok-okozati viszony, mert amíg mi azért keresztelkedünk meg, illetve kereszteltetjük meg gyermekeinket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, hogy lelkükről eltűnjön az áteredő bűn, ezáltal Isten gyermekei, a mennyország örökösei és az egyház tagjává váljanak, addig Jézusnak erre nem volt szüksége, hiszen már a Szűzanya is áteredő bűn nélkül fogantatott és született (az Úr angyala mondta róla: kegyelemmel teljes! Lk. 2.), mennyivel inkább elmondható ez Jézus Krisztusról, aki valóságos Isten és valóságos ember, egyszóval Istenember. A niceai hitvallásban ezt valljuk róla: „született, de nem teremtmény... Isten az

Istentől, valóságos Isten a valóságos Istentől, világosság a világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől."

Jézus tehát a Szentlélek erejéből történő fogantatásától és születésétől Isten Fia. A mai evangéliumban, megkeresztelkedésekor felhangzik az Atya tanúságtétele róla: „*ez az én szeretett Fiam*”, de ez nem akkor jött létre, hanem csupán a körülállók megerősítésére hangzik el tanúságtételként Jézus nyilvános tevékenységének megkezdésekor. És egyértelmű, hogy aki számunkra az üdvösséget hozta, a mennyországot kereszthalálával megszerezte, az nem szorult rá, hogy a keresztségben a mennyország örökösévé váljon.

Láthatjuk tehát, hogy Jézusnak a mai értelemben nem is volt szüksége a keresztség felvételére.

És látjuk a különbséget is a Keresztelő János-féle keresztség és a Jézus Krisztus-rendelte keresztség között. A Krisztus nevében kiszolgáltató keresztség eltörli a bűnöket – Jézus Krisztus megváltói kereszthalálának érdeméből –, míg a János-féle keresztség a bűnbánat kifejezésének csupán egyik jele. János maga az esszénus lelki, karizmatikus közösséghez tartozott, akik naponta rituális fürdést végeztek, hogy ezzel is kifejezzék a bűnöktől való mentesség utáni vágyat.

Amikor Jézus Jánoshoz megy a Jordán folyóhoz és megkeresztelkedik, alámerül, ezzel azt kívánja kifejezni, hogy valóban vállalja a közösséget a bűnösökkel, jóllehet az írja az írás: „*hasonlóvá lett hozzánk, a bűnt kivéve*”. János tudatában van a helyzet furaságának, ezért tiltakozik is: „*nekem van szükségem a te keresztségedre és te jössz hozzám?*” Ennek ellenére megkereszteli Jézust a Jordán folyóban. Ezzel kezdődik Jézus életében – mondhatjuk – a „sorsfordulat,„: az Atya a

Szentlélek jelenlétében tanúságot tesz Jézus Krisztusról, mint egyszülött Fiáról: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik.*”

Jézus Isten fiúságáról tehát az Atya tanúskodik, amit Jézus is néhány alkalommal megerősít, és többen, akik találkoztak vele nyilvános működése alatt. S hogy Jézus élete mennyire megfelelt az elhangzott ígéknek, az Jézus lelkületéből, küldetés-tudatából következik: „*Az az én eledelem, hogy mennyei Atyám akarátát teljesítsem,*” vagy „*én önként adom oda életemet, mert hatalmam van, hogy odaadjam és hatalmam van, hogy vissza-vegyem.*”

Amit Jézus megkeresztelkedése alkalmával mondott az Atya, azt megismétli Jézus nyilvános tevékenységének csúcspontján a tábor hegyi színeváltozás alkalmával: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik, őt hallgassátok*” (Mt. 17. 5). Ezáltal teljesedett be az ószövetségi jövendölés, amelyet az első olvasmányban Izaiás próféta szavai által mond az Úr: „*Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Kiárasztom rá a lelkemet.*”

K. K. T. – R. H. ! Jézus Krisztus megkeresztelkedésének ünnepén gondolnunk kell a mi megkeresztelésünkre is. Mi már nem a János-féle kereszttségben, hanem a Jézus Krisztus kereszt-ségében részesültünk, amint küldte apostolait feltámadása után: „*Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket. Kereszteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében és tanítsátok őket mindannak megtartására, amit mondtam nektek. S én veletek vagyok mindennap a világ végéig*” (Mt. 28, 18-20.).

A Szentháromság nevében kereszteltek meg minket, és amikor gyermekek voltunk, elkezdődött bennünk az isten-gyermeki élet. Elhangzott akkor is az Atya szava: ez az én szeretett fiam, ez az én szeretett lányom. És azok is voltunk

mindaddig, amíg szerencsés esetben szüleink, nagyszüleink társaságában elindultunk a kegyelmi úton. De az isteni szó nem csak a múltra vonatkozik; az most hangzik el, jelen pillanatban. Igazán Isten szeretett fiaként, lányaként élem ma is életemet?

Találkoztam a kórházban betegágyon szenvedő testvéremmel, aki elmondta, hogy gyermekkorában fő ministráns volt, és a papnak a templomban és a plébánián az un. „jobb keze”, aztán jött az élet, magával sodorta és eltávolodott istentől, egyháztól... és most már csak az én segítségemmel tudta elmondani a legszentebb imádságot, a Miatyánkot, mert azt is elfelejtette. Nem volt késő számára – hiszem én.

Úgy éled diák-, munkás-, munkanélküli-, nyugdíjas-, egészséges-, beteg-, fiatal vagy idős életedet, mint akinek élete igazolja, hogy valóban Isten gyermeke vagy – és ugyanakkor testvére a melletted élő – bármiként beszélő és hívő – testvérednek? Mert Isten azt szeretné, ha rólam is, rólad is személy szerint minden körülmény között elmondhatná: ez az én szeretett fiam, ez az én szeretett lányom, akiben kedvem telik.

Éljünk úgy, hogy ne csapjuk be Istent és önmagunkat.

(Marosvásárhelyi Rádió,)

Gyertyaszentelő Boldogasszony

Bár az ünnep megnevezése a Boldogságos Szűzanyára utal, a nap eseményének jelentőségét a napra kijelölt evangélium adja meg Szent Lukács evangéliumának második fejezetében: „Amikor elteltek a Mózes törvényében megszabott tisztulás napjai, felvitték Jézust Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak, ahogy az Úr törvényében elő volt írva: *”Minden elsőszülött fiút az Úrnak kell szentelni.”*

Az ünnep tehát ószövetségi fogantatású. Az ószövetségi szentírás és hagyomány szerint a fiúgyermeket születése után 40 nappal el kellett vinni a templomba, s ott bemutatták az Úrnak, az elsőszülöttet kiváltották a papi szolgálat alól, mert ezt Lévi törzse látta el, s nem mint régebben, az elsőszülött.

Ugyancsak áldozatot mutattak be Mózes törvénye alapján a Kivonulás könyvében leírtak szerint: „Az Úr így szólt Mózeshez: *”Szentlej nekem minden elsőszülöttet. Ami Izraelben anyja méhét megnyitja, – akár ember, akár állat – az mind az enyém.* (Kiv. 13,1-2).

Az első parancs tehát a gyermekre vonatkozik, jelen esetben az Úr Jézus Krisztusra, és minthogy a gyermek és az édesanyja elválaszthatatlan egymástól, a második előírás már az édesanyát érinti, a mai ünnep kapcsán a Boldogságos Szűz Máriát. A Leviták könyvében olvassuk: „Az Úr azt mondta Mózesnek: *”Hirdesd ki Izrael fiainak: ha az asszony szül és gyermeke fiú, akkor hét napig tisztátalannak számít, mint ahogy tisztátalan havi vérzése idején. A nyolcadik napon metéljék körül a gyermek előbőrét. De ő még harminchárom napig maradjon otthon, hogy megtisztuljon véréből. Ne érintsen semmit, ami szent, és ne közeledjen a szentélyhez, amíg le nem telt tisztulásának ideje.”* (Lev, 13, 1-4)

Az evangélium azt is leírja, hogy „egy pár gerlicét vagy két galambfiókát” kellett áldozatul bemutatniuk. Ebből következtethetünk arra, hogy Mária és József szegény emberek voltak.

Mivel a gyermek Jézust – mint minden elsőszülöttet – 40 napos korában mutatták be a templomba, ebből az ószövetségi előírásból alakult ki az a keresztény szokás, hogy rendes körülmények között a gyermeket negyven napos korában vitték a templomba, hogy ott megkereszteljék.

A nap eseményéhez tartozik még az agg Simeon feltűnése is, aki Izrael vigaszára várt és a Lélek ösztönzésére épp akkor a templomba ment és ott a gyermek Jézusban felismerte a „világ világosságát”, és elmondta hálaadó imáját: *„Bocsásd el, Uram, szolgádat szavaid szerint békességben, mert látták szemeim üdvösségedet, melyet minden nép számára készítettél, világosságul a pogányok megvilágosítására és dicsőségül népednek Izraelnek.”*

Ebben az énekben mondja ki a nagy igazságot, hogy Jézus világosságul jön a pogányok megvilágosítására. A világosságot, a fényt a középkorban a gyertya jelképezte. Így alakult ki az ünnep neve is: Gyertyaszentelő Boldog Asszony, amikor a Jézust, a világ világosságát jelképező gyertyát elvitték a templomba, ott megáldották, megszentelték, majd a szent család zarándoklatára emlékezve körmenetet tartottak.

Tehát erre az eseményre emlékezünk a mai ünnepen. Egyházanyánk, mint egykor Mária Simeonnak, nekünk adja Jézusát. Megajándékoz tanításával az igehirdetés által. Megajándékoz kegyelmével a szentségek által. A szentáldozásban pedig szívünk bölcsőjébe fekteti. S teszi egyházunk mindezt azért, mert Isten nekünk szánta elsőszülött Fiát. Erre figyelmeztet a gyertya is, amit a mai napon megszentel és a kezünkbe ad. Emlékeztetni akar a karácsonyi gyertyagyújtásra, amikor a föld gyertyatartójára helyez-

te a világ világosságát, a mi Urunk Jézus Krisztust. Ne azért, hogy véka alá rejtjük, hanem Máriához, Simeonhoz hasonlóan szívünk oltárára helyezzük. Így leszünk méltók jézusi küldetésre: „*Ti vagytok a világ világossága.. Úgy világítson világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják mennyei Atyátokat.*”

Böjt

Egyik egyháztanácsosnál voltunk névnapozni. Mint az lenni szokás, a szomszéd is átjött. Ő református vallású, ráadásul presbiter, aki szívvel-lélekkel éli vallása szerint az evangéliumot.

Sok mindenről folyt a beszélgetés. Természetesen vallási dolgokról is. Épp abban az időben volt súlyos beteg II. János Pál pápa. „Kíértékeltük” tevékenységét, majd – mivel József napja általában nagyböjtben van – a böjtről is szót ejtettünk.

Nem lelkesedett a böjtért. Így is kezdte a témát:

– Nem mondom, hogy nem jó dolog a böjt, de szerintem fölösleges, mert Urunk Jézus Krisztus megmondotta: „Nem tudjátok, hogy ami kívülről kerül az emberbe, nem szennyezheti be, mert nem hatol a szívébe, hanem csak a gyomorba: aztán a félreeső helyre kerül? Ezzel tisztának minősített minden ételt (Mk. 18, 19). És ugyancsak az Úr mondta azt is: „Nem búsulhat a násznép, míg vele a vőlegény” (Mt. 9,15).

Mindezt olyan hittel és meggyőződéssel mondta a szomszéd, hogy öröm volt hallgatni. Persze, megdicsértem a szentírásban való jártasságát és mondtam neki, hogy legyen szíves, gondoljon azokra a szentírási helyekre is, amelyeket, feltételezem, szintén ismer. Mert nem egy bibliai helyből, hanem az egésznek összefüggéséből lehet a helyes tanítást megérteni.

Mert vajon hiába való lett volna Jézusnak a negyven napos böjtje, amellyel nyilvános tevékenységét megkezdte. „Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust... negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett” (Mt. 4, 1-2). A böjt, a táplálékról való lemondás felszabadítja a lelket a testi kötődéstől és készségessé teszi a természetfeletti megértésére és befogadására. Ezért tartotta Jézus is nyilvános élete kezdetén teljesen az Atyára

figyelést annyira fontosnak, ugyanakkor példát adott nekünk is a böjtölésre.

És nyomon követhetjük Jézusnak a tanítását a böjtre vonatkozóan. A megszállott gyermek meggyógyítása után „tanítványai megkérdézték: Mi miért nem tudtuk kiűzni? – Ez a fajta nem megy ki másként csak imádsággal és böjt hatására – felelte” (Mk. 9, 29). Lényegében ugyanezt olvashatjuk a holdkóros (epilepsziás?) meggyógyítása után is: „ezt a fajtát nem lehet másképp kiűzni, csak imádsággal és böjttel” (Mt. 17,21).

Az ószövetségben – Jézus korában is – a farizeusok vallásgyakorlatában is jelentős szerepet foglalt el a böjt: hetente kétszer böjtöltek (Vö. Lk. 18,12; Mt. 9,14).

Keresztelő Szent János is a böjt fontosságát hangsúlyozza saját életpéldáján keresztül: – ruhája és tápláléka szigorú aszkéta életre vall. „János teveszőrből készült ruhát viselt, csípőjét pedig bőrvön vette körül, sáska és vadméz volt az eledele” (Mt. 3,4).

Erre hivatkoznak időnként a farizeusok és más ellenségei is, amikor számon kérik, hogy miért nem böjtöl Jézus és tanítványai (Mk. 2,18; Lk. 5,33; Mk. 2,18).

Természetes, hogy Jézus mind tanításában, mind életvitelében nagyra tartotta a böjtöt. Ezt pedig követőinek is ajánlja, de nem abban a csak külső formában, ahogyan azt az ószövetségben gyakorolták. Egészen új tanítást fűz hozzá: „Amikor böjtöltök, ne öltsetek olyan ábrázatot, mint a képmutatók, akik komorra változtatják arcukat, hogy lássák böjtölésüket. Te, amikor böjtölsz, kend meg fejedet és mosd meg arcodat, hogy ne lássák rajtad az emberek, hogy böjtölsz, hanem csak Atyád, aki a rejtekben is ott van. Akkor Atyád, aki a rejtekben is lát, megjutalmaz (Mt. 6,16-18). Jézus a böjtölésnek is lelki tartalmat

ad, amely Isten előtt kedvessé teszi az embert és jutalmat is várhat érte a mennyei Atyától.

Az apostolok már a Mester tanítása szerint gyakorolták a böjtöt, mint az Istennel való találkozásnak lehetőségét, az imádsággal egyetemben. Ezt olvassuk az Apostolok cselekedeteiben: „Egy nap, amikor istentiszteletet tartottak és böjtöltek, így szólt hozzájuk a Szentlélek: Rendeljétek nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyet szántam nekik. Erre böjtöt tartottak, majd rájuk tették kezüket, és útnak bocsátották őket” (Csel. 13,2-3). Majd később ugyanezt írja az Írás: „Az egyházak élére (kézrátétellel) előljárókat rendeltek, és imádkozva, böjtölve az Úr oltalmába ajánlották őket” (Csel. 14,23).

A böjt tehát az induló keresztény közösség gyakorlatában jelen van. Az évszázadok folyamán ezt a gyakorlatot őrizte meg az egyház és ezt a böjti fegyelmet szorgalmazza ma is, természetesen figyelembe véve a mai kor adottságait.

Mi is a böjt tulajdonképpen? A Magyar Katolikus Lexikon így határozza meg: „A böjt a mértékletesség erényének a cselekedete. Tágabb értelemben minden erkölcsi megfontolásból fakadó önmegtagadás, főként az érzéki élvezetektől való tartózkodás. Szoros értelemben az önfenntartási ösztön megfékezése az evésben és ivásban. Célja a lélek felemelése a testi vágyak megfékezésével, s a bűnbánat kifejezése. Testünk miatt a természettörvény is ajánlja, és minden vallás törvényei között szerepel.”

A köztudatban eléggé összevegyül a böjt fogalma a hústilalommal. A hústilalom az év minden péntekén kötelező a 14 életévüket betöltött katolikusok számára. Az utóbbi időben ezt az évközi időben, vagyis a nagyböjt és az advent péntekait kivéve, tetszés szerint helyettesíteni lehet valamilyen más jó

cselekedettel. (Én azonban a pénteki „böjtöt” továbbra is a hústilalom betartásával tartom meg.) A böjt az összes nagykorút kötelezi 21 évtől 60 éves korukig.

A böjtnél kell megemlítenünk a szentségi böjtöt, amely a II. Vatikáni zsinatig a szentmise megkezdése előtt teljes böjtöt követelt azoktól, akik a szentmisén szentáldozáshoz akartak járulni. Abban az időben csak délelőtt tartottak szentmisét! A Zsinat után már délutáni is mutatunk be szentmisét, adott esetben késő este, akár éjfélkor is. Ezért – módosult a szentségi böjt ideje a szentáldozás előtt egy órára, betegknél pedig negyed órára.

Hamvazószerdán és nagypénteken továbbra is érvényes a szigorú böjti nap előírása, amikor a felnőttek böjtöt és hústilalmat kell, hogy tartsanak.

(Harangszó, 2006. március)

Nagyböjt

Hamvazószerdával a nyugati kereszténységben megkezdődik a nagyböjti szent idő. Az egyházi évben ez rendkívüli időszak: az Istenhez, önmagunkhoz és embertársunkhoz fordulás ideje, a bűnbánat szellemében. Az elnevezés: nagyböjt, az időszakra vonatkozik, mely hamvazószerdától húsvét éjszakájáig, a feltámadási szertartásig tart. Ahhoz, hogy nagyböjtöt megérthessük, szükséges a böjt fogalmát megismernünk. A böjt tágabb értelemben minden erkölcsi indítóokból eredő önmegtagadást, főként érzeki élvezetektől való megtartóztatást jelent; szoros értelemben az étkezésben megnyilvánuló önfenntartási ösztön megfékezését az önuralom gyakorlása céljából. Mint önmegtartóztatás a mértékletesség erényének körébe tartozik s hármast szolgál: a testi vágyak megfékezését, a bűnbánat kifejezését s a lélek felemelkedését.

Azért negyvennapos a nagyböjt, mert az evangéliumok szerint Jézus nyilvános működése előtt 40 napig böjtölt Júda pusztájában. Nem Jézus találta ki a böjtöt. A pogányok is gyakorolták; ma jelentős az iszlámban is (a ramadán hónap a mi nagyböjtünkhöz hasonló). Az ószövetségben is gyakorlatban volt, amellyel a böjtölő testét-lelkét, vagyis egész énjét megfegyelmezte és alkalmassá tette Isten befogadására. Ugyanakkor Isten megbocsátó könyörületét is kiesdette, pl. a Niniveiek esetében. Mint minden vallásos cselekedet a böjt sem volt öncél, hanem csak eszköz, amellyel a böjtölő lelki növekedését és Isten dicsőségét szolgálta. A böjt lényege mindig a lélek megújítása volt, nem pedig bizonyos külső cselekedet lélek nélküli megtartása. Ezt kérték a próféták is: "Késedelem nélkül térjetek vissza hozzám teljes szívetekből, böjtölve, sírva és

gyászolva. A szíveteket szaggassátok meg és ne a ruhátokat!" (Joel 2, 12.)

Az ószövetségben annyira megmaradt a böjt gyakorlata, hogy a farizeusok hetente kétszer is böjtöltek. Ezt kérték számon Jézustól is: "Miért van az, hogy János tanítványai és a farizeusok tanítványai böjtölnek, a tieid meg nem böjtölnek?" (Mk. 2, 18.) Jézus nem volt formalista: előírások és parancsok szolgálalkú teljesítője. A böjtölésről a hegyi beszédben tanítja: "Amikor böjtölsz, kend meg fejedet és mosd meg arcodat, hogy ne lássák rajtad az emberek, hogy böjtölsz." Egy alkalommal pedig, mikor az apostolok ördögűzési kísérlete kudarcba fulladt, megkérdezték mesterüket, hogy ők miért nem tudták kiűzni? Jézus így válaszolt: "Ezt a fajtát nem lehet másként, csak böjttel és imádsággal", tehát Jézus tanítja és éli a böjtöt. Egyháza sem tehet mást, mint Mestere tett: tanításában és hívő gyakorlatában nagyra értékeli azt ma is, rohanó világunkban. Akkor is ha sokszor lehetetlennek tűnik külsőleges magatartása, pl. a hústól való önmegtartóztatás.

Hamvazószerdával kezdődik a nagyböjt. Régebb az egyház gyakorlatában a nagyböjti idő olyan szigorú külső keretek között történt, hogy a hívek 40 napon keresztül nem fogyaszthattak húseledelt. Az előző napot ezért is hívták "húshagyó keddnek", amikor úgy elhagyták a húsos eledeleket, hogy csak a nagyböjt elmúltával, Urunk feltámadásának ünnepekor, "húsvétel"-kor, húsvétkor vették ismét elő. (Kissé szégyenkezniünk kellene nekünk, magyaroknak, amiért a kereszténység legnagyobb ünnepét, Urunk feltámadását is magunkhoz, hasunkhoz igazítottuk.)

Hamvazószerda a nagyböjt kezdete. Nevét onnan veszi, hogy a szentmisén a pap megáldja az előző év virágvasárnapján

szentelt barka (picus, pimpó) elégetéséből nyert hamut, és azt az elmúlás és a bűnbánat jeleként a hívek fejére hinti a következő felhívás kíséretében: "Emlékezzél meg ember, hogy porból lettél és porrá leszel!", vagy "Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!". Jóllehet ez a nap nem kötelező ünnep, vagyis nem "kötelező" a szentmisén részt venni, de szigorú böjti nap: húst nem szabad fogyasztani és a nap folyamán csak egyszer szabad jóllakni. Ez természetesen csak a külső; a benső pedig a lelki, az Istenhez fordulás.

Hamvazószerdától húsvétig a liturgiában, az istentiszteleten a violaszínt használjuk, amely egyházi gyász színe, és egyházi "gyászidő" a nagyböjt, ezért zajos mulatságot nem szervezünk és azon nem veszünk részt. Milyen jó volna ha ez a bűnbánati idő nem csak a katolikus és ortodox, de egyetemes keresztény böjti fegyelem is lenne.

Megkezdődött a 2000. év nagyböjtje. Adja Isten, hogy hívők és hitetlenek tudjuk kihasználni lelkünk javára, akár csak ősi hagyományt látva is benne, de azzal a vággyal, hogy mint keresztényben, megújuljon bennünk a lélek és mint magyarban, megújuljon bennünk a szellem. A kétezredik (keresztény) és ezredik (magyar keresztény) év tény, és ugyanakkor feladat mindannyiunk számára. Vegyük hát komolyan e megújulási szent időnköt, a nagyböjtöt. Ezt kívánom magamnak és minden jóakarató embertársamnak!

(Népújság, 2000. március 8.)

„Hamvazkodjál hívő lélek!”

A farsangi mókás multságok ideje lejárt.

Hamvazószerdával valami új kezdődik el a kereszténységben: megkezdődik a 40 napos, húsvétig tartó nagyböjti szent idő.

Hamvazószerda (és nagypéntek) szigorú böjti nap. Ez alatt az egyház Krisztus urunk negyven napos „nagyböjtjére” gondol. Ezen a napos és nagypénteken valamint nagyböjt péntekein a katolikus felnőttek nem fogyasztanak hús-zsír dúsította táplálékot, és az egyház kívánsága az is, hogy ezen a két napon mennyiségileg is kevesebb ételt fogyasszanak hívei. Ez a böjti fegyelem a belső, lelki Istenre figyelésnek külső jele. Az írás szerint „Jézus is böjtölt, és végül megéhezett” (Mt. 4, 3).

Hamvazószerdának lelkileg is sokat mondó szertartása a címben is szereplő „hamvazkodás”. A szentmisek végén a a pap a hívek fejére kevés hamut hint a „Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!” vagy „Emlékezzél meg ember, hogy porból lettél és porrá leszel” felszólítás kíséretében. A hamut az előző évi virágvasárnapi barka elégetéséből nyerik, amit a pap az ünnepi szentmise elején áld meg.

A hamvazás szimbolikus cselekedet.

Jónás könyve szerint Ninive lakói Jónás szavára: „Még negyven nap és Ninive elpusztul!”, „Ninive lakói hittek az Istennek. Böjtöt hirdettek, nagyok és kicsik egyaránt zsákruhát öltöttek. Amikor a szózat eljutott Ninive királyához, ő is leszállta a trónjáról, levetette palástját, és zsákruhába öltözve hamuba ült” (Jón. 3, 4-6). No, ezt akarja jelezni hamvazás is: felszólít a bűnbánatra, a megtérésre és egyúttal emlékeztet az élet mulandóságára is. Erre utal az első magyar írásos nyelvemlékünk is: „Íme, por és hamu vagyunk”.

Mennyire szükséges meghallanunk hamvazószerda és nagyböjt üzenetét, hogy bűnbánatot tartsunk, megtérjünk és kiengesztelődjünk Istennel, önmagunkkal és embertársainkkal. Kivétel nélkül mindenki. Akkor testvért, egyenlő félt lát egyik ember a másikban, egyik nemzet a másikban, egyik vallás a másikban, egyik kultúra a másikban.

Ha hamvazószerdán hamu hull fejünkre – és szívünkre! –, induljunk el a kiengesztelődés útján, és a magunk módján legyünk környezetünkben a béke eszközei és hírnökei.

Inkább hulljon hamvazószerdán hamu homlokunkra, mint az erőszak, háború következtében kozmikus hamu az emberiség jeltelen sírhantjára. Ezért énekeljük – és éljük szerinte –: „Hamvazkodjál hívő lélek!”

2003. március

„Felkelek és atyámhoz megyek!” (Lk. 15, 18)

Mind az ószövetség (Saul király halála után „hét napon át böjtöltek” /1. Sm. 31,13/; Acháb király ezt írta a levélben: „Hirdessetek böjtöt!” /1. Kir. 21,9/), mind az újszövetség („Mi és a farizeusok sokat böjtölünk” /Mt. 9,14/; „...nem megy ki csak böjt és imádság hatására” /Mk. 9,29./; „Erre böjtöt tartottak, majd rájuk tették kezüket/imádkoztak/” /Csel.13,3/ tanítja és nagyra értékeli a böjtöt.

Jézus annyira fontosnak tartja a böjtöt és az imádságot, hogy megkeresztelkedése után nyilvános élete nyitányaként „negyven nap és negyven éjjel böjtölt” /Mt. 4, 2. /.

Tulajdonképpen a böjt a mértékletesség erényének a cselekedete. Szorosabb értelemben az önfenntartási ösztön megfékezése az evésben és az ivásban. Célja a lélek felemelése a testi vágyak megfékezésével, s bűnbánat kifejezése. (K. L.)

A böjt soha nem lehet öncélú. Ha az, az már nem vallásos cselekedet, hanem fogyókúra, egészségápolás. Mindezt az imádság teszi azzá, ami. A keresztény ember nyitott Isten és a világ felé is, imádságával és böjtjével a kettőt akarja egyesíteni. Bár végső soron Isten adománya a táplálék, de mint e világnak a része, terméke. Minél inkább lemond valaki róla, annál nyitottabbá válik a természetfeletti, az isteni számára, annál jobban megtudja érteni és élni, amit Jézus (nagy)böjtjében így fogalmaz meg: „*Nem csak kenyérral él az ember, hanem minden tanítással is, amely az Isten ajkáról származik*” /Mt. 4,4./.

A hamvazószerdától húsvétig terjedő időszakot nagyböjtnek nevezzük. Hamvazószerdán az egyház hamut hint a hívek homlokára és felszólítja: „*Tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!*” Bűnbánatra, megtérésre szólít fel, hogy

vegyük komolyan Istent és önmagunkat, legyünk igazi keresztények, ne csak papíron.

Kissé mindannyian tékozlók vagyunk: kikérjük már itt a földön Atyánktól örökségünket és éljük, élvezzük, tékozoljuk azt.

A nagybőjt - nyújtotta csend, bensőséges imádság, a bűnbánat és Isten kegyelme tegyen készségessé arra, hogy ki tudjuk mondani mi is a tékozló fiúval: „*Felkelek és atyámhoz megyek.*”

Virágvasárnap

„Áldott, aki az Úr nevében jön!” (Mk. 11,9)

Jézus harminchárom évet élt a földön. Gyermekek- és ifjúkoráról nagyon keveset tudunk. Máté és Lukács evangélista beszél Jézus gyermekkoráról, és elmondja, hogy benne az ószövetségben megígért Szabadító jött el; vagyis Jézus az Úr nevében jött. Az Úr nevében járt körül, és ahol megfordult, mindenhol jót cselekedett.

Nyilvános életének harmadik évében, földi életének utolsó napjaiban, mint minden istenfélő, a vallási előírásokat tiszteletben tartó izraelita, a húsvéti ünnepekre felment Jeruzsálembe. Nem tudni pontosan, hányadik alkalommal zarándokolt fel a Szent Városba. Ifjúkorában a nagykorúsítás szertartásán Jeruzsálemben találjuk. Csak következtetni tudjuk, hogy évente legalább egyszer felzarándokolt valamelyik sátoros ünnepre. Nyilvános életében pedig évente megtette ezt az utat.

Ha ilyen sokszor járt a Mester a szent Városban, akkor mi tette ezt az útját ilyen ünnepélyessé, emlékezetessé, rendkívülivé? Részben az, hogy az Úr már így beszél róla: *„Íme, fölme gyünk Jeruzsálembe, és az Emberfiát átadják a főpapoknak és írástudóknak. Halálra ítélik és kiszolgáltatják a pogányoknak. Kicsúfolják, leköpdösik, megostorozzák és megölik, de harmadnapra feltámad”*(Mk. 10, 33-34). Másrészt pedig az, hogy tanítása és csodáinak híre futótűzként terjedtek. Híre megelőzte Jézust.

Jeruzsálembe menet Jerikóban a vakon született Bartimeusnak visszaadta a látását, Jeruzsálem szomszédságában, Betániában feltámasztotta barátját, Lázárt. Mindez olyan ajánlólevél számára, hogy a fellelkesült tömeg, amely tele volt a római fennhatóság alóli szabadulás vágyával és eszméjével, most elérkezettnek gondolhatta az alkalmat.

Azt is mondhatjuk, hogy ez az ünnepélyes fogadtatás nem a mi Jézus Krisztusunknak, a Megváltónak szólt, hanem az ő elgondolásuk szerinti politikai szabadítójuknak, Messiásuknak. Ezt igazolja a tömeg felajzott ujjongása is: „Hozsanna! Áldott, aki az Úr nevében jön! Áldott atyánknak, Dávidnak közelgő országa! Hozsanna a magasságban!” (Mk, 11, 9-10) Ezer évvel korábban, Dávid király idejére esik a zsidó történelem – az üdvtörténelem! – fénykora. Bár az elmúlt ezer esztendő tele volt belső széthúzással, szakadással, külső támadással, elnyomással, mégis a Jézus korabeli zsidók jobban várták Dávid országának újraeledését, mint korábban bármikor. Az apostolok még Jézus feltámadása után is azt kérdezték tőle: „Uram, mostanában állítod helyre Izrael országát?” (Csel. 1,6) Dávidra úgy gondoltak a zsidók, mint mi – a szintén 1000 évvel korábban élt – szent István királyra. És Jézust, aki Dávid családjából származott, úgy is köszöntik: „Hozsanna, Dávid fia néked!” (Mt. 21,9) „Áldott az Úr nevében érkező király!” (Lk. 19, 38) „Áldott, aki az Úr nevében jön, Izrael királya! Ne félj, Sion leánya, nézd, királyod jön, nőtény számár hátán !” (Jn. 12, 13. 15)

Bár a zsidók félreismerték Jézust, az ünnepélyes bevonulás megtörtént. De mert Jézus nem elvárásaik szerint cselekedett (nem lázított a római fennhatóság ellen, nem kiáltotta ki a Birodalomból kiszakadó független Izraelt...), nem is csoda, hogy pár nap után „Feszítsd meg!”-et kiált a tömeg.

S én? Hogyan fogadom a ma bevonuló Jézus Krisztust? Ha a bűnbánat útján közeledem feléje, felismerhetem életem Megváltóját, a Szabadítót. Engedjem, hadd vonuljon be lelkembe az Úr, tisztítsa és szentelje meg azt. Akkor énekelhetem én is: „Áldott, aki az Úr nevében érkezik.”

Nagycsütörtök

„Példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy cselekedjetek.” (Ján. 13, 15.)

Bár nagycsütörtökön ünnepeljük, az evangélium leírása alapján, az utolsó vacsora emlékére a szentmise (kenyértörés, úrvacsora), az oltáriszentség (Eucharisztia) és a szolgáló papság alapításának pillanatát, az Egyház ma mégis az előírt evangéliumi szakaszban a szolgáló szeretetet állítja elénk Jézus Krisztus személyében.

Jézus egész tevékenysége a szolgálatra irányult. Az evangélium elmondja, hogy „körbejárt jót cselekedvén”, „minden betegséget és bajt meggyógyított a nép körében”, és vallotta önmagáról „azért jöttem, hogy életük legyen”. Egész életét így fogta fel, mint egy nagy szent küldetést, melyben „elhal bár a mag, de bő termést hoz”. Ezt teljesítette tanításával, csodáival, szenvedésével és megváltói kereszt halálával.

És az utolsó estén, mintegy végrendeletképpen, a szeretet cselekedetének parancsát adja tanítványainak és egyházának. Megmosta tanítványainak lábát: „vacsora közben fölkel, letette felső ruháját, és kendőt kötött maga elé. Azután vizet öntött a mosdótálba, mosni kezdte tanítványainak lábát, és a maga elé kötött kendővel meg is törülte”. A lábmosás a rabszolgák feladata volt: egyik legmegalázóbb szolgálat. Jézus vállalja a rabszolga szerepet – de ő önként, szeretetből teszi. Még árulójának a lábát is megmossa. Érthető Péter heves tiltakozása, de mihelyt megérti a cselekedet értelmét, már fejét is megmosatná az Úrral. Hogy mit éltek át az apostolok, nem tudom. Csak azt tudom, mit éltem át én akkor, amikor 1984-ben nagycsütörtökön este a gyulafehérvári székesegyházban a szertartás keretében Dr. Jakab

Antal püspök nekem is megmosta, megtörülte és megcsókolta lábamat. Ha rá gondolok, most is különös érzés fog el. Ezt épp a mai evangélium tanácsa szerint cselekedte: „Példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy cselekedjetek”.

No, magától értetődik, nem azért küld Jézus, hogy mosdótállal a kezünkben járjunk a világ forgalmas utcáin, és embereket keressünk, akiknek megmoshatjuk a lábukat. Türelme-fogyott világunkban mi szívesebben vállalkozunk arra, hogy embertársainknak „megmossuk a fejét”. Jézus pedig mondja nekünk: „Ne a fejét, hanem a lábát!”. Jézus életében a lábmosás és a kereszthordozás együvé tartozik, egy töről fakad. Ez a tő pedig a szolgáló szeretet. Az édesanyák / szülők gyermekeiket nemcsak fürdővizben, de szeretetükben is fürdetik, mert édesanyák / szülők. Így kell valamiként egymást szeretetünkben is fürdetnünk. Vajon ez ma is lehetséges? Én azt mondom, a hit talaján állva, lehetséges. Csak el kell kezdeni, csak folytatni kell, csak nem szabad abbahagyni. Ehhez az szükséges, hogy állandóan szemünk előtt legyen, bennünk legyen az Úr, miként az embertársunkban, testvérünkben jelen van. S ha valóban él bennem az Úr, nemcsak részlegesen vagyok keresztény, akkor törekszem a másként gondolkodó, beszélő, cselekvő embertársamnak a megértésére, elfogadására, segítésére. Akkor emberi méltóságom feladása nélkül tudok odafordulni embertársamhoz, és tudom értékelni benne másságával is emberi méltóságát. Csak a jót akarom meglátni embertársamban és csak a jót akarom raktározni emlékeimben. Ilyenkor megsztűnik az ószövetségi „szemet szemért, fogat fogért” elv és a Jézus Krisztus adta út lesz számomra az egyetlen járható út. Pál apostol is ezt érezte meg és ezért vallotta önmagáról: „mindenkinék mindene lettem, hogy mindenkit üdvösségre vezessek.”

Ha talpraesettebb vagyok, igyekezzek a „fejreasetteket” talpra állítani, ha tanultabb vagyok, adjam át tudásom a tanulatlanoknak, ha gazdagabb vagyok, gazdagítsam a szegényt is, szavaimmal, véleményemmel, jelenlétemmel, saját magammal alakítsam a világ folyását, hogy az emberibb és keresztényibb legyen. Akkor, és csakis akkor leszek Jézus Krisztusból élő ember, aki minden pillanatban figyel az Úrra és igyekszik megvalósítani Jézus minden emberre vonatkozó felszólítását: „Példát adtam nektek, hogy amint én tettem veletek, ti is úgy cselekedjetek”.

Nagypéntek üzenete

Egy nap a többi között és mégis egészen más, számomra, hívó ember számára. "Úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta érte ..." írja Szent János evangélista. Nagypénteken erre emlékezünk mi, keresztények. Jóllehet első pillanatra a szenvedést és halált jelölő kereszt áll előtérben, és az együtt érző fájdalom tölt el bennünket. De a szenvedésen, halálon túl kell látnunk. A szenvedés nem volt és nem lehet cél, csak eszköz. Szünetelni nem kívánatos, nem gyönyörűségi dolog. Sem ma, sem azelőtt, sem nekünk, sem Krisztusnak, még nagypénteken sem. Az árulás éjszakáján előre tudta a nagypénteki szenvedést, kereszthalált, és a mély lelki átéléstől vérrel verejtékezett. Közben így imádkozott: "Atyám, ha lehetséges, kerüljön el ez a kehely" (Lk. 22, 42.), "de ne az én akaratom teljesüljön, hanem a tied." Majd önként adta oda életét áldozatul, értünk. Tudta, hogy szenvedése és halála nem hiábavaló. Szünetelni csak így lehet: önként, céltudatosan.

Mennyi szenvedés ér minket is naponta! Mi szívesen elmenekülnénk, visszautasítanánk a keresztet, de ha tudjuk, hogy szenvedésünk valakinek, valakiknek a testi-lelki javára válik, már szívesebben szenvedünk. A szülők így tudják vállalni a szülői hivatással járó keresztjüket. És ugyanezt mindannyian megtehetjük.

Jézus szenvedése és halála igazságtalan: a véges ember megöli a végtelen Istent, a bűnös megöli a szentet, a halandó megöli a halhatatlant. Épp ez a dráma a történelemben, Jézus Krisztus nagypénteki halálában. Jézus Krisztus meghal értünk, hogy nekünk örök életet szerezzen. Mi öljük meg, de halála szerzi meg számunkra az örök élet lehetőségét. Ez volt Isten célja. Nem pedig Jézus szenvedése és halála. Halála által valósult

meg amit Szent János evangélista írt: "Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte, hogy mindaz aki benne hisz el ne vesszen, hanem örökké éljen." (Jn. 3, 16.)

Tudom, testvéreim, egészségesen és még aránylag fiatalon a szenvedésről és a halálról beszélni – még nagypénteken is – könnyű. "Hittem s azért beszéltem." – mondja az írás. Én hiszem s ezért üzenem – különösen beteg, szenvedő testvéreimnek –, hogy szenvedésüknek Jézus Krisztus kereszthalála által értelme van. Nemcsak a történelem középpontjában áll Jézus Krisztus kereszttje, de minden egyes ember életének középpontjában is ott áll és megváltást szerez. Így élhető át igazán, amit az apostol így fogalmaz meg: "A jelen élet szenvedései nem mérhetők az eljövendő élet dicsőségéhez..." Szeretném, ha ez a hit és meggyőződés átjárná minden testvéremet ma. Én hiszem ezt, és ez a hit értelmet ad szenvedésemnek, miként egész életemnek. A fájdalmas kereszt Isten végtelen szeretetének jele. Számomra ez nagypéntek üzenete.

(Népszó, 2002. március 29.)

Nagyszombat

A nagyböjti szent idő, és ugyanakkor a szent három nap utolsó napja van ma. A csend, a nyugalom napja. Tegnap, nagypénteken beteljesedett megváltásunk. Mai napunknak jellemzője az üdvös bánat, mert olyan nagy volt a bűnünk, hogy csak Isten egyszülött Fia kereszthalálával tudott megváltani tőle. Ugyanakkor ott van bennünk az a hívő örvendezés is, amely épp a keresztdrámájából származik: megváltott emberek vagyunk. „Megbocsátotta minden bűnünket. A követelményeivel ellenünk szóló adóslevelet eltörölte, az útból eltávolította és a keresztre szegezte.” (Kol. 2, 14) A Szentírás tanúsága és az egyház kétezer éves tanításával valljuk: „harmadnapon halottaiból föltámadott.” Nos, ma a szent várakozás, a szent csend ideje van, A szombat önmagában is a nyugalom, az Úrra figyelés ideje az ószövetségben. Az újszövetség pedig az ószövetségből, mint gyökérből sarjad. Bár a „harmad nap” vasárnap van, „a hét első napján kora hajnalban kimentek a sírhoz. A kő el volt a „sírtól hengerítve”. Bementek, de Jézus testét nem találták” (Lk. 24, 1, 3), írja Szent Lukács evangélista. Ezért az Úr Jézus feltámadásának ünnepe húsvét vasárnapja. Az egyház pedig bizonyos alkalmakkor a napokat a zsidó hagyomány szerint számítja, így szombat este már vasárnapot ül, Jézus Krisztus feltámadását. De ugyanígy jár el Jézus Krisztus születésének ünneplésével is, azt is már a szenteste megüli. Ez a szokás profán életünkbe is átkerült, gondoljunk csak arra, ha valakit születés- vagy névnapján köszöntünk, azt előző este már megtesszük.

Mivel a húsvét az ünnepek ünnepe, ezért a feltámadás elővételezett ünneplése valóban nevezhető az ünneplések ünneplésének, amely nagyszombaton késő este kezdődik és éjfél tájban ér véget. A liturgikus ünneplés rendkívüli és felemelő.

A szertartás a templomon kívül kezdődik a tűzszenteléssel. Az új, megáldott tűzről meggyújtjuk a húsvéti gyertyát és körmenetben bevonulunk a sötét templomba, ahol felhangzik háromszor: a „Krisztus világossága!” felszólítás. Ekkor minden fény kigyúl a templomban – ez is a feltámadást érzékelteti! –, ezt követi a húsvéti örömeinek. Ebben a szent éjszaka ószövetségi és újszövetségi eseményét éljük át, miként a felhangzó hét ószövetségi és újszövetségi szentírási részben is. Az igehirdetés a feltámadás titkát és nekünk szóló üzenetét tárja elénk. Majd megáldjuk a keresztvizet és kiszolgáltatójuk a keresztség szentségét. A szentmise ünnepélyesen folyik tovább az áldoztatás utánig, amikor is következik az erdélyi sajátosság, a „feltámadás szertartása” a szentsírnál. Az előénekesek és a kórus felváltva „szólitgatja” az alvó Urat, míg a végén felhangzik az ünnepélyes örömhír bejelentése: Feltámadtam... és mégis veled vagyok, alleluja.

A feltámadási szertartás után (amely csak erdélyi sajátosság) indul a körmenet a templomon kívülre, ha van lehetőség rá, a település központjába. Elöl megy a feszület, megváltásunk drága áldott fája, ezt követi a húsvéti gyertya, jelezvén a világ világosságát és a feltámadottat ábrázoló szobrocska. Szintén a menet élén haladnak az egyházközségi lobogók, valamint az egyházközségben működő lelkeségi csoportok lobogói. A hívek ajkáról felhangzik a feltámadás örömeinek, az alleluja. A körmenetnek üzenete van nemcsak azok számára, akik jelen vannak, hanem az egész településnek, áttételesen az egész világnak: Jézus mindenkiért meghalt, mindenkit megváltott és a feltámadás ténye is mindenkinek szól. Ezért a keresztény legyen örvendező, ujjongó ember csendes egyéni, és életteli mindennapi életében. Ezeknek a várásában és hitében kívánok minden kedves rádióhallgatónak és minden jóakarátú embernek áldott húsvéti ünnepeket.

(Marosvásárhelyi Rádió,)

Feltámadott!

Nem szokott hozzá a világ a feltámadáshoz. Tanítványai sem. Mintha hiába beszélt volna a Mester burkoltan és nyíltan feltámadásáról. Tanítványai és követői meghallgatták, de nem tudták, mihez kezdjenek a szokatlan tanítással. Életük, tapasztalatuk a rendeshez, a megszokotthoz alkalmazkodott. Ez pedig: születés, növekedés, szaporodás és elmúlás/halál. Ez volt – ma is ez – a létezők sorsa. A halálon túl a teljes megsemmisülés. Elvileg lehetséges a halálon túli élet, de a tapasztalat mást igazolt. Ezért nem értették Jézus szavait, nem tudták, mit kezdjenek vele. Bármit is mondott önmagáról, feltámadásáról, a nagypénteki események az élet megszokott rendjét igazolták. Bármily fönséges volt csodákkal kísért tanítása, az ő életének is a vége emberi vég: halál, megsemmisülés, pusztulás.

De Jézus számára a halál nem a vég. „Meghalt, eltemették...., harmadnapon halottaiból feltámadott”, vallja az apostoli hitvallás a szentírás feltámadásról szóló beszámolóira hivatkozva. Jézus nemcsak ember, ő valóságos Isten is: Istenember. Az Istenember meghalt az emberért, hogy az ember isteni dicsőségre juthasson. Majd feltámadt az Úr, tovább élt, sírja üres volt, tanítványainak megjelent. Így hát számára a halál csak egy állomás volt, de folytatódott, amit korábban elkezdett, a kinyilatkoztatás. És ez a folytatás, a feltámadás utáni továbbélés volt apostolainak, követőinek újszerű, felfoghatatlan. Nagypéntek után erre már nem számítottak.

Húsvét vasárnap hajnalán feltámadt és megjelent apostolainak, egyházának. Addig nem tapasztalt sorsforduló következett be Jézus személyes tevékenységében, az apostolok életében és a testvéri közösségben (a „gyülekezetben”, az „egyházban”). Új helyzettel találták szembe magukat. Újra kellett

értelmezniük hitüket és a Mester tanítását. Rádöbrentek, hogy valami olyan kezdődött el, amit nem értenek, ami számukra is meglepően új. Az üres sír, a leplek, az angyalok tanúságtétele, Jézus megjelenései azt igazolták, hogy Jézus valóban él. Ez a tény megváltoztatta az apostolok életét is: félenkből bátrak, kételkedőkből tanúságtevőkké váltak. A feltámadás húsvéti fényében mindent másként értelmeztek és mindenhez másként közeledtek.

Jézus Krisztus halála és feltámadása egyszeri történelmi tény, amely múltat-jelent-jövőt átölel. Ha halála az én bűneimet is eltörölte és értem is feltámadt, akkor halála által én is élhetek. Ez a Feltámadás/Húsvét örök üzenete: az örök élet, az én személyes örök életem az én feltámadásom is. ”Ha szenvedünk vele, meg is dicsőülünk vele”. Bármennyire is a tapasztalati világ része vagyunk és mi is csak a születést, növekedést/szaporodást és a halált látjuk: hinnünk kell abban, hogy „ha vele együtt élünk, meg is dicsőülünk vele”. A mi életünket is a vég kísérti, de Isten halhatatlanságot, örök életet ajándékozott nekünk. Nekünk: személy szerint nekem, minden egyes embernek, az emberiség egészének, akik „hittel vallják, hogy Jézus Krisztus az Úr”.

Ezért várjuk/tuk húsvét ünnepét, amely Jézus Krisztus diadal ünnepe és a mi reményteljes várakozásunk is. Adja Isten, hogy gyermekei ezzel a hittel tekintsenek az egykori történelmi húsvétra és így is éljék meg személyes húsvétjukat is. Az apostol vallja: „Ha Krisztus fel nem támadt volna, még mindig bűneitekben élnétek”.

Alleluja, feltámadott az Úr! Ezzel az örömmel éljük meg istengyermeki és polgári életünket!

A feltámadás örömmünnepe alkalmával a magam és katolikus egyházunk nevében köszöntök minden Krisztus-hívót és köszöntök minden jóakarató embertársat. Feltámadt az Úr, Alleluja!

„A hét első napján...” (Jn. 20, 1 kk.)

A hét első napján, vasárnap, valami rendkívüli dolog történt: az ószövetségi (szent nap, sabbat,) szombat elmúltával megjelent az, akinek eljövételét az egész ószövetség hirdette, és amikor elérkezett, mégis elutasította, aki az ószövetséget kereszthalálával meghaladta és helyébe állította az új és örök szövetséget. A hét első napján ez a keresztre feszített Jézus Krisztus megjelent. Igaz, ez a megismételhetetlen esemény az apostolok, az alakuló egyház számára is olyan élmény volt, hogy zavarba hozta őket. Mivel nem voltak hozzászokva az ilyen eseményhez, érthető a kezdeti bizonytalanság, a kapkodás: Mária Magdolna a sírnál, majd a tanítványoknál, a tanítványok (Péter és János) a sírnál „terepszeglén”, majd együtt az apostolok.

A hét első napján olyan élményben volt részük az apostoloknak és társaiknak, a formálódó egyháznak, ami számukra felért egy új teremtéssel. Jóllehet Jézus többször beszélt nekik haláláról és feltámadásáról (ezért is állítottak kivégzői őrséget sírjához), most, mint új teremtést, új kezdetet élük át az eseményeket. „Új bor új tömlőbe való” (Lk. 5,38), hallották Mesterüktől, > új szövetséget új napon illik ünnepelni < , vonhatták le következtetésként az apostolok. Ezért lesz az apostolok, az egyház számára a vasárnap, a hét első napja, Urunk feltámadásának élménye ünneppé, gyülekezeti nappá.

Szintén János evangélista számol be arról, hogy Jézus „a hét első napján megjelent a tanítványoknak” (Jn. 20,19), majd folytatja: „nyolc nap múlva – vagyis vasárnap! – ismét együtt voltak a tanítványok s Tamás is ott volt velük (Jn. 20,26). A Szentírás elmondja továbbá, hogy a Feltámadott negyven napon át megjelent a tanítványoknak (az egyháznak), amikor is

a szemük láttára felemelkedett az égbe és tíz nap múlva – szintén vasárnap! – kiáradt a Szentlélek.

Urunk feltámadása (a hét első napján, vasárnap) és a Lélek eljövetele (szintén a hét első napján, vasárnap) annyira meghatározta az egyház életét, hogy az újszövetségben az Úr napja, a szombat, a nyugalom napja, a közösségi hálaadás napja nem a szombat, mint az ószövetségben, a hét napos teremtéstörténet elbeszélésére hivatkozva, hanem a vasárnap. Pál apostol missziós útján már ezzel a gyakorlattal találkozik: *„A hét első napján összegyűltünk kenyértörésre”* (Csel, 20,7), és mint bevett szokásra hivatkozva írja a korintusiaknak: *„Ami a szentek javára való gyűjtést illeti: a hét első napján mindegyiktek tegye félre és gyűjtse össze, ami tőle telik”* (1 Kor. 16,1-2).

A szentírás tehát a hét első napját úgy tárja elénk az újszövetségben, mint a szombatot az ószövetségben.

Ezért, amikor Nagy Konstantin császár 323-ban elrendelte a birodalomban a vasárnap megünneplését és munkaszüneti nappá nyilvánította azt, akkor lényegében a meglévő gyakorlatot ismerte el és erősítette meg.

A hét első napján kora hajnalban az Élet ura legyőzte a halált, az Igazság győzött a hamisság fölött, a Szeretet diadal-maskodott a gyűlölet fölött, a keresztre feszített és eltemetett Üdvözítő feltámadott. Húsvét (kissé suta magyar kifejezés) az ünnepek ünnepe, az élet ünnepe. Egészen természetes, hogy az eltelt kétezer év alatt mind szokásaiban, mind hagyományaiban, az ünnep külsőségeiben különböző vidékeken változott, de a lényeg mindig ugyanaz volt: *„Atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit ti a fára függesztve megöltetek. Isten fejedelemmé és üdvözítővé emelte őt jobbával... Ezeknek a dolgoknak tanúi vagyunk, mi és a Szentlélek”* (Csel.5, 30-32).

Amikor ma Urunk feltámadását ünnepeljük, ne csak a kétezer évvel ezelőtt történt eseményre emlékezzünk, hanem hálásan gondoljunk arra a végtelen isteni szeretetre, amely számunkra is megadja a rossztól a jó felé fordulás lehetőségét, a bűnből való talpra állás esélyét most, és majdan „*ha vele együtt meghalunk, vele együtt élni is fogunk; ha vele együtt szenvedünk, vele együtt uralkodni is fogunk*” (2 Tim. 11-12) beteljesülését.

Minden jóakarató embertársamnak *Áldott Húsvéti Ünnepek kívánok!*

Áldozócsüörtök, Urunk mennybemenetele

„Ezután kivezette őket Betánia közelébe, és ott kezét fölemelve megáldotta őket.

Áldás közben megvált tőlük és felemelkedett az égbe.” (Lk. 24,50-51)

Jézus „harmadnapon” feltámadt, és negyven napon át különböző helyen és körülmények között megjelent apostolainak. A negyvenedik napon, áldozócsüörtökön történt, amit a fenti evangéliumi sorokban olvashattunk.

Az ünnep neve onnan származik: az egyház harmadik parancsolata régebbi megfogalmazása így szól: „Évente gyónjál és legalább a húsvéti időben az oltáriszentséget magadhoz vegyed!” Vagyis áldozzál! Ha valaki eleget akart tenni az egyházi parancs teljesítésének, ez, a negyvenedik nap volt az utolsó lehetősége. Fontos dolgok utolsó napra, percre halogatása megvan minden területen ma is: a vizsgára felkészülés, az adóbevallás, a választás stb. vonatkozásában.

Ha már az *áldozócsüörtök* név kialakult, szokássá vált, hogy a gyerekek első szent áldozása is ekkor, előtte vagy utána következő vasárnapon történt.

Mit is akar mondani Szent Lukács evangélista tömör megfogalmazása: „fölemelkedett az égbe?” Részletesen az Apostolok cselekedetei 1, 4-14 mondja el a történetet.

Gyermekkorunkban megtanultuk a nagy titkot: „Isten égen, földön és mindenütt jelen van.” Szent János evangélista pedig azt írja: „Isten a szeretet.” Egy modern egyházi énekünkben pedig azt valljuk: „Ahol szeretet és jóakarát, ott az Isten!”

Isten tehát mindenhol jelen van. Csak emberi – szentírási – elképzelés, kifejezés, hogy Isten fölöttünk, az égben van.

Fölöttünk van, de nem térben, hanem az erkölcsi rendben. Valamiként ezt akarja kifejezni az a felkiáltás is, amit akkor fogalmazunk meg, amikor valami rendkívüli élményben van részünk: isteni! istenien jó/szép volt!

Jézus Krisztus az Atyától „jött le”, „övéi közé jött”, és miután küldetését beteljesítette, megváltásunkat végbevitte, és új, örök szövetséget kötött, az Atyához tért vissza, „fölemelkedett az égbe”, ahol helyet készített számunkra és vár ránk.

Urunk mennybemenetelének ünnepén (is) emeljük tekintetünket, érzés- és gondolatvilágunkat az ég felé, a mindennapi földi életet felülmúló dolgokra. Szándékaink legyenek tiszták, gondolataink fennköltek, érzéseink nemesek, cselekedeteink önzetlenek; ösztönéletünket irányítsa emberi méltóságunknak, istengyermekségünknek tudata, mert a „mi hazánk az égben van.”

Pünkösdi gondolat

Kereszténységünk harmadik nagy ünnepe pünkösöd, a Szentlélek Isten eljövételének emléknapja. Lélekáradás. Amint az első pünkösdkor (Csel. 2.) szüksége volt az apostoloknak a megerősítő Lélekre, hogy a kereszthalál, feltámadás, mennybemenetel után megszülessék az Egyház, úgy ma is szükségünk van Rá, hogy élni tudjunk az egyházban; és az egyház élni, tevékenykedni tudjon a világban.

Szent János evangélista írja, hogy "az Isten szeretet"(1. Jn. 4, 8), a kereszténység vallja, a Szentlélek az Atya és a Fiú kölcsönös szeretete. Nos, erre a szeretetre van szükségünk, a szeretet lelkére. Egyéni életemben, embertársaimmal való kapcsolatomban, vallási és világi közösségek közti együttélésben ez a fontos, a szeretet. Nélküle nem vagyunk jó emberek, nem lehetünk jó keresztények.

Állandó, nagy hajsza lett életünk. Egyesek az életben látványosan felemelkednek, mások ugyanakkor észrevétlenül elsüllyednek. Egyre több a lelki-anyagi gondokkal küzdő embertársunk. Bár a földön a legnagyobb érték az emberi élet, mégis, az emberi lét került válságos helyzetbe. Talán néha az én életemben, az én cselekedeteim által is. Pedig tudom, hogy semmi értékesebbet nem adhatok embertársaimnak és ennek az önmagát kereső világnak, mint igazi, őszinte, közvetlen szeretetemet. "Ha szeretet nincs bennem – mit sem használ nekem, mit sem érek" (1Kor. 13.), figyelmeztet Pál apostol. Márpedig nem mindig vagyok birtokában. Ezért kell kérnünk a Szeretet Lelkét, hogy egészen eltöltsön minket ez a természetfeletti ajándék. Ennek birtokában közelebb érezhetem magam embertársaimhoz, azokhoz is, akik nem abba a templomba járnak, ahová én (vagy egyáltalán nem is járnak

templomba), akiknek más az érdeklődési körük, mint az enyém, akiknek más nemzeti szín dobogtatja szívüket, mint az enyémet, akik a választások alkalmával más jelöltre adták szavazatukat, mint én.

Oly sokrétű emberi életünk, annyi minden van, ami elválaszt egymástól. Mégis érezzük, mily nagyon egymáshoz tartozunk. Sokrétőségünkben egyetlen nagy közös nevezőnk a szeretet. Ezt kell kérnünk, befogadnunk és élnünk. Hisz olyan fontos számunkra, mint a napfény a növényeknek, a levegő a tüdőnek, az eső a földnek; só az ételben, mész a vakolatban, motor az autóban. Ha hiányzik életemből „mit sem érek□h, és mit sem használok Istennek és Neked, embertársamnak.

Kérve kérem hát magam és minden ember számára a Szeretet Lelkét, áradjon ki ismét a világban, mint az első pünkösdi alkalmával. Töltsön el minket túlaradó szeretetével, hogy az egymásnak ellentmondó áramlatok és emberek között jó és szeretetteljes legyen életünk. Jöjj Szentlélek, Szeretet Lelke, erősíts meg engem, hogy a szűk egyéni érdekem helyett távlatokban tudjak gondolkodni, és meg tudjam nyitni életemet embertársaim előtt, akik szintén befogadnak, vagy elutasítanak Téged! Áradj ki bennem és testvéreimben, Szeretet Lelke, hogy egyre jobban megértsük és tudatosítsuk magunkban Szent János felszólítását: "Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van, és mindenki aki szeret Istentől való... ha az Isten így szeretett minket (Szeretet lelkét adta nekünk), nekünk is szeretnünk kell egymást." !

(Népújtság, 2000. június 10.)

A Szentlélek, az egység Lelke (Csel. 2, 1-11)

A Teremtés könyve leírja, hogy amikor az ember nagyon kezdett bízni önmagában, szerette volna látni-tudni Isten terveit. E hiú nagyravágyás büntetése volt a Bábeli nyelvezavar. Utána már nem értették meg egymás szavát, nyelvét. S mintha a mai embernek ugyanazon bűnét hasonlóan büntetné meg Isten, és maga az élet: nem értjük meg egymást, egymás nyelvét – még akkor sem, ha ugyanazon a nyelven beszélünk egymással.

Az Apcsel. könyve színesen mondja el, hogy amikor eljött Pünkösöd napján a Szentlélek, az Egység Lelke, akkor minden ellenkezően történt. A húsvét utáni ötvenedik napon (Pentecosztész/ötvenedik/Pünkösöd) az aratás utáni hálaadó ünnepségre összegyűlt emberek mindannyian értették és megértették egymást és az apostolokat, mert a Lélek kiáradt beszélőben és hallgatóban egyaránt.

A pünkösdi történetnek három mozzanatára figyeljünk fel:

I. Az első jelenet egy jeruzsálemi ház emeleti szobájában játszódik le, ahol az utolsó vacsora is történt. Jézus parancsa szerint együtt van a tizenkét apostol és buzgó imában várja az ő ígéretének beteljesedését. Az apostolok egyszerre csak szél zúgását hallják, majd tüzes nyelveket látnak, amint azok leszállnak mindannyiukra, és betölti őket. Ennyi az elbeszélés lényege, az üdvtörténet soha mg nem ismétlődő eseménye. Abban a formában, ahogy akkor jelent meg a Szentlélek, sem azelőtt, sem azután nem ismétlődött meg. Ám a Szentlélek azóta is működik az egyházban és a hívekben együtt és külön-külön. A Lélek újra eljön – így lesz a Pünkösöd örök esemény. Mi is megkaptuk már akkor, amikor megkereszteltek minket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Minden szentség, különösen a bérmlás szentségének felvételekor újul meg és árad ki

bennünk a Lélek. Mint Lélek-váró keresztényeknek az a feladatunk, hogy mi is imával várjuk, tárjuk ki előtte lelkünket, fogadjuk be, engedjük, hogy működjék bennünk.

II. A püünkösdi esemény második felvonása a jeruzsálemi utcán játszódik le. Szereplői a hálaadó ünnepségre összegyűlt zsidók. Ez a sokaság két érdekességet tapasztalt: mindenké előtt a szokatlan szélzúgást, és azután, hogy mindenki a maga nyelvén hallja az apostolok ajkáról Isten szavát. Csodálkoztak ezen a dolgon, zavarba jöttek, egy részük álmélkodott, más pedig gúnyolódott: „Tele itták magukat édes borral”. Igazi utcai jelenet, de ott látjuk az apostolokat is eltelve a Szentlélekkel. Általa erősek, bátrak. Alig tudjuk megérteni, hogy a Lélek működési területe lehet az utca is. Mi annyira megszoktuk a templomot, hogy azt hisszük, csak ott lehet jelen, csak ott áradhat ki, csak ott működhethet bennünk. De életünk nagy része a templomon kívül, az utcán zajlik. A Szentlélek szél, lehelet. A szél pedig az utcán fúj, kevésbé a házban. Isten Lelke nincs senkihez és semmihez kötve, még a templomhoz sem. „A szél ott fúj, ahol akar, hallod a zúgását, de nem tudod, honnan jön és hová megy” – mondja Jézus. Sokan szeretnék a Szentlelket és gyümölcsét, az egyházat a templomba zárni, ám az első püünkösdi figyelmeztet: az utcán, az élet utcáján, a mindennapi életben kell megéreznünk és megmutatnunk a lelki ember tetteit.

III. A történetnek van egy harmadik eseménye is. Ebben nem mindenki vesz részt a jelenlévők közül, csak néhányan. Péter a Lélekkel eltelve beszélni kezd, és hatására az utcai tömegből kialakul az új, keresztény közösség, az egyház (gyülekezet). A Lélek erejéből megszületik a keresztény egyház, Krisztus titokzatos teste. A történet elején 12-en voltak az

apostolok, velük volt Mária, Jézus anyja és „százhusz testvér”, a végén pedig ott látjuk a 3000 hívőt, akik aznap megkeresztelkedtek, és akikkel útnak indul Isten újszövetségi választott népe, az egyház.

Mennyire szükségünk van a kiáradni akaró Lélekre, hogy viharával felfrissítsen, tüzével pedig megtisztítson minket, hogy megszentelődve lebonthassuk a válaszfalakat, megszüntethessük az előítéleteket. Szükségünk van az egység Lelkére, hogy közelebb kerülhessünk Istenhez és egymáshoz és segítségével az új, szabadabb életet választhassuk.

Nagyboldogasszony

Egyházunkban régi szokás, hogy a szenteket a földi életből való eltávozásuk, haláluk, azaz égi születésük napján köszöntjük. Így van ez a legtökéletesebb teremtmény, a Boldogságos Szűzanya esetében is. Bár az Úr angyala Názáretben „*kegyelemmel teljesnek*” nevezi Máriát, és Erzsébet is látogatása alkalmával így kiált fel: „*Te vagy a legáldottabb asszony és áldott a méhed gyümölcse*”, Mária mégis csak teremtmény. És mint teremtményt, a legkiválóbb tisztelet illeti, hisz imádni csak a szentháromságos egy Istent szabad.

A mai ünnep középpontjában Mária áll, Mária, aki örvendező énekében, a magnificatban így ujjong fel: „*Lám mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék.*” Boldognak, Nagyboldogasszonynak nevezi magyar népünk Máriát, és így mintegy beteljesedik Mária jövődölése, noha a Szentírásban, valahányszor találkozunk Máriával, emberi fogalom szerint alig lehet boldognak nevezni őt. Mert miféle boldogság az, kérdezhetjük, ha egy szűz lány fogan a Szentlélektől, de mind jegyese előtt, mind a világ előtt megmagyarázhatatlan és megérthetetlen ez a foganás. József számára is annyira rejtélyes foganás, hogy azon gondolkodik, titokban elbocsátja jegyesét és felbontja a jegyességet. Mit élhetett át Mária méhében Isten Fiával? Boldogság ez? Vagy boldog a betlehemi út alatt, amikor áldott állapotban a népszámlálásra igyekeznek, házról házra járnak és nem találnak szállást éjszakára? Boldog lehetett Mária akkor, amikor a település határában a barlangistállóban kellett megszülnie egyszülött gyermekét, utána pedig jászolba kellett fektetnie? Minden bizonnyal nem nevezhető boldognak Mária akkor sem, amikor megtudja, hogy gyermekét Heródes halálra keresi, és hogy megmentse életét népe egykori legádázabb ellen-

ségéhez, Egyiptomba menekül vele. Mintha látszólag az agg Simeon szavai teljesezdnének Mária életében, aki, a gyermek bemutatásakor a templomban megjövendölte: „*a te lelkedet is tör járja át*”. Ez a tör járta át Mária lelkét, amikor a tizenkét éves Jézust kereste, és a templomban találta meg; vagy később Jézus nyilvános életében, amikor az a hír járta róla, hogy megtévelyodott; az utolsó napokban pedig, amikor elfogják, hamis vádak alapján halálra ítélik, amikor elindul keresztjével a Golgotára és ott keresztre feszítik. Mária élete a Szentírásban valóban nem a boldog ember sorsa evilági értelemben, de mégis az, a nyolc boldogság szellemében: „*Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa. Boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek benneteket és hazudozva minden rosszat rátok fognak énmiattam. Örüljete és ujjongjatek, mert nagy lesz a mennyben a jutalmatok*” (Mt. 5, 10 – 12).

Ennek ellenére, és épp ezért Máriát valóban boldognak hirdeti minden nemzedék, mert életét átadta Istennek: „*Íme az Úr szolgáló lánya vagyok, történjék velem a te igéd szerint.*”

A mai ünnepet kifejezetten nem találjuk meg a Szentírásban. Az egyház, amely Krisztus titokzatos teste és amelyet a Szentlélek vezet, elmélkedte, következtette ki, hogy Isten legtökéletesebb teremtménye, aki által a menny a földre jött, földi pályája után testestül-lelkestül felvétellett az égbe, hogy együtt legyen örökre Szent Fiával. Az ősegyházig visszanyúló hagyomány szerint a Megváltó édesanyjának, Máriának a holttestét nem engedte át a földi enyészetnek, hanem röviddel halála után feltámasztotta és magához emelte a mennyei dicsőségbe. Ezt a népi jámborságban is évszázadokon át öröklődő nézetet XII. Piusz pápa 1950-ben dogmai rangra emelte.

Jeruzsálemben már az 5. század elején ünnepelték Mária halála napját (átmenetelnek, születésnapnak vagy elszenderedésnek nevezték.) A 6. században a keleti egyházban mint Mária elszenderedése vált általánossá Dormitio sanctae Mariae néven. Nyugaton a 7. századtól terjedt el, s a 8. századtól mint Mária mennybevitele, Assumptio beatae Mariae szerepel a kalendáriumokban.

Amikor magyar népünk a keresztény hitre tért, ez ünnepet is szívesen vette át. Feljegyezték, hogy Szent István királyunk is megülte ez ünnepet Székesfehérváron. Egyik alkalommal a Napba-öltözött Asszony nagy jeléről Gellért püspök így beszélt István és udvara előtt: *„Gellért tanácsának intéséből akkoron kele föl, hogy az Szűz Máriát ez Magyarországbán Bódogasszonynak, avagy ez világnak Nagyasszonyának, hívnák. Szent István királ es ez szegény országot Bódogasszony országának nevezé”* – olvashatjuk az Érdy kódexben. Az Árpád-ház nemzetsége Nagyboldogasszony oltalmába ajánlotta magát. Az országot, vagyis önnön uraságát, uralmát és a királyságot a Szűzanya szimbolikus tulajdonának, Mária örökségének érezte, vallotta. Mária az Árpádoknak mennyei édesanyja és oltalmazó királynéja. Már Árpád fehéregyházi sírja fölé is Nagyboldogasszony tiszteletére emeltek templomot.

Ilyen előzmények után magától adódott, hogy Szent István király fia, Imre herceg halála után országát, népét, koronáját Nagyboldogasszonynak ajánlja fel. És azóta a történelmi Magyarország, szétszakítottságában is Mária országa.

Krisztusban Kedves Testvéreim! Nagyboldogasszony ünnepén élesszük fel szívünkben a Boldogságos Szűz Mária iránti szeretetünket, hisz Mária a mi égi édesanyánk, mi pedig az ő gyermekei, az ő népe vagyunk. De ma tekintünk úgy Máriára, mint akiben beteljesedik minden keresztény élet útja: a boldogságos megdicsőülésé, amint Szent Pál írja: *„ha szenvedünk Vele, meg is dicsőülünk Vele.”* Ámen.

A szeretet gyertyái

Tavaly még együtt mentünk ki édesanyámmal édesapám sírjához. Szorosan hozzám simult, belém kapaszkodott. Nem akart lemaradni.

Mint az utóbbi években midig, vittük magunkkal a gyertyát, a virágot – szívünkben pedig a hálát, szeretetet, emlékezést. Álltunk a sírnál, elmondtuk imáinkat, majd élményeket, emlékeket idéztünk fel. Mintha most történtek volna. Pedig már harminc éve édesapám megbékélt sorsával és elhagyta ez árnyékvilágot.

Gyorsan elillant a sírnál az idő, és indultunk, nehogy megfújja a hideg szél édesanyámat. Azaz indultunk volna, de édesanyám egy lépés után visszafordult:

– No, Isten veled, drágám. A viszontlátásra!

Torkomban dobogott szívem. Édesanyám észrevette, hogy nehezebben szedem lábaimat. A harmadik-negyedik sírnál járhattunk, amikor ismét megállt.

Rám nézett halált-elfogadó tekintettel és békésen mondta, mintha vigasztalni akarna:

– Minden élő tartozik egy halállal. Én es. Csak előtte ne kéne sokat szenvedjek! No, nem a fájdalomtól félek, hanem attól, hogy terhetekre leszek.

Nem is tudom, mi könnyebb, egy helyben állni és komolyan fontolóra venni édesanyám elköltözését, vagy bizonytalan léptekkel tovább menni.

Átöleltem édesanyámat, és továbbléptünk. De vannak dolgok az életben, amelyeket nem kerülhetünk ki. Szembe kell nézni velük, mint édesanyám, aki most már harmadszor is megállt.

– Osztán, ha én es itt leszek, ugye hozzám es eljövögötsz?

- Eljövök, természetes, hogy eljövök, édesanyám - választam elérzékenyülve.

Megígértem akkor ott édesanyámnak, de talán egyikünk se gondolta (vagy talán mégis...?), hogy idén egyedül jövök majd édesapám és édesanyám sírjához. Most egyedül vittem a gyertyát, a virágot. Egyedül idéztem az emlékeket.

Mintha most is karomba kapaszkodna - pedig a szívembe fogózik már.

Elsők között vagyok, aki a halottak napja előtt jöttem a temetőbe. Vásárhelyi krizantémot hoztam az alfalvi temetőbe. Tudom, éjszaka megfagy.

Hideg, fagyos szél fúj a sírok között; mintha a halál szele fújna.

Először elfújja a szél édesapám gyertyáit, majd néhány Miatyánk után az édesanyám gyertyáit is. Fedeles mécses, mégis elaludt. Két kis gödröt vájok a hűvös, kemény földben. Kalapom alatt újragyújtom a mécseseket és belehelyezem. Nyugodtabban égnek.

A lobogó gyertyák fényénél imádkozom, emlékezem. Gyermekkori és friss élmények vonulnak fel lelkemben

Istenem, milyen egyedül vagyok! Még a szél is jobban fúj, mint tavaly ilyenkor. Egészen árva vagyok.

- Eredje haza, fiam, hideg szél fúj, nehogy megfázzál! - hallom édesanyám aggódó hangját.

Körülnézek. Nincs mellettem. Nem is lehet, hisz januárban édesapám mellé költözött.

Engedelmeskedem, elindulok.

Lépteim még lassúbbak, nehezebbek, mint tavaly ilyenkor.

Most egészen egyedül vagyok - szüleim emlékével. De velem van az Isten!

Síralmasan csikordul a temető kapuja.
Jobb zsebemben a kocsikulcs, balban a zsebkendő.
A zsebkendőt használom hamarabb.
Aztán elindulok – már örökre egyedül – szívemben élő-
halott szüleimmal.
Sírjukon, látom még, égnek a gyertyák – a szeretet gyertyái.
Szívemben is világítanak.

2003. október 30.

Mindenszentek körül

A halál és az élet egy nagy egésznek – embervoltunknak – összetevői. Így érthető, a holtak s az élők miatt rokonok. Ezért indulnak el az élők, hogy meglátogassák halottaikat – rokonaikat –, megszépítsék sírjaikat.

Amit már csak a bús emlékezés és a fájó sötét érzések fődnek, azt most szeretnék, szeretnők megszépíteni. Mennyi derékba tört szerelem, meghíúsult álom, búcsú nélküli elválás, felnemárt titok, visszatartott hitvesi-szülői-gyermeki csók és ölelés tűnt el közülünk nyomtalanul! Mindez bennünk, élőkben is végbement, nemcsak azokban, akik kiléptek mostani világunkból.

Ahogy telnek az évek, egyre jobban érzem, mily szorosan tartozom halottaimhoz. Számuk évente szaporodik. Otthon, falusi kis temetőnkben minden síremlék egy történetet, találkozást idéz fel bennem. Nagyszüleim és édesapám sírkeresztje pedig egész múltamat szólaltatja meg, ugyanakkor elkerülhetetlen jövőmet is elem tárja.

Mind kevesebb és kevesebb időt töltök falunk "Békevárában", annál többet más, új vidékek "Békehonaiban". Majd' mindenhol ismerős, ismerősömnek rokona pihen. Van olyan helység, ahol nincs élő ismerősöm, de temetőjében barátom, ismerősöm pihen. Ha arra utazom, megállok, ha ezt nem tehetem, legalább rá gondolok.

Most azonban, amikor elindul az emberáradat, elindulok én is a "Békeudvarába". Tisztelettel és kegyelettel járom utamat, bár nincs itt halottam. Úgy érzem, minden halott hozzám tartozik, én meg hozzájuk.

Rendezett síremlékek, az örök élet krizantémjai, a mulandóság pisllákoló gyertyái, a lélek mélyéről feltörő imák,

fohászok, mind hozzátartoznak e meghitt, bensőséges temetői ünnephez, Mindenszentek-Halottak napjához.

Mindenki emlékezik: régi sebeket kötöz be, barátságokat ápol, szerelmet-szeretetet vall, félreértett szót helyesbít, beszámol, panaszkodik ... vagy csak emlékezik.

Ez alkalommal, bármily sokan vagyunk a temetőben, érzéseink-gondolataink a föld alá szállnak, vagy talán szeretteink emelkednek fel, hogy találkozassunk. És találkozunk emlékeinkben.

Csend van, áhítat; csendben járom én is az emlékezés útját, hogy ne zavarjam az élők néma társalgását halottaikkal.

(2000. október 28.)

Az egyházi év kapcsán

„Legyenek mindnyájan egy” (Jn. 17, 21)

A több-százéves szétszakadás, széthúzás, ellenségeskedés után száz évvel ezelőtt kezdett rájönni a kereszténység, hogy nem jó egymás ellenében élni. Nem lehet cél jó protestánsnak, neoproteánsnak és katolikusnak lenni – ennél többre van szükség: jó kereszténynek (krisztusinak) is kell lenni! Valahogy úgy, amint azt az Apostolok cselekedetei írja: „*A sok hívő egy szív, egy lélek volt (Csel. 4, 22.)* Hittel eggyé válni Jézus Krisztusban, Benne és Átala pedig szeretetben eggyé válni egymással a testvéri közösségben.

Az eltelt száz év próbálkozásai, erőlködései ellenére még annyira az elején tartunk, hogy sokunkban megfogalmazódhat a kérdés: egyáltalán lehetséges-e az egység? Hisz az egységre törekvés ellenére az elmúlt száz év alatt több mint száz új vallás és vallásjellegű közösség látott napvilágot. Ezeket a közösségeket mind mind kiválósági, jobbá levési szándék és bizonyos emberi elképzelés hozta létre.

Csak úgy elképzelem, ha Jézus Krisztus végigjárna Erdély földjét – hogy szűkebb életterünkre gondoljak csupán –, mennyire lenne megelégedve velünk, mindannyiunkkal. Látná falvainkat, városainkat, a települések központjában évszázados méltósággal (adott esetben üresen kongó), az újabb városrészekben, útkereszteződéseknél gombra módra szaporodó, agresszíven tolakodó templomokat, és ugyanakkor látná a hétköznapi átlagélet közömbösségét, elvilágiasodottságát (ne mondjam: istentelenségét), vajon nem mondaná rólunk is: „*Ez a nép ajkával tisztel engem, de a szíve távol áll tőlem (Mt. 15,8).*”

De talán mégis, ha most templomainkat látná, amelyek időről időre zsúfolásig megtelnek keresztényekkel, akiknek legalább ebben a pillanatban nem a *hovatarozást* jelenti az a katolikus vagy protestáns templom, hanem az *együvé tartozást*, akkor bizonyosan örömmel dobbanna a szíve, megáldaná az együtt imádkozókat és örömmel fohászkozna ismét, mint az utolsó vacsorán: „*Legyenek mindnyájan egy. Amint te, Atyám bennem vagy s én benned, úgy legyenek ők is bennünk, hogy így elhiggye a világ, hogy te küldtél engem... Szenteld meg őket az igazságban!*” (Jn, 7,21;17).

"Legyenek mindnyájan egy" II. (Jn. 17. 21.)

Szerda délután szokás szerint beteglátogatás a kórházban. Elöl megy két nővér, összeírják a katolikus betegeket, feljegyzik, ha valaki más vallású is szeretne találkozni a kórtermet meglátogató pappal. Ezt így tartottuk már a kórházlátogatás megkezdésekor helyénvalónak. Lehetőleg senkit ki ne hagyni a katolikusok közül, mindenkire elmenni, aki azt kéri, de senkit sem zavarni jelenlétünkkel. Hisz mindenki a maga meggyőződése szerint éli meg hitét vagy hit nélküli életét.

Páréves beteglátogató szolgálatom alatt, erre a napra fájó szívvel emlékezem vissza. Ezért idézem fel újra, már sokadszor, és rögzítem papírra épp most, az egészségre törekvés imahetében.

Nyolc beteg volt a női kórteremben. Istenem, milyen fogékonyak a nők a természetfeletti iránt még a kórházban is! Úgy érzem, mindig nagyobb tisztelettel fogadják a papot, illetve a pap szolgálatában Isten látogatását.

A papírszeleten, amit az előttem járó nővér kezembe csúsztat, a kórterem száma mögött négy név szerepel. Két név után valami bejegyzés is látható: egyiknél ref. (református), másikonál gr. kat. (görög katolikus). Ebből tudom meg, hogy a két katolikus betegen kívül két más vallású beteg is szeretne találkozni velem, illetve a "pappal". Szíves örömet, hisz Krisztus egyháza úgyis egyetemes (görögül: katholicosz). Egyik katolikus beteg már régebben bent fekszik; előző héten szentgyónást végzett, most szentáldozáshoz járul. Az új beteg most csak imát kér, mert nagy fájdalma van és nem tudna a gyónásra összpontosítani; majd jövő szerdán. Eddig tartott a szűk körű, „saját pályán” végzett szolgálat. Jézus szavával: „Küldetésem csak Izrael házának elveszett juhaihoz szól”, de azonnal érzem a folytatását is: "... más juhaim is vannak, melyek nem ebből az

akolból valók ... hallgatni fognak szavamra, s egy nyáj lesz és egy pásztor." (Mt. 15, 24.; Jn. 10, 16.) Most kezdődik számomra ez a küldetés, a "más juhok" meglátogatása. Hirtelen döntenem kell. Ez a döntés nem könnyű, bár látszatra jelentéktelen. Kihez megyek hamarabb, a magyar reformátushoz, vagy a román görög katolikushoz. Érzelmem, szívem, a nyelvi-vérségi kötelék azonnal vinne a református testvéremhez; de lélekben, hittanításban közelebb van hozzám a görög katolikus román. Uram, milyen önellentmondásos helyzet: különböző alapon bár, de mindkettő az én értékrendem is, én mégis más vagyok! Talán észre se vennék, hogy én kit keresek fel hamarabb, de nekem gyötrelmet jelent eldönteni. Nemcsak akkor, de azelőtt is és azután is mindig. Miért érzem lélekben közelebbinek a román, mint a szívemben közelebbi magyart? Ahogy ezeket a gondolatokat szívemen átszűröm, ismét belső fájdalom fog el: miért van ez így? Miért engedjük, hogy épp a Jézus Krisztusba vetett hitünk legyen a válaszfal köztünk, magyarok között? Úgy kellene ezen változtatni, úgy szeretnék ezen változtatni, de nem tudok. Hisz egyszerre vagyok katolikus és magyar és ugyanakkor magyar és katolikus. Keresztényként fájlalom, hogy az "idegen" közelebb áll hozzám a hitben, és katolikusként/keresztényként szégyellem, hogy érzelemben közelebb vagyok ahhoz, akivel hitben távolabb vagyunk egymástól. És azt hiszem, nagyon sokan rajtam kívül még így éreznek, esetleg megrekednek az egyoldalú érzelmi gondolkodásnál. Nem kellene mindannyian megújulnunk Krisztusban, hogy igazán közel kerülhessünk egymáshoz is?

Nekem ott akkor döntenem kellett – és elindultam a mező-ségi görög katolikus ágyához. Az ismeretlen oly tiszta örömmel fogadott, mintha egy gyergyói katolikussal találkoztam volna. Azonnal szentáldozást végzett, mert vasárnap otthon gyónt. A

hét elején jött be. A rövid szertartást én magyarul végeztem; ő az imákat románul mondta, és minden rendben volt.

Tőle a református nőhöz mentem. Néhány verset olvastam fel a Bibliából, majd elmondtuk közösen a Miatyánkot és megáldottam. Magyarul. Ismét lelki fájdalmat éreztem, mert bár halkán imádkoztunk, és a végén hozzá mondtam én is a záradékot, két-három helyen úgy éreztem mintha ketten más és más Atyát szólítottunk volna meg közös Miatyánkunkban. Ekkor szívem mélyén mélyen fájlaltam, hogy minden jóakarát és igyekezet ellenére még nem fogadták el testvéreim az "egységes" Miatyánk szövegét, amint arról felsőbb egyházi körök döntöttek. Én is hét évi papi szolgálat után kellett híveimmel együtt újra tanuljam épp azért, hogy a legszentebb imádságot a magyar közösségek közösen tudják mondani.

Utána két hölgy intett, hogy menjek hozzájuk. Egymás mellett volt az ágyuk. Ortodoxok, azaz görög keletiek voltak. Azt kérték, imádkozzam értük, ha akarok. Akartam, és máris fölējük terjesztetem kezeimet és elkezdtem a Pater nostert és az Ave Mariat imádkozni, majd megáldottam őket. Valószínű, semmit sem értettek az egészből; de életemben én is sok mindent nem értek. De értett az Isten; értük imádkoztam és ez a fontos. Különben is, egyházunknak hivatalos nyelve a latin – no meg ők is tőlük eredeztetik nyelvüket. Hát akkor megtiszteltetés számukra, hogy őseik nyelvén imádkozik értük, gyógyulásukért egy későbbi népnek papja.

Már indulni akartam, amikor egy hölgy – így már a hetedik – intett, hogy menjek hozzá. Valahogy így mondta: ha már mindenkinél voltam, őt se hagyjam ki, igaz nem tud magyarul, de járt katolikus templomban, sőt, rokona is van a római hitben. A végén még hozzá tette: segesvári és evangélikus. És én

azonnal hozzá fogtam a Vater unser (Miatyánk) és Gegrüßet sei du Maria (Üdvözlégny Mária) imádkozásához. Ő pedig sírt. Áldás után megköszönte, könnyeivel küszködve, hogy imádkoztam anyanyelvén érte, és ismét sírni kezdett.

Nem szoktam egy körteremben ilyen sok időt eltölteni. Már vissza is tért a velem járó nővér. Menni akartam. De akkor megszólalt bennem a lélek, vagy csak az igazságos emberi érzés, ha már mindenkinél voltam, menjek el az ablak mellett fekvő hölgyhöz is. Odaléptem. Kezében a Szent Biblia. Tehát magyar. Nem hagyhatom épp őt ki. Igaz, néhány alkalommal már egymásra pillantottunk. Kissé szúrósnak éreztem tekintetét, de ez nem zavart. Mindenki másként néz és másként lát a saját szemével. Halkan és udvariasan, mert nem hívott, megkérdeztem: - Hogy érzi magát? Szeretné, hogy együtt imádkozzunk?

Kérdésemmel mintha a szellempalack dugóját húztam volna ki: megértette velem, hogy szúrós szeme, perzselő pillantása mögött a pokol tüze izzott: – Nem! Nincs szükségem a maga imádságára! Tudok én az én Istenemhez imádkozni egyedül is, jobban mint a pióca papok undok hordaléka. Különben is magát nem hívta ide senki, és honnét veszi a szemtelen merészséget, hogy zavarja a betegek lelki nyugalmát? Ki kellene magukat tiltani a kórházból, a városból, még az országból is. De maguk mindenhol ott vannak, mint Sátán és csatlósai. Igen, tudom, hogy magukat a Fenevad, a sátáni Főember Rómából fizeti, és ezért zavarnak mindenkit. Nem elég, hogy a világot letérítették a jó útról és a nagy hitehagyás után a pusztulás fertőjében tartják, most még a betegeket is a saját ördögi hálójukba akarják fogni... De nem megy ez sokáig maguknak, mert meg van írva, közel van a vég, amikor a Sátánt és embereit – és itt rám mutatott – a kénköves

tóba vetik. Hát tudják meg, senki nem menekül onnan, csak a 144. 000 kiválasztott...

Így áradt a szitkozódó, a poklok poklával fenyegető szavak tömkelege belőle. A betegek sajnálkozva, együttérzéssel tekintettek rám, néhányan szaporán vetették magukra a keresztek. Én pedig engedtem, hogy a "beteg" kibeszélje magát. Megérte végighallgatni, sok mindent megtudtam a szózuhatagából. Miután azt hittem kifogyott gondolataiból (tévedtem), illedelmesen elnézést kértem a zavarásért és búcsúzásként hozzátettem:

– Örülök a találkozásnak! Gyógyulást kívánok!

– Maga örülhet a találkozásnak, de én egyáltalán nem örülök. Kerülni kell magukat, mert olyanok, mint a meszelt sírok: kívül kedvesek, de belül tele vannak undoksággal és rothadással. Olyanok maguk, mint a báránybőrbe bújt farkasok, akik a lelkek vesztére körüljárnak a világban... Takarodjon tőlem, nem is akarok egy levegőt szívni magával!... Takarodjon!

Üldögélt ágyában a Szent Bibliát bal kezével magához szorította, jobb kezével hadonászott. Szájával pedig undok módon szidott. Eszembe jutott: "A szív bőségéből szól a száj", és éreztem, itt én már szolgálatomat elvégeztem. Hát takarodtam.

Nagyon levert voltam aznap további szolgálatom alatt. Nem az szomorított el, hogy gyalázott; előtte és utána mások is annyi mindent mondtak már rám, a papra. Isten bocsássa meg nekik! Tudtam, hogy mi, katolikus papok, szálka vagyunk bizonyos emberek tudatában, de ekkora gyűlöletet nem tudtam elgondolni senkiben sem. Az fáj, és ma is az fáj, hogy ez most történik és egyáltalán megtörténhet. Tolmács sem kell, magyarul hangzik el. Akkor, amikor a megosztott világunkban egyre jobban keressük a lehetőségét annak, hogy megvalósuljon bennünk és általunk az egység. Úgy, amint azt isteni Mesterünk akarata:

"Legyenek mindnyájan egy!" (Jn. 17, 21.)

(Népűjság, 2000. január 19.)

"Legyenek mindnyájan egy" III. (Jn. 17, 21.

Jézus Krisztus nagycsütörtökön este azért imádkozott, hogy tanítványai és a benne hívők egységben legyenek és egységben maradjanak: a hit és a szeretet egységében. Ő ismerte "mi lakik az emberben", vagyis tudta az ember szabad akaratával képes az egység ellen is dönteni. A krisztusi szándék –látszatra – már Júdás árulásával/pártütésével meghiúsult, majd a kereszténység 2000 éves története mind ennek jegyében telt el.

Már az ősegyházban gondot okozott a szakadás, ezért hangzott el Szent Pál apostol figyelmeztetése: "Testvérek, Urunk Jézus Krisztusra kérlek titeket, éljetez mindnyájan egyetértésben, ne szakadjatok pártokra" (1 Kor. 1, 10.).

Ha valaha időszerű volt ez a figyelmeztetés, ma mindenképpen az. Szükséges az egység a hit megélésében (befele) és a tanúságtételre (kifele) "...egy legyenek, s megtudja a világ, hogy te küldtél engem" (Jn. 17, 22).

Az elmúlt két évezred során ismerünk néhány időszakot, amit "egyházzsakadás", "hitújítás" névvel jelölünk. Századunk pedig az ökumenizmus sodrásában keresi mindazt, ami Krisztus szándéka: az egységet a Fővel, Jézus Krisztussal és egymással, a tagokkal.

Szent István király II. törvénykönyve első fejezete ezer évvel ezelőtt így rendelkezett: "Tíz falu építsen egy templomot! ..." Az eltelt évezred alatt annyira megvalósult István király törvénye, hogy ma nincsen település templom nélkül; Magyarországon ma mintegy negyvenféle egyház és egyházjellegű közösség van hivatalosan bejegyezve. Falvainkban, városainkban különféle templomok, imaházak nyújtózkodnak az ég felé és tárulkoznak ki az Istent kereső ember előtt, mintha így hangzott volna a törvény: Minden falu építsen tíz templomot!

Ami a hitújítással-egyházszakadással elkezdődött, annak még nincs vége. A bomlás, szakadás tovább folytatódik, annyira, hogy szinte mondhatjuk "ahány ház, annyi vallás." Minél tovább szakadozik a kereszténység, annál elevebb vágy él bennünk az egység után.

Ezt a Krisztustól rendelt vágyat-feladatot szeretné megvalósítani a századunkban oly nagy erővel elindult ökumenikus mozgalom, melyről a II. Vatikáni Zsinat Unitatis Redintegratio Ökumenikus Határozat 7. pontjában vallja: "Belső megtérés nélkül nincs igazi ökumenizmus". A belső megtérésnek jó eszköze a január 18-25 között megtartott egységre törekvő imahét is.

Mit tehetünk mi, ma, hitbeli másságunk, szétszakadottságunk ellenére, az egység előmozdítására?

Jézus Krisztus tanítását: "Gyümölcsről ismerik meg a fákat" (Mt. 7, 20). Jakab apostol így értelmezi: "A hit cselekedetek nélkül holt dolog" (Jak. 2, 17). Azt hiszem célravezetőbb és Jézus Krisztus szándékának megfelelőbb, ha nem veszünk el az elvi állásfoglalás tisztázásánál – amit minél inkább szeretnénk elfogadtatni "testvéreinkkel", annál távolabb kerül(het)ünk egymástól –, hanem a hit céljára, a kereszténység lényegére, "szeresd felebarátodat mint önmagadat" összpontosítunk. Így is a krisztusi szándék valósul meg bennünk és általunk, hisz arra tanított: "Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt." (Jn. 13, 35.)

A harmadik keresztény évezred elején induljunk el a szeretet útján – ez az ökumenizmus legbiztosabb útja! – és akkor bízhatunk abban, hogy nem hiábavaló imádságunk, eszmélődésünk, fáradozásunk. A hit gyümölcse a szeretet, a szeretet pedig egyetemes (katholikosz). Ha a szeretet útját járjuk az egyház(aink)ban és építjük a világban, remélhetjük Jézus szándékának megvalósulását: "Legyenek mindnyájan egy!"

(Népújtság, 2001. január 19.)

Betegek világnapjára 2003

Mire illetve kire gondolok a betegek világnapján? Azonnal jelentkeznek a képzettársítások, fogalmak, amelyek a „beteg”-re, mit személyre és mint állapotra vonatkoznak. Így lelki szemeim előtt megjelenik a száguldó mentőautó, amit szirénázva átszeli a város utcáit és igyekszik a beteggel a kórház felé, ahol a fehérbe öltözött orvosok és ápolók fogadják a beteget. De ugyanakkor megjelenik előttem az a sok csecsemő, gyerek, ifjú, felnőtt és öreg, akik rövidebb-hosszabb ideig elveszítették egészségüket, és akiket annak visszaszerzése reményében szeretteik visznek (vagy maguk mennek) orvoshoz. És látom a gyógyszertárakban felhalmozott gyógyszerek sokaságát, valamint a fogyatkozó otthoni gyógyszertárakat...

Valójában kire és mire gondolok ma? Természetesen a betegekre, akik testben-lélekből szenvednek, akár részesülnek kezelésben, akár eltitkolják még saját maguk elől is betegségüket, de akiknek fáj az élet; rájuk, akinek nincsen hozzátartozóik, hogy gondoskodnának róluk, rájuk, akiknek nincsen pénzük orvosokra, orvosságra; akik már túl vannak a tiltakozáson, a lázadáson, és tehetetlenségükben megadják magukat a sorsnak vagy elfogadják Isten akaratát.

Szenvedni hívő embernek is nehéz. A fájdalom mindenki számára próbatétel. Ezért jó, ha a szenvedő ember nincsen magára hagyva. Jó, ha a beteg megérzi, hogy ő orvosa számára több egy „eset”-nél; ha a családtagok továbbra is épp úgy – vagy még jobban! – törődnek a beteg családtaggal, mint azelőtt („Ha szenved egyik tag, valamennyi együtt szenved vele” /1 Kor. 11,26), és a barátok, ismerősök is ugyanígy tesznek.

Jézus Krisztus, „aki gyengeségeinket magára vette”/Iz./ „minden betegséget és bajt meggyógyított a nép körében” (Mt. 4,13), de barátait-apostolait (az egyházat is!) azért küldi: „gyógyítsátok meg betegeiket!” (Lk. 9,1). Jézus még az egyszerű beteglátogatásnak is végtelen értéket tulajdonít, „Jöjjetek, Atyám áldottai, vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot, mert... beteg voltam és meglátogattatok” (Mt. 25,36).

Betegek világnapján úgy gondoljunk betegeinkre, mint akik várják látogatásunkat. Látogassuk meg őket! És gondolhatunk önmagunkra – talán holnap mi magunk is betegek lehetünk! –; ugyanakkor akarjunk egészséges életmódot folytatni, hogy amennyire lehet, megelőzzük a ránk is leselkedő betegségeket, és így mindig segítségére lehessünk azoknak, akik elveszítették egészségüket.

A betegeknek reményteljes gyógyulást, az orvosoknak hatékony szaktudást és együttérzést, a beteggondozóknak pedig erőt és áldozatos szolgálatkészséget kívánok „Amit egynek, a legkisebb testvéreimmel tettetek, velem tettétek” (Mt. 25, 46) szellemében.

A betegek világnapjára – február 11. –

„Beteg voltam és meglátogattatok”

Amíg valaki nem volt beteg, nem tudja igazán megérteni a beteg embereket. Kívül állóként egészen másként látszik minden. De ha valamibe belekóstoltunk, részesei voltunk, akkor már nem szorulunk rá a külső ismeretekre; saját tapasztalatunk (fájdalmunk) a leghitelesebb tanítónk. A betegség vonatkozásában is. Csak a legjelentéktelenebb fájdalomra, a fogfájásra, vagy az évszakkal járó influenzás megbetegedésre gondoljunk.

Közmondásszerű megállapítás: „A fogfájást és a szerelmet nem lehet eltitkolni.”

A betegség fájdalommal jár. A fájdalmat, szenvedést pedig mindenki szívesen elkerülné. A fájdalom és betegség, azon kívül, hogy testünket próbára teszi, rányomja bélyegét lelki-szellemi életünkre is. Adott esetben szomorúvá, levertté, reménytelenné válunk, belső fájdalom jár át.

S mert nem tudunk részt venni a mindennapi zajló élet alakításában, eltávolodunk a közösségtől, a közösség tagjai eltávolodnak tőlünk. Aki pedig közösségi életet élt – márpedig mindannyian közösségi lények vagyunk! –, ez az elszigeteltség még nagyobb teherként nehezedik rá.

Az év folyamán van egy nap, február 11., a **Betegek világnapja**, amikor az egyház és a társadalom különös figyelemmel fordul a közösség beteg tagjai felé. Ilyenkor meglátogatjuk, szeretetünkkel vesszük körül őket, mert minden betegben ott látjuk a szenvedő embert, adott esetben majdani önmagunkat és végső soron a minden emberben köztünk járó Jézus Krisztust.

Most alkalomszerűen, de az év folyamán mindennap éljen bennünk az Üdvözítő ígérete, melyet Jézus a beteglátogatáshoz (is) fűzött: *„Beteg voltam és meglátogattatok... vegyétek birtokba a világ kezdete óta nektek készített országot.”*

A betegek világnapjára

„Összehívta a tizenkét apostolt, erőt és hatalmat adott nekik az ördögök fölött és a betegek gyógyítására. Aztán szétküldte őket, hogy hirdessék Isten országát és gyógyítsák meg a betegeket... Azok útra keltek, bejárták a falvakat, hirdették mindenütt az evangéliumot és meggyógyították a betegeket.”(Lk. 9, 1-2, 6.)

A – testi-lelki-szellemi – betegség az egészség hiánya, és mint hiány, fogyatékoság – rossz. Keresztény hitünk szerint az élet, életünk Istentől származik. Ő az Örökkön Élő (Jel. 4,9), aki életéből adott nekünk és örök életet ígért. Isten a mi mennyei Atyánk. Ő a rosszat, a betegséget (és a halált) nem akarja, csak megengedi. Ezért soha ne gondoljunk arra, hogy Isten valakit megbüntet, betegséggel sújt, valakinek előidézi korai halálát. Isten nem bosszúálló, büntető Isten. Isten nem ver bottal, betegséggel. Csak mi gondolkodunk így, bennünk vannak ilyen érzések; mi verjük, sújtjuk saját magunkat és egymást.

Nagyon sok betegségnek mi vagyunk az okozói magunk és mások életében. Mert nem figyelünk kellőképpen Istenre, önmagunkra, embertársainkra és a minket körülvevő világra.

Uralmunk alá hajtottuk a világot, beszennyeztük a természetet (környezetszennyezés), ezáltal veszélyt, betegséget okozva az ember-, növény- és állatvilágban. A környezetszennyezés bűn. Minél nagyobb a bűn, rendetlenség életünkben, annál kegyetlenebbek vagyunk a természettel szemben. Elfeledjük, hogy kölcsönhatásban vagyunk a természettel és egymással. A szeretetlenség bűn. Szeretetlenségünkkel, figyelmetlenségünkkel sok embert megkárosítunk; betegségüket, adott esetben halálukat okozzuk. És mert kölcsönhatásban vagyunk egymással, rossz tetteink, bűneink visszahatnak ránk is. Elég, ha

csak kedélybetegséget, rossz közérzetet okoz. Ilyen állapotban kiejtett szavaink, végzett cselekedeteink további rosszat eredményeznek. Bár önző módon mindent a magunk javára szeretnénk fordítani, féktelenségünkben, szabadosságunkban a magunk vesztén fáradozunk. A HIV, és az a sok „népbetegség”, amivel magyar népünk is küszködik, nem Isten verése. Sok esetben mi, az emberek, szüleink rendetlen életvitele eredményezett egy-egy betegséget étel, ital, cigaretta, hajsza stb. által.

Elvesztettük személyes kapcsolatunkat a Teremtővel, aki törvényei által javunkat akarja. Ám mi szabadok akarunk lenni Istentől, törvényeitől, ez pedig valamiként visszahat ránk belső vád, nyugtalanság, bűntudat formájában.

Minderről manapság nem szoktak, nem illik beszélni, írni, csak a tényről, hogy milyen sok betegség és beteg létezik, no meg betegeskedő egészségügy. Pedig ha jobban vigyáznánk életünkre – amely egy szikra Istenből! –, lehet, hogy fele, negyede megbetegedés lenne.

Jézus korában is sok betegség, beteg volt. Míg egyesek rákérdeztek a betegséggel kapcsolatban: „ki vétkezett, a beteg vagy a szülei?”, addig Jézus „meggyógyított minden betegséget és bajt a nép körében.” S ezzel a megbízatással küldi apostolait és egyházát is. Az apostolok teljesítették megbízásukat. Most rajtunk a sor – és nem csak az egészségügyi dolgozókon! –, hogy szeretettel ápoljuk, szolgáljuk betegeinket a legjobb tudásunk és lelkiismeretünk szerint. Hisz minden betegben egy testvérünk szenved, végső soron pedig a betegben maga Jézus Krisztus, „amit e legkisebb testvéreim közül egygel is tettetek, velem tettétek” (Mt. 25, 40).

A betegek világnapján érezzük át egymás iránti felelősségünket, törekedjünk a betegség kialakulásának megelőzésére; betegségeink és betegeink türelmes ápolására, szolgálatára a családban és az intézményekben.

Február 11. – A betegek világnapjára

Nem is tudjuk igazán értékelni egészségünket, ezért nem tudunk hálát adni érte Istennek. Lehet nekünk is fáj itt-ott, de kint vagyunk az életben, a rohanó világban, az egészségesek között. Most valakihez jöttünk, aki hozzánk tartozik, de egy időre kórházba utalva várja gyógyulását.

Örülünk, mert aránylag könnyen bejuthatunk a kórterembe, nem kell a kapusnak, asszisztenseknek könyörögnünk. De ugyanakkor megborzadunk lelkünk mélyén: akit szeretünk kórházban van. Érzelmek és gondolataink két ellentétes irányba indulnak, a jó és a rossz felé. Elszorul a szívünk, ha nagyon negatív irányba tájolódnak.

Kissé feldúlva bár, de a reménység örökzöld ígéretével érünk a kórház kapujába. Itt minden földi érték viszonylagossá válik mindannyiunk számára: mintha egészen más világ határához érkeztünk volna. Kint, még a kapuban, az előtérben aggódó emberek jönnek-mennek, tanácskoznak. Bent már nincs nyoma az élet kinti lázas lüktetésének: fehérbe öltözött orvosok és betegápolók, valamint a rájuk bízott betegek csendes birodalma ez.

Amilyen sokszínű a kinti élet és az életben betöltött szerepünk, épp oly egyforma itt mindenki. Az élettér egy kórházi ágyra, egy kórteremre szűkült le, lehet, hogy valaki "fontosabb" a kórházban, mert nagyobb anyagi lehetősége van rá, de mégis, itt mindenki valamiben egyforma: beteg. A betegségnek, fájdalomnak pedig nincs sem nemzetisége, sem társadalmi helyzete. Mert egyformán hangzik fel a sajnó fájdalomtól a jajszó, egyformán vonaglik meg az arc a katolikus és nem katolikus, a magyar és nem magyar arcon. A szenvedés, a fájdalom egyetemes.

Ezért a betegek világnapján – és nem csak ma – nekünk, egészségeseeknek, hozzátartozóknak, orvosoknak, beteggondozóknak, orvosi asszisztenseknek, épp ily egyetemes kell hogy legyen az együttérzésünk, a szolgáló szeretetünk, amellyel beteg testvéreink testi-lelki fájdalmán enyhíteni szeretnénk.

Ha már a betegség egyetemes, annál inkább legyen egyetemes feljűk kiáradó szeretetűk. Alapvető, a természet törvényéből fakadó késztetésűk legyen, amit Jézus Krisztus isteni tanítássá tett: "Úgy bánjatok az emberekkel, ahogy akarjátok, hogy veletek is bánjanak." (Lk. 6, 31.) És beteglátogató, beteggondozó szolgálatunkat örök életre vezető cselekedetté nyilvánította: "Jöjjetek Atyám áldottai! Vegyétek birtokba a világ kezdetétől nektek készített országot. – Beteg voltam és meglátogattatok". (Lk. 25, 34. 36.)

Ma hát, a betegek világnapján, vasárnap lévén, vallási vagy emberbaráti megfontolásból induljunk el betegeink meglátogatására, vigasztalására, hogy ma különösen megérezzék: így betegen is a mieink, fontosak számunkra, mint máskor.

Testi-lelki gyógyulást a betegeknek! (Jézus a betegekért jött!) (Mt. 9, 12.)

Tűrelmet, szeretetet az orvosoknak és betegápolóknak! "Amit eggyel is e legkisebb (beteg) testvéreim közül tettetek, azt velem tettétek." (Mt. 25, 40.)

Ezt kívánom és ezért imádkozom ma a szentmiséken!

(Népűjság, 2001. február 10.)

Egy beteg vallomása

Amikor először hasított belém a fájdalom, nem gondoltam, hogy valaha ennyire összebarátkozunk. Akkor testem-lelkem tiltakozott ellene. Önmagában nem is a pillanatnyi fájdalom volt elviselhetetlen, hanem az a tudat, hogy életem hátralévő részén cipelnem kell magammal, mint egy idegen batyut. Ha magamra maradtam, azonnal csak vele foglalkoztam. Szerettem volna megszabadulni tőle, hisz még elég fiatalnak tartottam magam ahhoz, hogy meggyógyuljak. Barátaim, ismerőseim is ezen a véleményen voltak. Orvosom is. Én mégis olyan veszélyt láttam benne, amivel alig tudom felvenni a versenyt. Esténként, amikor lefeküdtem, a gondolat soha sem akart elpihenni. Természetes, engem sem hagyott nyugodni. Forogtam ágyamban, az álom messzi elkerült. Viaskodtam a tudattal, a fájdalommal, azzal a ténnyel, hogy én beteg vagyok. Ami nappal foglalkoztatott, az visszatért álmaimban. Néha beleizzadtam, fáradtan, bágyadtan ébredtem. Így teltek a napok, hónapok, évek. Aztán lassan hozzászoktam a gondolathoz, hogy állapotom az idő teltével egyre csak fokozódik.

Amit csak el lehet képzelni, mindent megpróbáltam: diétát, párolást, bedörzsölést, fürdőt, pakolást, borogatást, különféle teákat, ráolvasást, vízvetést, orvosi kezelést, gyógyszerek használatát. Kezdetben mintha minden hatott volna, mert hittem benne, de hosszú távon nem volt előrehaladás, gyógyulás. Még természetgyógyásznál is megfordultam, aki bioenergiát sugárzott kézzel. Minden hiába.

Kezdetben hevesen tiltakoztam, elutasítottam a szenvedésnek, betegségnek még a gondolatát is. Majd azért imádkoztam, hogy Isten műveljen csodát velem és szabadítson meg a betegségtől. Minél inkább Isten felé fordultam, annál inkább

kezdttem elfogadni, hogy szenvedő ember vagyok. Egyre jobban megértettem a szenvedő Jóbot, aki erős lélekkel fogadta el szenvedését és megnyugodott Isten akaratában. Majd magát az Isten Fiát szemléltem, akiről azt olvassuk: „Körüljárt jót cselekedvén,... és minden betegséget és bajt meggyógyított a nép körében.” De amikor érkezett számára a szenvedés ideje, zúgolódás nélkül, szótlanul vette vállára a keresztet és elindult a Golgotára értem és a világ megváltásáért. Nem értettem meg, miért kellett szenvednie, miként azt sem, én miért szenvedek, de lassan nyugodt lelkülettel kezdtem viselni állapotomat. Minél inkább közeledtem hozzá, a szenvedő Megváltóhoz, annál közelebb jutottam szenvedő önmagamhoz. Most már csak azt mondogatom: „Uram, adj erőt, hogy zúgolódás nélkül tudjalak követni a kereszthordozás útján. És ezt az erőt add meg azoknak is, akik szerte a világban a szenvedés keserű kelyhét kóstolgatják.”

Egy beteg magánbeszélgetése

A betegek világnapjára

Istenem, milyen hamar eltelnek a boldogság órái! Mennyire vártam, hogy hazajöjjön fiam és családj! Jöttek, öröm és boldogság volt a házban. Takarítottak, főztek; gondoskodtak hetemről. De gyorsan eltelt az együtt töltött nap! Uram, köszönöm őket – olyan jók hozzám!

Most ismét egyedül maradtam. Olyan nehéz az egyedüllét. Igazából nem is tudom, mi okoz nagyobb fájdalmat: a betegségem vagy az egyedüllét? Minden testrészem fáj. Mégsem akarok állandóan ágyban lenni, mert a végén magához köt az ágy. Különben már a fekvés is nehéz. Az ágy szélén is ülnék szívesen, de sokáig nem tudok; mintha szakadna el a hátam... Néha átülök a kanapéra, ott legalább hátradőlhetek. Ha ülök, még valahogy vagyok, de ha felállok, már forog a világ velem. Erőtlenek a lábaim is. Az asztal szélében fogózkodva azért naponta tízszer megkerülöm az asztalt, ötször délelőtt, ötször délután. Csak ne lenne ez a szám kevesebb. Valaha, betegségem elején ötven-hatvanszor is körbejárhattam. Most tíznél tartok, abban is elfáradok. Igaz, még a hűtőszekrényig és a kályháig is el tudok menni. No, meg a fürdőszobába is. Szép lassan, hisz van időm. Legalább ezalatt van elfoglaltságom.

Fiatal korunkban takarékoskodtunk, szorgoskodtunk és megépítettük lakásunkat: szoba, konyha, kamra, fürdőszoba, előszoba. Aztán jöttek a gyerekek: Erzszi, Jóska és Mariska. Akkor belaktuk a házat. Néha kicsinek is bizonyult. Hiába terveztük, hogy megtoldjuk még egy szobával, nem jött össze. Talán jobb is így: közelebb voltunk egymáshoz. Jó gyermekeket neveltünk. A gyermekek kirepültek a családból, Marci meghalt.

Egyedül maradtam. A betegséggel, a tehetetlenséggel. És Istennel. Nélküle nem is tudom elképzelni, milyen lenne életem. Isten betölti a szívem, velem van mindig és megsegít eletségemben... Most már nem kicsi a lakás: elég számomra a konyha. Itt telnek kinnal telt napjaim. Ezt is nehezen tudom rendben tartani.

Szerencse, a gyermekek mindenről gondoskodnak: kézügybe szerelték a telefont, a rádiót, a televíziót, az éjjeli lámpát. És itt van mellettem a gyógyszeres doboz, az imakönyv pedig a párnám mellett. Lényegében semmi sem hiányzik csak a gyermekek és az egészségem. Eszembe jut sokszor nagyapám köszönése: *Erőt, egészséget!* Valóban, arra volna most szükségem. És arra, hogy időnként meglátogassanak a szomszédok, ismerősök. Egy ideig még, az első években, bejöttek, meglátogattak, segítettek, elbeszélgettünk. Akkor még én is jobban bírtam magam. Lassan elmaradtak a látogatók. Megértem őket: mindenkinek megvan az elfoglaltsága. Aztán mit is lássanak rajtam? Lássák egyre fogyatkozó erőmet, tehetetlenségemet...? Hisz a beteg ember látványa nem kellemes, megzavarja az egészségesek közérzetét, nyugalmát... Mégis jó volna, ha tudnék egyet-mást környezetemről, nem lennék így elszigetelve. S ha nem is mondanak semmit, legalább én kibeszélhetném magam nekik. Nem igaz, mert én tudok beszélni egyedül is, de ez nem olyan. Isten itt van, ő látja állapotomat, hallja szavaimat...

Nem zúgolódom betegségem, magányom miatt. Valahogy eljön a hét vége, és akkor a kisebb lányom jön haza családjával. Ezek számomra igen boldog percek, ilyenkor elfelejtem minden nyomorúságomat. Addig úgy is telefonálnak vagy a gyerekek, vagy az unokák. Jó hallani hangjukat. Kierzsem belőle, mennyire

aggódnak miattam. Szeretném, ha közelebb volnának. Sokat aggódom miattuk, szegényeknek olyan nehéz az élet. A nagyobb lányom évente kétszer jön haza Budapestről. Ott is rosszul megy. Ő nem panaszkodik, de én tudom. Segíteni pedig képtelen vagyok...

Talán jobb lett volna, ha valamelyik gyerek itthon marad a faluban. Naponta meglátogatnának. Vagy ki tudja? Arra gondolni se merek, hogy itt lalnának közel és még annyit se törődnének velem, mint most... Így alakult az élet, erről nem tehetünk... Jaj, Istenem, szól a telefon, sietek, hogy ne kelljen sokat várjanak rám... Vajon melyik telefonál?...

(Harangszó, 2010. február)

Szent György-napok

Emberi életünk nagy része szolgálattal, kötelességteljesítéssel telik el. Feladatot ró ránk az élet, a család, a baráti kör, a nemzeti-vallási közösség, melynek értékeit magunkénak tudjuk, az állam, amelynek polgáraiként éljük mindennapi életünket. Vannak édes és keserű kötelességeink. Egyiket meg kell tennünk, másikat nem szabad elhagynunk. Minden bizonnyal Jézus erre is mondaná az őt megkérdőzőnek: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami az Istené.” Az állandó munkában, kötelességteljesítésben sokszor fáradtnak érezzük, érezhetjük magunkat. Megadóan, lemondóan nézünk szembe a száguldó idővel. Érezzük és fájlaljuk, hogy milyen gyorsan telik; miközben megvalósításra váró tervek garmada tornyosul előttünk. Tele vagyunk tervekkel, vágyakkal. S mert gyorsan szalad az idő, megvalósulatlan tervek kísértenek, elgondolt, de kátyúba ragadt programok vádolnak. És közben szeretnők felülmúlni önmagunkat, szeretnők a közöttünk emelkedő szellemi-anyagi korlátokat szétfeszíteni, hogy egyre többet alkossunk, minél többet adhassunk magunkból embertársainknak és a világnak. Közben érezzük, hogy képtelenek vagyunk rá, mert az idő kifolyik kezünkből. A kezünkből kifolyó időben pedig ott van parányi életünk is.

Ezt a külső-belső tevékenységi kényszert szakítja meg életünkben egy pillanatra az egyéni-közösségi, vallási-polgári ünnep. Amikor a múlt és a jövő találkozik a jelenben, a lelki, szellemi az anyagi világ fölé emelkedik, hogy magával ragadjon minket is. Ilyenkor úgy érezzük, hogy Isten közelebb hajol hozzánk, mert mi is készségesebbnek mutatkozunk Felé; az életnek ránk nehezedő terhe könnyebbé válik, a bennünk lévő

szorongás, feszültség felenged. Mi pedig akarjuk, hogy felengedjen, mert ünnepelni szeretnénk – felszabadultan.

De mit is ünneplünk most tulajdonképpen? Mi ad alkalmat az ünnepre? Az, hogy egyesek Marosszentgyörgyön és sok más Szentgyörgyön szentgyörgynapokat tartanak, elfogadom. De nem értek, nem érthetek egyet vele! Tudott dolog, hogy a nyár folyamán Marosvásárhelyt megszervezik a Marosvásárhelyi-napokat. Ennek időpontját a városvezetők határozzák meg. Így elképzelem, hogy egyszer majd Csejd is megszervezi a Csejdi Napokat, Székes a Székesi Napokat, és ennek időpontját a falu vezetők, illetve az ünnepség szervezői állapítják meg. Mert nincs egy olyan személy, akinek a nevéhez kötődik az ünnepség. Bolyai-napokat, Ady-napokat, Bernádi-napokat, Eminescu-napokat ellenben az illető személyiségek jeles napjain szoktak tartani. Hát így vagyunk – szerintem – a Szent György-napokkal is. Az az előzmény, hogy a kommunista korszakban másként volt, az tény. De én nagyon szeretném, hogy a mi ünnepünk ne a „Marosszentgyörgyi Napok” nevet viselje, hanem (bár nevében!) legyen Szent György-napok”. Tehát mi ma este a „Szent György-napok” rendezvénysorozat úgymond katolikus = egyetemes estjén veszünk részt!

Nem tehetjük meg tehát, hogy egy pillanatra ne gondoljunk Szent György vértanúra, aki 303-ban, 1700 évvel ezelőtt életét adta a Diocletianus császár idején Jézus Krisztus tanításáért. Az idő fátyla elfedi, elhomályosítja alakját. Úgy áll előttünk, mint egy mítosz alak vagy legendás hős, aki a gonoszságot megszemélyesítő sárkányt (sátánt, ördögöt) Isten segítségével Jézus Krisztus nevében legyőzi. Az ördög, a gonoszság ma is megtalálható a világban. Azért áll példaként előttünk – mint a templom mellett felállított emlékoszlopon is láthatjuk –, hogy

mi is segítségével, közbenjárására felvegyük a harcot – nem egymással! – a bennünk és világban lévő gonoszsággal. Mert ünnepelni csak így, tiszta szívvel, tiszta étellel lehet.

Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm testvéreimet, akik eljöttek ma este velünk együtt ünnepelni – Isten dicsőíteni a Szent György-napok alkalmával. Szeretettel köszöntöm Adorjáni László tiszteletes urat és református testvéreinket, Pálffy Tamás Szabolcs tiszteletes urat és unitárius testvéreinket, görög katolikus és ortodox testvéreinket. Köszöntöm községünk polgári vezetőségét.

Köszönöm az est tevékeny résztvevőinek a szolgálatát: a Mozaik műkedvelő színjátszó csoportnak (vezetője Nagy László), a Jubilate ifjúsági csoportnak (vezetője Simon Kinga), a Mini-Jubilate gyerekkórusnak (vezetője Simon Kinga), Józsa Tündének, Palkó Rékának, Sófalvi Szabolcsnak, Szántó Árpádnak; Székely Péternek a hangosítást, és mindenkinek aki ma este itt megjelent.

Isten áldja, Szent György védelmezze mindannyiunk életét, hogy majd elmondhassuk az apostollal: „a hitet megtartottam, a jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, készen várom az örök élet koronája, melyet megad nekem az Úr, az igazságos bíró, de nem csak nekem, hanem mindazoknak, akik hittel várják eljövételét.” Ámen. Úgy legyen!

Kellemes időtöltést, jó szórakozást!

Szent György-emlékmű

A Szent György-emlékmű a templom udvarán található. Talapzata 140 cm mélységből tör fel, vasbeton építmény, melyet gyergyóújvalvi bányakő borít. Padlózata velencei mozaik. Az obeliszkhöz hasonlítható stilizált kopjafát tartó emelvényt nagybányai márvány borítja. Az alapozást Simon Gábor, a kőművesmunkát Albert Lajos készítette.

Az emlékmű látványos része a 280 cm magas, 23x23 cm széles cserefából faragott obeliszk. Az oszlop felső része (53 cm) kopjafa jegyeit viseli magán, mely érzékelteti: egy ifjúról szól a történet. A további rész valójában Szent György lovag legendás történetét tárja elénk. Az oszlopot nem lehet statikusan, egy helyből megérteni, csak dinamikusan, körbejárva és az egyes részeket „egybeolvasva”. Most így szeretném „olvasni” – illetve leírni –, hogy majd aki arra vállalkozik, szintén így „olvashassa”

A székelykapun belépő elé tárul a „küzdelem”: majdnem az egész oszlopon végigszalad a lándzsa (melynek felső része ugyanakkor zászlótartó rúd is, és a következő oldalakon kibontakozó zászló a kereszt jelét viseli), melyet a Hold magasságában ragad meg György lovag és a sárkány alulról felfelé (alantas gondolat, érzés) tátongó torkába dőf. Az oszlop oldalán a teljes hold, nap, egy holdszelet is látható, mely a szent dicsfényével együtt a gótikát jelképezi. Szent György a lovagkor kedvelt szentje. Egy tulipánmotívummal megjelenik Silena város királylánya is, akinek szerepe van a legendában. Az elmúlt 17 évszázadot valamint a folytonosságot jelzi a tulipán és a kantárdíszítés fölötti végződés.

Az oszlop alsó része a sárkányt, felső része Szent Györgyöt ábrázolja. A sárkány pofája, fullánkja, karmai, farka az állandó készenléletet, ármánykodást, az örök veszélyt jelképezik. De

„fölkölte” van a hit bajnoka, aki lovával együtt támadásba lendül, és győz. György római katona, vállán köpenyét egy „Gy” kapocs-monogram fogja össze (a György nevét rejti). A kereszt a lobogón, mely a nap fölött látható, a keresztények reménysége, ereje. Ebből részesülve lett szentté György, melyet a túloldalról átívelő gloriola (dicsfény) fejez ki.

Ez röviden az emlékmű „olvasata”. Természetesen mindenki másként is „értelmezheti”. Másként az emlékmű készíttetője – Birtalan István és Melinda –, másként tervezője – Konrád Árpád műépítész –, másként faragója – Kis Ákos és Szántó Árpád –. Üzenete, mondanivalója mindenki számára közös: a hit fényében az „odaföntvalókat keresni”, és az alantas, ördögi, sátáni erők ellen minden nap harcra kelni.

Ha szándékunk tiszta, hallhatjuk mi is: „E jelben győzni fogsz!”

(Harangszó, 2001. július)

Ki illetve mi a szent?

Ebben a világban minden esedékes, tökéletlen. Csak egyedül Isten tökéletes, Isten egyedül szent. Isten szentségét és dicsőségét hirdetik az angyalok és az egész teremtett világ. Ezt írja Izaiás próféta: „Láttam az Urat... szeráfok lebegtek felette... és harsány hangon mondogatták egymásnak: „Szent, szent, szent a seregek Ura, dicsősége betölti az egész földet” (Iz. 6. 1-3).

Isten maga is szentnek mondja önmagát, mert a neve szent. A Lev. 19. 1-2-ben olvassuk: „Az Úr így szólt Mózeshez: Szólj Izrael fiainak egész közösségéhez és mondd meg nekik: Legyetek szentek, mert én az Úr, a ti Istenetek szent vagyok”. A 20 fejezetben pedig így szól Isten: Szenteljétek magatokat nekem, az Úrnak: én szent vagyok és kiválasztottalak titeket az összes népek közül, hogy az enyéim legyetek.”

Az ember számára Isten szentsége a mérték, ugyanakkor azonban a példakép is. Ezt emeli ki a Lev. 11.44.: „Én az Úr vagyok a ti Istenetek. Ti megszentelődtek, szentté lettetek, mivel én szent vagyok.”

Mivel Isten szent, ezért megbocsátó irgalomban gazdag, és így a bűn ellenére is lehetséges az ember számára a szentség erkölcsi értelemben. Ezt Isten Izrael népétől el is várja: „Papi királyságom és szent nemzet lesztek” (Kiv. 19, 6).

Ha az angyalokat szentnek lehet tekinteni, amiért Isten közelében élnek, úgy a népet is – amelyet a szövetség kapcsol össze Jahvéval – kötelezi a szentség. Izrael fiai szívesen nevezték Jahvét Izrael szentjének; de épp ezért tudták, hogy nekik is szent néppé kell válniuk, mert Jahve „tulajdona” lettek. Ez a kollektív szentség feltételezi az egyéni szentséget, ahogy ez abból a tényből következik, hogy az igazak – személyes életük alapján – szentnek számíthatók, annak nevezhetők.

A 16. Zsolt. 2.-3. versében ez áll: „Ti így beszéltek az Úrhoz: Uram, te vagy az én boldogságom, téged semmi sem szárnyal túl! A szentekhez pedig, akik a földön élnek: Ti kiválóak, minden kedven tibennetek telik.”

Iz. 6, 13 pedig ezt írja: „De ha egy tizednyi megmarad a népből, az úgy pusztul el, mint a terebint, amelyet ha levágnak, csak a törzsöke marad és a megmaradt törzsök szent mag.”

Az újszövetség beszél az Atya szentségéről, a Fiú szentségéről és a Lélek szentségéről.

Mivel Krisztusban megtörtént a megváltás és Isten eltörölte bűneinket, ezért ismételten beszél az ember szentségéről is. Mint az ószövetségben, az újszövetségben is szerepel egy nép, és a nép egészét kötelezi a szentség. „Ti azonban választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, tulajdonul kiválasztott nép vagytok, hogy annak dicsőségét hirdessétek, aki a szövetségből meghívott benneteket csodálatos világosságára.” Itt azonban már nincsenek nemzeti korlátok, és a szentségnek sem a régi szövetség az alapja, hanem a Jézus Krisztussal való kapcsolat. Így válik Isten népe a „Szentlélektől megszentelt”-té: „Isten korintusi egyházának, a Krisztus Jézusban megszentelteknek, a meghívott szenteknek s mindazoknak, akik nálunk vagy náluk segítségül hívják Jézus Krisztusnak, a mi Urunknak nevét” (1 Kor 1,2). Ez az új közösség, amely zsidókat is, pogányokat is magába foglal, annyira köteles a szentségre, azaz a szentül élésre, hogy tagjai egyszerűen szenteknek nevezhetők: „Üdvözlöm Rómában mindazokat, akiket az Isten szeret és a szentségre meghívott” (Róm. 1,7). „Most azonban Jeruzsálembé indulok a szentek szolgálatára” (Róm. 15,25). „Ami a szentek javára való gyűjtést illeti, ti is úgy

jártatok el, amint Galácia egyházának meghagytam” (1 Kor. 16,1).

Az Ószövetséghez képest az újszövetségben mind a kultikus, mind az egyéni szentség szellemibb és erkölcsibb jellegű, és az ember személyes tisztasága különösen nagy hangsúlyt kap. Így érthető a tisztaság követelménye mindjárt a hegyi beszéd elején: „Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják az Istent” (Mt. 5,8).

E szentírási felvezetésből következik az egyház tanítása, hogy azokat a testvéreinket, akik tisztán tartották magukat a világ szennyétől, vagy már megtisztultak attól, az egyház tanítóhivatal kijelenti, hogy látják Istent. Ezeket nevezzük szenteknek. Vallásos tisztelet illeti meg őket, mint például Mózes, Keresztelő Szent Jánost, a Boldogságos Szűzanyát, a szent apostolokat, stb. Ez a tisztelet az imádástól lényegesen különböző hódolat, s végeredményben magára Istenre irányul, akinek szentsége, kegyelmi ereje nyilatkozik meg a szentekben.

Így köszöntjük ma a *katolikus esten* községünk védőszentjét, Szent Györgyöt, és általa a mindenható Isten, aki atya, Fiú és Szentlélek.

(1997. április 22., *Katolikus-est a kultúrotthonban*)

(*Harangszó*, 2005. december)

Kedves Keresztény Testvéreim, Kedves Rádióhallgatók, Szeretett Édesanyák!

Május hónap első vasárnapján szokás szerint az édesanyákat köszöntjük. Az édesanyákat, akik anyai hivatásuknál fogva a szeretet megtestesítői a földön. Ha valaki meg tudja valósítani a Jézustól kapott új parancsot, azt hiszem, az az édesanya. Mintha nekik illetve róluk mondaná az Úr az új parancsban: „Szeressétek egymást! Amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek egymást ti is!”

Jézus ezt a parancsot apostolainak mondja – végrendeletképpen. Ki is hangsúlyozza: „Gyermekeim, már csak rövid ideig vagyok veletek.” Amit pedig Jézus apostolainak mond, azt mindenkinek, egész egyházának mondja. Tehát ma hozzánk szól az Úr, nekünk mondja: „szeressétek egymást!” Vajon meg lehet parancsolni valakinek, hogy szeressen? Hisz a szeretet is olyan, mint a pénz: vagy van, vagy nincs. Ha van szeretet bennem valaki iránt, akkor azt úgy is kifejezem, aszerint élek, ha meg nincs bennem szeretet, akkor aszerint élek; közömbösen embertársammal szemben; nem érdekel személye, sorsa. Akkor csak önmagam felé fordulok és azok felé, akik szívem csücskében vannak és őket szeretem, bennük pedig önmagammat. Mert jól esik szeretnem őket, különben is visszakapom tőlük bőségesen. Igaz, ez is szeretet. De, szerintem, Jézus nem erre a szeretetre gondol. Hanem az általános, minden ember iránt nyitott szívre, amelyből talán az érzelmek is hiányoznak. Mert a szeretet nem csak érzelem. Két személy között is a szeretet nem csak az érzelmek kimondásában, kimutatásában áll. A szerelmesek, jegyesek, házastársak, szülők szeretete – és ma emeljük ki az édesanyák szeretetét! – ugyanaz a szeretet, mégis mennyire eltér egymástól. Az elsőben az érzelmektől

hevített szív, az utóbbiakban az elkötelezett, egymásért felelősséget vállaló élet, az akarat, a szolgálat jut nagyobb szerephez. Ezért amikor az Úr parancsát: „Szeressétek egymást!” akarjuk teljesíteni, nem baj, ha adott esetben valaki iránt nem érzünk semmilyen érzéki, érzelmi szeretetet. Hogy is lehetne elképzelni, hogy egy plébános egyformán, érzelmekkel szeresse a pár száz, vagy pár ezer hívét, vagy egy vállalatvezető érzelmekkel szeresse alkalmazottait és ügyfeleit. Adott esetben még a szülő is másként szereti egyik gyermekét, mint a másikat. De az a lényeges, hogyan viszonyul gyermekeihez. Számukra is Jézus felszólítása nagyon sokszor árnyalataiban jelentkezik: türelem, kedvesség, szolgálatkészség, igazságosság, megbocsátás, megértés, nagyvonalúság, következetesség, segítőkészség. Íme, csak néhány, amelyből szerintem összetevődik a szeretet.

Régi mondás: „A szeretet mértéke a mértéktelenség.” Jézus mégis rámutat szeretetünk mértékére. A keresztény ember számára Jézus a mérték: „amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek egymást ti is!” Hogyan szeret minket Jézus? Végtelenül – a nagypénteki önfeláldozás az igazolása ennek. És ezt kéri tőlünk is. Ha valakiért vagy valami eszméért áldozatot tudok hozni, akkor megvan bennem a szeretet. És csak akkor és olyan mértékben van meg bennem. Erre az áldozatos szeretetre igazából a szülők, az édesanyák képesek, akik idejüket, fiatalságukat, szépségüket, karcsúságukat, – vagyis önmagukat áldozzák fel gyermekeikért. Jézus a szeretetnek ezt a megnyilvánulását az ő közösségében, apostolai között, egyházában kéri. Mit tettem, egyáltalán mit tudok tenni a rohanó emberáradatban, az egyre személytelenebbé váló kapcsolat nélküli találkozásokban? Azt hiszem azt, hogy épp olyan fontosnak

tartom a másik embert, akivel találkozom, mint önmagam, annak a pillanatnak tulajdonítok jelentőséget, amikor együtt vagyok a másikkal és mindig azt a helyet tartom legfontosabbnak, ahol épp abban a pillanatban vagyok. Mert életem a tér és idő koordinátájában zajlik Istennel és embertársaimmal.

Jézus végrendeletében még igen fontos útmutatót ad nekünk: „Arról ismerje meg mindenki, hogy tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt!” A keresztény embernek nincsen úgynevezett „egyenruhája”, amelyről fel lehet ismerni, hogy ki keresztény és ki nem. Igaz, hogy papoknak, szerzeteseknek van bizonyos ismertető ruhája, amelyről fel lehet ismerni őket; nagyon sokan keresztet hordanak nyakukban, újabban fülükben. De nem az ékszerként viselt kereszt és nem az ismertető ruha teszi az egyént kereszténnyé, hanem élete. Az első keresztényekről kortársaik megállapították: „nézzétek, mennyire szeretik egymást!”, pedig nem volt semmi külső ismertető jelük. Ma ismét egyre fontosabb komolyan venni Jézus parancsát, mert környezetünk egyre jobban rászorul a mi szeretetünkre, miként mi is rászorulunk embertársaink szeretetére, hisz ez a legalapvetőbb emberi igényünk.

Anyák napjára

Fönséges álmot álmodott az Isten. Tetszett neki, gyönyörködött benne, nem tudta elfelejteni. Nem akarta, hogy álma csak álmom maradjon, ezért elhatározta: megteremti, amit álmodott.

És teremtett; ezt a minket – is – befogadó világmindenséget. Megteremtette az Eget (Napot, Holdat és a csillagokat), a Földet (szárazat és a vizeket). Mindenféle sok állattal népesítette be a levegőt, szárazat és a vizeket. Pompás volt a világ – tündökölt változatos domborzatával és növényeinek virító színeivel.

Mégis, amikor végigtekintett a teremtésen, rádöbrent: valami nagyon fontos hiányzik a teremtésből. Az álmom szebb volt, mint a valóság. Saját maga előtt is röstelkedve fedezte fel, a teremtésnek nincs célja addig, amíg meg nem teremti a nőt, hogy édesanya lehessen. Azonnal, új teremtői tevékenységgel megteremtette Isten a Teremtés Koronáját: az Édesanyát.

Azért ilyen szépek az édesanyák, mert Isten álmának is díszei voltak. Már előre tudta róluk, milyen sokat kell szenvedniük. Hát rendkívüli tulajdonságokkal ruházta fel őket: töretlen testi-lelki erővel, kiapadhatatlan türelemmel, osztatlan és pártatlan szeretettel, naprakész gyöngédséggel, kiapadhatatlan megbocsátással, gondúzó derűvel, önfeláldozó áldozatkésztséggel...

Páratlan feladatra hívta már a teremtés hajnalán Isten az Édesanyákat: munkatársai legyenek a teremtés fenntartásában. Isteni szikra van bennük (férjeikkel): az Életet képesek továbbadni, Embert tudnak „teremteni” a földre...

Ma, ha az édesanyákra tekintek, és köszöntöm Őket anyák napján, ezt az isteni rendelést fedezem fel Bennük. A világ a maga csodálatos gazdagságával, technikai vívmányával mit sem

érne, ha nem volnának benne a minket vállaló, értünk élő –
értünk haló édesanyák.

Legyenek áldottak, legyetek áldottak Isten legtökéletesebb
teremtményei, Édesanyák.

2000. május 1.

(Népújság, 2000. május 7.

Marosvásárhelyi Rádió, 2000. május 7.)

Anyák napja

*„Szívedből, lelkedből tiszteld az apádat,
s anyád fájdalmát soha el ne feledd.
Gondolj arra, hogy általuk létezel;
hogy hálálod meg, amit veled tettek?” (Sir. 7,27–28).*

Ha valaki valamilyen szakmát szívvel-lélekkal ápol, azt mondjuk róla: hivatása van. A hivatásnál nincs idény, záróra, szabadság – az egész élet állandó készenlét a szolgálatra. Szoktunk papi-, orvosi-, tanítói-nevelői hivatásról beszélni. És van egy másfajta hivatás, melyről ritkán esik szó: a szülői, és ma különösképpen kihangsúlyozhatjuk az édesanyai hivatást. Mert ha valamiről el lehet mondani, hogy hivatás, akkor mindenképp előtte az édesanyai hivatásról állíthatjuk ezt a legtöbbször.

Attól a pillanattól, hogy a nő szíve alatt megfogamzott az élet, már édesanyává vált. Ezt az új élet(ek)et hűségesen hordja, szenvedve szüli, testéből táplálja, féltőn neveli, vigyázva vezeti addig, amíg gyereke megtalálja helyét az életben. És azután is, utolsó leheletéig.

Az édesanya számára nincsen soha túl korán, vagy nagyon későn. Állandó készenlét az élete, hogy gyermekei, családja szolgálatára álljon. Megfelekedzik önmagáról, miközben minden gondolat gyerekei körül kering. Mintha életében szó szerint beteljesedne gyermekeivel kapcsolatban, amit Keresztelő Szent János mondott önmagáról: „Neki növekednie kell, nekem kisebbednem” (Jn. 3,30).

Az édesanya az, aki emberi életünket – egyáltalán az életet elindította és elfogadhatóvá tette számunkra. Ő az, aki pótolhatatlan. Természetes szükséges az édesapa is, mert így párosan nevezzük őket szülőknek. De igazából az édesanya

pótolhatatlan. Tőle tanultuk meg, mi a szeretet, a nevetés, és tőle tanultunk beszélni is. Nem véletlen, hogy az édesanyától tanult nyelvet épp anyanyelvnek nevezzük, és a földet, melyen elindult és kibontakozott életünk szülőföld, vagy anyaföld névvel jelöljük.

És az sem véletlen, hogy – különösen idegenbe szakadt gyermekek esetében – a szülői ház addig rendelkezik igazán hazavonzó varázssal, amíg a szülők otthon vannak, ameddig az édesanya hazavárja gyermekeit. Hisz ő az a lelki kötelék, aki megállítja gyerekei száguldását a tűnő időben és haza várja őket; ő az a bőséges, kiapadhatatlan forrás, akinek szeretetéből szüntelenül lehet meríteni. Mert az édesanyai szeretet kiapadhatatlan.

Május első vasárnapján különösképpen köszöntjük az édesanyákat. Gondolataink egyszerűek, szavaink szürkék. Ezért nyílik a természetben minden a kissé megkésett tavaszban, hogy segítségünkre siessen és így méltóbban köszönthessük az édesanyákat.

Tartsd meg, Istenünk, az édesanyákat édesanyai hivatásukban. Áldd meg a még hajadon nőket, hogy kellő időben az életre igent mondhassanak és a termékenység áldásában új életet hozzanak a világra. Növeld bennük a kiapadhatatlan szeretetet, hogy adni tudják azt számolgotás nélkül. Teljesítsd be álmukat, mellyel gyermekeikre igent mondtak.

Édesanyák köszöntése

„Nagy dolgot művelt az Úr velem” (Lk. 1, 49), ujjong a Boldogságos Szűzanya a Magnificat énekében, mert anyává tette őt. Máriánál közvetlenül lép be Isten, hogy megtörténjen a teremtés. Ezt megérti Mária és ezért kitörő örömmel dicsőíti az Atyát. De ha hisszük, hogy minden egyes ember Isten egyedi teremtménye és mindenki egy külön kis világ, akiket Isten közvetve, a szülők szeretete által teremt, akkor minden egyes nő, minden édesanya elimádkozhatja Máriával: „Nagy dolgot művelt az Úr velem.” Mert anyává tette néhányszorosan, betöltötte azt a szerepét, melyet az első emberpárnak mondott Isten a teremtés hajnalán a Biblia leírása szerint: „Szaporodjatok és sokasodjatok. Hajtsátok uralmatok alá a földet.”

Minden élő önmaga megsokszorozásával a Teremtő tervét valósítja meg. Így természetesen a szülők, az édesanya is Isten folytonos teremtői tervének munkatársa. Az ember minden képességével, fáradozásával csak alkotni, készíteni, gyártani tud; teremteni azonban csak az új élet létrehozásával, nemzéssel képes.

Amit Mária zengedett – és az édesanyák is társulhatnak hozzá a hálaadásban –, végső soron mindannyian elénekelhetjük: „nagy dolgot művelt az Úr velem” – épp édesanyám által. Isten az emberek által – is – működik a világban. Az én életemben is. Nagy dolgot művelt velem édesanyám által, aki egy adott pillanatban igent mondott rám, kilenc hónapig vele eggyé váltan hordozott szíve alatt, majd átadott a külső világnak, de az első években továbbra is megosztotta önmagát velem: táplált, pólyált, számba adta az anyanyelv zamatát, szívembe csókolta az anyaföld (szülőföld)

szeretetét, megtanított arra, hogy számomra is létezik valahol egy kis anyaország; és lelkembe csepegtette azt a rendíthetetlen hitet, hogy mindannyian az anyaszentegyházhoz tartozunk, akiket egyszer beírtak már az anyakönyvbe...

Mindezt – talán – megtanulhattam volna édesanyám segítségével nélkül is, de minden bizonnyal másként jelenne meg számomra az a sok valóság, amely már szóformálásban is magában hordozza az anyát. Mert másként éli meg a gyermek az anyanyelv elbűvölő szépségét, ha már az anyatejjel szívja az édesanyja ajkán felhangzó imákat, énekeket, mondókákat, sóhajokat; és másként viszonyul a röghöz, amelynek szinte mindig érzi ölelését, mint édesanyja átölelő karjainak; másként gondol a sokszor mostohává váló magyarságra is, ha tudja, hogy ugyanannak az anyanyelvnek, nemzetnek vagyunk szétszórt gyermekei; és az anyaszentegyházat is csak úgy és akkor lehet megérteni és benne élni, ha ott van az ember lelkében az igazi, szerető édesanyjának a képe, akkor is, ha már elköltözött ebből a világból.

Igen, nagy dolgot művelt az Úr velem, velünk, mert ahogy növekedtünk, ott állt édesanyánk a hátunk mögött – akár szó szerint, akár jelképesen – és velünk járt iskolába, szórakozni, velünk örült sikereinknek, velünk szomorkodott sikertelenségeinkben, velünk együtt szenvedett, ha betegek voltunk – mert a lelki köldökzsinórt nem lehet elmetszeni. Később pedig, már egyre csak várta, hogy az élet rohanásából megtérjünk hozzá, fényt vigyünk életébe; csüngött a szavunkon, mint valaha mi az ő szaván, és bátorított, vigasztalt, biztatott, mindig úgy, hogy segítsen minket.

Május első vasárnapján az édesanyákat köszöntjük, a legszebb hónapban, Szűz Anya hónapjában. Nézem a tavalyi

naptárt: Anyák napja, nézem az idei naptárt: édesanyák vasárnapja. Figyelmeztet a naptár is, ne feledkezzünk meg róluk – ha különben az élet hajszájában hajlanánk is rá – akiknek köszönhetjük életünket, és akik által „nagy dolgot művelt az Úr velünk”. Tartsa meg Isten számunkra az édesanyákat és tegyen képessé arra, hogy mindig öröm forrása legyünk számukra. Lányainknak pedig adja meg az Úr annak belátását, hogy a földön nincs szebb, szentebb és magasztosabb hivatás, mint édesanyává lenni, hisz ezáltal lehetnek Isten munkatársai.

Apák napjára

Másként alkotta Isten a férfiakat, mint a nőket. Ezért ilyenek ők. Férfiak. Egyszerűek, szürkék, jelentéktelenek. Csak néha lehet észrevenni őket, pedig nagyon szükségesek. Napok telnek el, fel sem figyelünk rájuk, noha életünk részei.

Bár látszatra a világot ők vezetik, és döntéseik meghatározóak akár saját maguk, akár a közösség – család, cég, politikai-vallási közösség – nevében hangzanak el, döntéseiket mégis egy rajtuk kívüli erőnek rendelik alá.

Férfiak ők: tele vannak erővel, alkotóképességgel. Bensejükben érzik az isteni parancsot: „Legyetek termékenyek, szaporodjatok, töltsétek be a földet és vonjátok uralmatok alá.” Alkotni szeretnének, alkotni akarnak. Figyelmük inkább a külvilágra összpontosul. Kifelé tevékenyek. Apró, jelentéktelen részletek el is kerülnek figyelmüket.

Szívük lüktető szeretetét alig tudják megfogalmazni, szavakba önteni. Szótáruk e téren (is) nagyon szegény. Tetteikkel beszélnek. Tetteikben oly elszántság van, mely beszédesebb a fennkölt szavaknál. Arcuk komoly, tekintetük határozott, tette kész.

Munkahelyükön megbecsülik őket, teljesítményüket elismerik, értékelik. Néhányan rettegnék tőlük, mások szeretnének kegyeikbe férkőzni. Emberek sorsa, jövője függ tőlük. Tudják ezt magukról, rátartiak.

De emberi nagyságuk akkor tűnik fel igazán, amikor elhagyják munkahelyüket és hazatérnek családjaikhoz. Emberi méltóságuk teljességét családjukban kapják meg: – amikor gyerekeik szaladnak feléljük és gyermeki ragaszkodással szeretetüket sűrítik bele a minden tisztséget, rangot messze meghaladó megszólításba: Édesapám.

E szívükben visszhangzó megszólítás feledteti a nap/hét minden terhét, hiábavalóságát. Hisz minden kifelé való tevékenység messze elmarad amellet, hogy ők gyermekeik nemzői, édesapjuk. Életüknek összes alkotása nem ér annyit, mint egyetlen gyermekük. Nekik pedig több is van. Ezáltal igazán nagyok, gazdagok. Gyermekeik szemének csillogásában másként látják a világot, melyhez „szülői” tevékenységükkel ők is hozzájárultak. Így már nem csak tevékenységüknek, de életüknek is értelme van: megsokszorosították önmagukat, munkatársai lettek a Teremtőnek a világ benépesítésében. Ők édesapák. Ha gyerekeiket látják, ragyog rájuk a nap, kék fölöttük az ég (mint idén májusban). A reménytelenség ellenére is ébred bennük a remény, hisz ők *édesapák*.

Mennyei Atyánk, add. Hogy megértsék fiataljaink, férfaink: életük igazi értelmét itt a földön egyedül családjuk, gyerekeik képesek megadni. Add meg, Istenünk, hogy a társadalmi válság ellenére is szívesen vállalják a legnagyobb hivatást: édesapák legyenek. Nekünk pedig add meg, Urunk, hogy szívünk mélyén visszhangozzék tiszta szavaink édes zöngése: *Édesanyám, Édesapám!*

2000. május 16.

(Népújság, 2000. május 20.)

(Marosvásárhelyi Rádió, 2000. május 21.)

Szent László

A belső viszály következtében Lengyelországban látta meg a napvilágot, valószínűleg 1046-ban. Atyja I. (Bajnok) Béla magyar király (1060-1063), édesanyja Richéza, II. Miciszláv lengyel király leánya. Két fiú és több leánytestvére is volt. Bátyja, Géza 1074-1077 között uralkodott.

László kétszer házasodott; első feleségének neve ismeretlen. Második felesége a német Adelhaid lett. Közös leányuk Irene, akit János görög császár vett feleségül. A keleti egyházban szentként tisztelik.

Vallásos lelkületét édesanyjától, vitéségét édesapjától örökölte; amire nagy szüksége is volt a viszontagságos belső viszálykodás miatt, ami András király és apja Béla herceg, majd Salamon király és bátyja Géza között volt. Így korán meggedződött az uralkodásra. Az országban a belső rendet megszilárdította és a külső határokat biztosította.

Már fiatal korában kitűnt hősiességével. Salamon király uralkodása idején (1068) az ország keleti részét az úzok (fekete kunok) támadták meg. A Kerlés mellet vívott csatában jelentős szerepe volt Lászlónak a győzelem kivívásában. Döntő szerepet játszott Salamon király és Géza bátyja közötti magyaródi csatában (1074). Így Géza lett a király.

1077-ben Géza király halálakor a nép akaratából át kellett vennie az ország kormányzását. Nevéhez fűződik Horvátország és Szlavónia meghódítása, mely a királyi törvény szerint őt illette, lévén a megözvegyült horvát királyné a magyar király testvére.

László idejében a Dél-keleti Kárpátokon túli kunok jelentettek veszélyt a magyar népre: 1085-ben Kutesk fejedelem indított támadást Salamon király izgatására, de László király

sikerrel verte ki az országból a támadókat. Az 1091. évi betörés nagyobb veszélyt jelentett. A király Horvátországban tartózkodott, az ellenség végig pusztította Erdélyt. László azonnal jött és a kunokat legyőzte.

Az úz, kun és besenyő betörések arra bírták Lászlót, hogy a Végeket megerősítse, új telepéseket hozott, és kiépítette a közigazgatási szervezetet keleten is.

Az egyházi élet megerősítése is fő célja volt: a meglévő egyházi szervezeteket tovább fejlesztette és újakat hozott létre. Kolostorokat létesített Szentjobbon, Bátán, Koloson. Új székesegyházakat épített Nagyváradon és Gyulafehérváron.

Az évtizedes testvérharcban meggyengült a törvények ereje. 1078-ban Pannonhalmán, a papság és az országnagyok részvételével szigorú törvényeket hoztak, melyek a személyt és a tulajdonjogot védték. A kor szelleme, László tekintélye és egyházas gondolkodása hozta magával, hogy az egyház belső, erkölcsi életébe is beleszólt: 1092-ben a Szabolcsba összehívott zsinaton az egyház jogait megerősíti, a pogány szokásokat elítéli.

A magyar nép és az egyház szolgálata nyilvánult meg abban is, hogy 1083-ban István, Imre és Gellért ereklyéit oltárra emelte, vagyis szentté avatta; ezzel saját nemzetéből adott példaképet népének.

Élete nemcsak kifele vallásos, de bensőleg megszentelt élet. Szívesen vonult vissza imádkozni. Imáinak hatásossága nyilvánul meg alakját körülvevő legendákban is: az üldöző ellenség előtt a szikla meghasad; éhező katonái számára szarvascsordák jelennek meg; imájára víz fakad a sziklából; az ellenség elé dobott kövek pénzzé változnak, stb.

Vitézségének és életszentségének híre az ország határán túl is elterjed, benne látták akkor egyik legszebb lovageszméjét, és kiszemelték a keresztes hadak vezérének. Erre nem kerülhetett sor, mert 1095. július 29-én az örökkévalóságba költözött. Egy ideig a somogyvári monostorban pihent teste, később Váradon temették el. Kultusza hamarosan elterjedt, tömegesen jöttek sírjához gyógyulást, vigasztalást óhajtók és perben álló felek. Sírjánál tartották az 1134-i nemzeti zsinatot is. Tulajdonképpen a nép avatta szentté, amit majd 1192-ben III. Celesztin pápa megerősített László király szentté avatásával.

A szent lovagkirály hatása növekedett a nép körében. A mindig "Bátor László" lett a katonák védőszentje, nevének oltalma alatt vonultak csatába: "Szent László, segíts!"

A nagyváradi székesegyház előtt állították fel a Kolozsvári-Testvérek által készített híres Szent László király lovasszobrát. Erdélyben sok helység vette fel a király nevét, ezzel is őrizve nagyságát, amit Prohászka Ottokár fogalmaz meg legkifejezőbben: "A magyar eszmény Lászlóban lett kereszténnyé és szentté. A kereszténység ezentúl már nemzeti életté, a keresztény király a nemzet hőisévé lett."

(A Szentek élete nyomán)

Szent István királyhoz

*Téged köszöntünk most Szent István király,
magyar kereszténység millenniumán:
zengjük örömről és elmondjuk mi fáj,
dicső napodon a hála szava száll.
(B. L. Bátaszék, 2000. augusztus 20.)*

A magyar kereszténység millenniumában Szent István király a kulcsfontosságú személyiség. István 973-ban keresztény lett, majd országát is a kereszténység útján indítja el a latin egyházban. Nevét, István is a passzauai egyházmegye védőszent-jétől kapja, mivel Pilgrim püspök emberei keresztelik meg. Nevelője Adalbert prágai püspök, aki majd 995-ben közvetít Gizella és István házasságkötése ügyében.

István 997-ben veszi át a hatalmat. Első feladatának tekinti a kereszténység megszilárdítását (Veszprém mellett legyőzi Koppányt) a nyugati kereszténység keretében (harcol a keleti befolyású Gyula és Ajtony ellen) és az ország megszilárdítását (Erdély megszerzése). Így politikai, vallási és társadalmi szempontból Magyarország megteremtője.

A katolikus egyház apostola: szerzetes papokat hív Nyugatról, Pannonhalmán apátságot alapít, sok kolostort létesít, kötelezi a vasárnap megszentelését, minden 10 falu számára templomot épít, székesegyházakat épít, – egyszóval megszervezi az egyházi életet egész országában.

Jó kormányzó: nyugati mintára szervezi meg az állam irányítását, de a kor és a nép érdekeinek megfelelően.

1000 karácsonyán II. Szilveszter pápától kért koronával koronázzák meg. Ezáltal is a bajor függőséget akarta megelőzni. A koronával egyszerre kapta az apostoli kettős kereszt haszná-

latának jogát, (Ezért van az Árpád-házi királyok idejében épült templomokon apostoli kettős kereszt!) és az apostoli megbízást. Így szervezhette az egyházat, tíz püspökséget létesített.

Életének legnagyobb vesztesége volt 1031-ben fiának, Imre hercegnek tragikus halála. Őt szánta maga után a trónra. Így a választás Vazulra esett, aki egyetlen Árpád- nemzetségből származó, de összeesküvésbe kezdett István ellen, így nem lehetett trónörökös, hanem Velencében élő unokaöccsét, Pétert jelölte meg utódjául. A hagyomány szerint koronáját és országát felajánlotta Szűz Máriának. Azóta a magyar nép Mária népe.

Közel hetvenéves korában, 42 évi uralkodás után halt meg 1038. augusztus 15-én. Székesfehérváron, az általa alapított bazilikában temették el. Az egész ország gyászolta nagy királyát. Heves természetű volt, bár sokat harcolt, támadó hadjáratot nem kezdeményezett. Híres volt vendéglátásáról, és erre biztatta fiát és népét is. Jó kapcsolatot ápolt a környező nagy hatalmakkal, zarándokokat engedett át országán; zarándokházat létesített Rómában, Jeruzsálemben. Egyéniségéről leginkább tanúskodik a "fejedelemtükör", az Imrének szánt "*Intelmek*"-ben (Admonitiones): "Uralkodjál szelíden, alázattal, békésen, harag és gyűlölködés nélkül! A király koronájának legszebb ékszerei a jótettek; azért illő, hogy a király igazságossággal és irgalmassággal, valamint a többi keresztény erényekkel ékeskedjék. Minden nép saját törvényei szerint él; add meg az országnak a szabadságot, hogy aszerint éljen!"

István halála után a nép tudatában mindinkább legendás hős, a nép apostola, védelmezője és Magyarország eszménye vált belőle. Benne és vele, a korona a királyság és a nemzet misztikus egységgé olvadt össze.

László király 1083. aug. 20-án pápai engedéllyel oltárra emelte (vagyis szentté avatta) a nyugati egyház számára, amit idén a keleti egyház is elismert. Ünnepe augusztus 20-án nemzeti ünnep lett. (*A Szentek élet nyomán*)

Augustus 20., az „Új kenyér ünnepe!”?

Augusztus 20-án épp Parajdon utaztam otthonról haza, Marosszentgyörgyre, amikor sikerült ráállnom a Marosvásárhelyi Rádió hullámhosszára. Antal Erika beszélgetését hallhatom Parajd egyik testvértelepülésének, Szegvárnak polgármesterével.

Építő beszélgetés, amely a két település egyre szorosabbra fűződő kapcsolatát fejtegeti.

A riport végén egy polgármesteri mondat szíven ütött. Valahogy így hangzott: „Augusztus második felében egy 50 fős parajdi baráti csoport érkezik Szegvárra, hogy együtt ünnepeljünk augusztus 20-át, az „új kenyér” ünnepét.

És itt érzem, hogy akaratlanul is rátaposok a gázpedálra.

Mire mennek a parajdi székelyek Magyarországra? Az új kenyér ünnepére?

Szükség van a kenyérre, tény, hálás lelkületre vall, hogy azon a napon megáldják az új kenyeret, szép szokás, hogy a nemzet kenyérébe az egykori haza minden részéből szállítanak búzát, no meg az is, hogy a maradékot Csaba testvér gyerekeinek adják át. De ezt a kenyeret megáldhatnák bármely hétköznap. De nem. A magyarság legnagyobb, önmagáért való ünnepén, Szent István király napján teszik ezt. (Nem állítom, hogy másik két nemzeti ünnepünk önmagában nem állja meg a helyét, de számomra kissé viszonylagos: első az osztrákok, második a kommunizmus függvényének tűnik.)

Hányszor mentünk át Magyarországra, hogy részt vehessünk a Szent István-napi ünnepségen, majd a tűzijátékon. Ilyenkor egyre fontosabbnak tűnt magyarságunk, szerettünk magyarok lenni, erőt merítettünk az összetartozás szent ünnepén Szent István köztünk élő szelleméből, örököseinek

éreztek magunkat, akkor is, ha itthon fejadagra kaptuk a kenyeret, ami sokszor nem is volt új.

Ha augusztus 20-a az új kenyér ünnepe az Orbán-kormány idején egy magyarországi polgármester számára, akkor el tudom képzelni, hogy a következő alkalommal már karácsonyt a töltött káposzta ünnepének, húsvétot a tavaszi bárány ünnepének, a pünkösdöt pedig a bográcsgulyás ünnepének fogja kinevezni.

Vigyáznunk kell, hogy a lényegét a járuléktól tudjuk megkülönböztetni. Mert ha nem áldanak meg új kenyeret augusztus 20-án, az úgy is az marad ami: első szent királyunknak, Szent Istvánnak, Magyarország megalapítójának ünnepe, függetlenül attól, milyen kormányzat, milyen vallású politikusok országolnak jobb sorsra érdemes népünk fölött.

(Harangszó, 2012. szeptember)

Öregek napja

Kedves Rádióhallgatók, Testvéreim!

Minden év október első vasárnapján, az úgynevezett Öregek napján, a marosszentgyörgyi plébánián szentmise keretében, majd a közösségi teremben köszöntjük idős, öregedő testvéreinket. Idei évet az öreg század és még öregebb évezred búcsúztatójaként az Öregek nemzetközi évének nevezték el. Ez sugallta az ösztönzést sok-sok kezdeményezésre, amely az időseket állította a köszöntések, ünneplések középpontjába, és az évek teltevel az egyre inkább színpalak mögé került/szorult testvéreinket hívta vissza még egy pillanatra ismét a rohanó élet forgó színpadára.

Az Öregek évében, az idősek vasárnapján engedjék meg kedves Rádióhallgató Testvéreim – a fiatalok úgy, mint úton lévők az öregség felé – hogy ma idősebb testvéreimet köszöntsem az Úrban a prédikátor könyvének szavaival (11.7., 12. 1–7): „Édes a fény és jót tesz a szemnek, ha látja a napot. Ha sok évig él is az ember, örüljön mindegyiknek... Gondolj Teremtődre ifjúságod napjaiban, mielőtt megérkeznek a gonosz napok és elközelednek az évek, amelyekre azt mondd majd: nem tetszenek nekem; mielőtt elsötétül a nap és a világosság, és a hold és a csillagok, és mielőtt az eső után visszatérnek a felhők; – amikor megremegnek a ház őrzői és megrokkannak az erős férfiak; – amikor az őrlőlányok már nem dolgoznak, mert az ablakokban elhomályosodik a nappal; amikor bezárják a külső kapukat, és halkabbá válik a malom zaja; – amikor elcsitul a madarak hangja, és minden dal elhallgat; – amikor félnek a magaslatoktól, és ijedten járnak az úton; – amikor a mandulafa virágzik, a sáska jóllakik, a kapor kipattan, az ember

meg örök hajlékába tér – az utcán már jönnek-mennek a síratóasszonyok; – mielőtt elszakad az ezüstkötél, megped az arany gyertyatartó, megpattan a forrásnál a korsó, s összetörik a kúton a kerék; – és a por visszaér a földbe, ahonnan jött, az életető lehelet meg az Istenhez, aki adta”

A szentírás üzenete után testvéreimért imádkozom: Ima az öregekért

Urunk, Istenünk, te vagy a lét teljessége, Te vagy a bibliai Ősöreg és te vagy a betlehemi Kisdédben közénk jövő Örök Fiatal. Tőled kaptuk életünket, hála legyen érte, Urunk. Ma idősebb testvéreinkért könyörgünk hozzád.

Erősítsd testvéreinket öreg napjaikban, mert bár elfáradtak a sok-évtizedes, sokszor eredménytelennek látszó munkában, mégis testben és lélekben tudjanak felfrissülni, hogy a mindennapok egyre nehezebbé váló terheit hordozni tudják.

Áldd meg az idős házastársakat, hogy az a szeretetet, amit szerelmes ifjúpárként éreztek, szívük mélyéről naponta elő tudják varázsolni és az egymásnak kimondott boldogító igen szavuk egyre inkább a másikat szolgálva szerető, támogató igen-élet legyen. Így érezhetik meg, hogy igazán áldássá lettek egymás számára.

Az özvegyeknek nyújtsd vigasztalást, és egyedül maradt életútjukon te légy útítársuk. Kísérd őket a boldog házasesetük emlékké vált szépségeinek enyhet adó árnyékában.

Növelj idős testvéreinkben a bátorságot, hogy a rohanó élet új helyzeteit félelem nélkül tudják elfogadni, és ne engedj, hogy csalódásban legyen részük. Nővéreink és fivéreink a holnap, a jövő építésén, alakításán fáradoztak, – mennyire szeretnők, hogy már most örülhessenek munkájuk eredményének!

Gyermekeiknek, unokáiknak, nekünk, fiataloknak add meg a megértés, elfogadás készségét, hogy megértjük idősebb testvéreink sajátos helyzetét; és add nekünk, hogy tudjuk elfogadni úgy, amint velünk élnek – ne akarjuk a mi képünkre és hasonlatosságunkra átalakítani őket. Ne engedd, hogy áthidalhatatlan szakadék keletkezzék az idősebb és fiatalabb nemzedék között.

Országunk vezetőinek adj józanságot, és ébreszd fel tiszta lelkiismeretüket, hogy úgy alakítsák a gazdasági helyzet alakulását, hogy öreg, nyugdíjas testvéreink munkájuk után anyagi, szociális gondok nélkül élhessenek és ne kínozza az a tudat, hogy a családjaik terhére vannak, ne kelljen nélkülözniük, vagy pedig hajlék és táplálék nélkül kóvályogniuk ebben az országban, amelynek napszámosai voltak.

Urunk, Istenünk, növeld bennünk és minél több emberben a szeretetet, hogy egyre többet tehessünk az öregekért, szerethessük őket, és szeretetünk által érezzék meg a te végtelen szeretetedet is, hisz te mondottad: „Aki egyet a legkisebb testvéreim közül befogad, engem fogad be”. Áldj meg, Urunk, minket öregeket és fiatalokat, hogy értékeljük egymásban a Te képedre teremtett embert, és egymás életét széppé tegyük és egymásban Neked szolgáljunk. Ámen.

(Marosvásárhelyi Rádió, 1999. október 3.)

Vén diófa árnyékában

Bár hűvösek a szeptember végi éjszakák, nappal mintha visszatérne a nyár. Olyan igazi „vénasszonyok nyara” időjárás. Jó kimenni és kint lenni a szabadban, kihasználni a napsütés utolsó simogatását.

Egyedül él Mihály bácsi az ősi portán, a régi házban. A déli órákban hosszú sétára indul. Szíve tele van hálával, ünnepi érzéssel – hisz névnapja van ma. Bár senki nem köszönti, ő mégis ünnepel, csendben, a szíve mélyén. Lassan végigjárja a kertet, majd megáll a vén diófa árnyékában.

Botjára támaszkodik és elmereng:

– Milyen jó alattad megállni és árnyékosban megpihenni, jószágos vén diófa. Csak csendesen állni és idézni a múltat. Amire csak én emlékszem s aminek te is részben tanúja voltál. Úgy tekintek rád és jövők hozzád, mint testvéremre. Hisz akkor ültetett édesapám, amikor én megszülettem. Örömeiben. És azért, hogy mérni tudja az időt. A rohanó időt a maga és az én életemben.

Mennyit ápoltalak! Hányszor jöttem árnyékosba, hogy elmondjam sikereim, élményeim, majd gondjaimat, bánatomat. Te mindig hűséges társam voltál. Mennyit mászkáltak rajtad gyermekeim, unokáim. Őket magával ragadta az élet, magamra hagytak. Feleségem pedig megtért ősihez.

De mindez már a múlté. Mindketten megöregedtünk. Ahogy rád nézek, rádöbbenek, mennyire eljárt az idő fölöttünk. Kérged megrepedezett, néhány ágad megkorhadt, néhányat letépett a nyári vihar, koronád formátlan, egyenlőtlen. Öreg vagy bár, mégis bőséges termést hozol. Gyümölcsöd épp úgy szeretem, mint fiatal koromban, fiatal korodban. A jó, ízletes gyümölcs nincs korhoz kötve. Az én életemben sem. Igaz, már

én is tele vagyok ráncsal, itt ott rajtam is jelentkeznek a korhadtság-tünetek. A kilencven év nem telt el nyom nélkül, ám nem is telt hiába. Még most is néha elmondják örömeiket, panaszaitkat nekem az emberek, mint én most neked. Nekem van időm, meghallgatom őket. Ritkán még válaszolok is. Számomra már ezek a gyümölcsök: az a jó, amit magamból adhatok.

Ha nem volna gyümölcsöd, nekem úgy is sokat jelentenél: eljöhettek ide árnyékodba és alattad átgondolhatom, idézhetem eltelt életem. Hálatelt szívvel mondom – minden örömeivel, megpróbáltatásával együtt – szép volt az élet. Most is szép: kezemben bot, lelkemben hála és derű, szívemben pedig reménység. A holnap ígérete...

Öregek-napi ima Október 1.

„Uram, maradj velünk, mert esteledik és lemenőben a nap már” (Lk. 24, 29). Így szólítottak meg téged, Uram, az emmauszi tanítványok, de úgy érzem, mondhatom én is szívem mélyéből. Számomra is lemenőben már a nap. Tudom, életem nagy részét már leéltem itt a földön. Ha visszatekintek, az elindulási pont távolabb van számomra, mint a megérkezésé. Egyik már a messzi távolban el is vész, másik, már érzem, egyre közeledik. Bár készültem rá, hogy megérem, de most mégis oly nehéz elfogadni a tényt – megöregedtem.

A túlsó part vonzásában élek. De oly jó még egy kis ideig, míg le nem nyugszik egészen napom, itt evezgetni az élet tengerén. Igaz, naponta elmondom: itt fáj, ott fáj, de elfeledem minden fájdalमत, amikor gyermekeim, unokáim sikerét látom, hallom. Míg előrehaladásukat tudom, megfeledekzem önmagamról. Talán már csak ezért is érdemes élni...!

Közben naponta százszor újragondolom életem: az én koromban nem így volt. De akkor is sütött a nap, hosszú évtizedeken keresztül. Most már lemenőben van számomra. Ennek a lemenő napnak is olyan sok üzenete van számomra. Még itt vagyok – és jó itt lenni! A lemenő nap sugaraiban gyönyörködöm és veled, önmagammal, gyermekeimmel, a világgal megbékélten várom az estét. Ősz van most az életemben. Minden, amit életem termelt, az most beérik. Csak most látom igazán, a lenyugvó nap fényében, hogy az én életemben is voltak olyan cselekedetek, amelyeket most másként tennék. Termelt életem olyan gyümölcsöket is, amelyek most éretten is fanyar ízűek. De ezek is az én tetteim az én cselekedeteim, az én gyümölcsöm, válallom azokat.

Minél inkább lemőben a nap és esteledik, annál nagyobb belső igénnyel vágyom utánad, Uram, hogy velem maradj. Egész életemben elkísértél, szükségem volt rád. Ám néha most úgy érzem, rád van a legnagyobb szükségem. Rád, aki ismered megfoghatkozott erőm rejtélyeit, ki-kihagyó emlékezetem füzereit, és mindazt, amit én még magamban sem ismertem fel kellőképpen. Épp ezért te megérted magányos beszélgetésem összekuszáltságát, és megérted összevissza mondott motyogásomat. Köszönöm, hogy megérted, köszönöm, hogy velem vagy és velem maradsz.

Jaj annak, aki magányos és egészen egyedül van. Én veled vagyok, nem vagyok egyedül. Köszönöm, Uram, az estbe fordult életemet, a sok-sok napsütéses napot, és köszönöm a sok tisztító vihart is, amelyet segítségeddel átvészelttem. Köszönöm, Uram, köszönöm. Most egyre inkább rád hagyatkozva ismétlgetem: „Uram, maradj velünk, mert esteledik, lemenőben már a nap!”

2000. szeptember 25.

Mennyország benned

Az Isten országa akkor kezdődik, amikor az emberek szakítanak azzal, hogy a halál árnyékában maradjanak.

Jézus mennybemenetelénél két fehér ruhába öltözött férfi jelenik meg az apostoloknak és mondja: „Galileai férfiak, mit álltok itt égre emelt tekintettel?” Amikor korábban az asszonyok a sírhoz jöttek, ott szintén két fehér ruhába öltözött férfi állott és mondta: „Miért keressitek az élő, a holtak között?” Krisztust, a Feltámadtat nem az alvilágban, a holtak között, nem az égben kell keresnünk. Ő inkább itt van közöttünk, ott, ahol épp vagyunk. Őt nem is a múltban vagy a jövőben kell keresnünk. Ő most jön el hozzánk. Lukács úgy értelmezi az apostolok tetteit, amelyeket nekünk az Apostolok cselekedeteiben leír, mint a Feltámadott jelenvaló működésének jeleit. A feltámadás itt és most történik nálunk. Az Apostolok cselekedetei sok esetről tudósít, amelyekben feltámadás történik: A félénk apostolok pünkösdkor hirtelen elkezdik félelem nélkül a nép előtt hirdetni Jézus feltámadását, Péter meggyógyít egy bénát. Amikor István diakónus megkövezése után a tanítványok szétszélednek, elkezdik mindenhol hirdetni az evangéliumot. Amikor Péter börtönben van, jön egy angyal és feloldja bilincseit. Amikor Pál és Szilás a börtönben dicsőítő éneket énekelnek Istennek, földrengés támad és a börtön ajtói megnyílnak. Feltámadások sorozata a mindennapi életben ott, ahol valami megghiúsul, valami új indul el. Ott, ahol mi magunkban foglyok vagyunk, feloldódnak egyszerre a bilincsek, ott, ahol minden kilátástalannak tűnik, megnyílnak az ajtók és új lehetőségek tűnnek fel.

Az evangélista Lukács számára fontos, hogy Krisztust sem az alvilágban sem az égben kell keresni, hanem ott, ahol az egyén éppen van. A menny – így mondja sziléziai költő és misztikus, Angelus Silesius (1624 – 1677) – „bennünk” van. Mint a két fehér ruhába öltözött férfi Jézus sírjánál, így szól hozzánk Silesius is: „Állj meg, hová rohansz? A menny benned van. Ha máshol keresed, úgy fel sem lelheted” (B. L.).

Krisztus, a Feltámadott ma bennem és benned tevékenykedik. Azt akarja mutatni ma, hogy a feltámadás mindenki számára lehetséges. Régi életminta összetörik, és új élet sarjad ki benned. Ahol a Feltámadott benned van, Isten van benned. És ott van a mennyország. Ott van a hely, ahol szabad vagy az emberek elvárásaitól és véleményétől, ahol te ép vagy és egész, ahol az eredeti képpel kapcsolatba kerülsz, melyet Isten magának rólad alkotott.

Ezt a benned lévő mennyországot mindenképpen a világba is ki kell vinned. Nem csak bensőleg kell megerősödnöd – hanem mint az apostolok, akik „fentről kapták az indulási jelet”. A Feltámadottba vetett bizalommal – aki benned van! – kell a világba vinned: új esélyeket kockáztatnod megkövesedett környezetekben, konfliktusokat kell megoldanod és sírokat virágzásba hoznod.

Lukács leírja az evangéliumban és az Ap Csel-ben a keresztény hitnek mind a misztikus, mind misszionárius jelentését. Az a tudat, hogy Isten mennyországa, Isten országa bennünk és közöttünk van (Lk 17, 21), kell a világot alakítanunk, hogy az emberek fölött, akik a „halál árnyékának sötétségében ülnek” (Lk. 1, 79), a mennyország felragyog és egy új jövő nyílik meg.

*Fordítás: (Christ in der Gegenwart, 5 Mai 2013./ 1. old. Himmel in dir,
von Anselm Grün)*

(Harangszó, 2014. június)

Pislákoló gyertyafény

Október utolsó vasárnapjával megkezdődött a téli időszámítás. Ennek eredményeként korábban sötétedik. Utcáink, tereink, főbb épületeink fényárban fürdenek, mintha nappal lenne. Annyira hozzászoktunk a fényhez, hogy ha valamilyen oknál fogva megszűnik a közvilágítás, nem érezzük jól magunkat, bizonytalanság érzése környékez, félelem vesz erőt rajtunk.

Ilyenkor, október végén, november elsején egy időre mellőzzük a fényárt. Mintha sértené a szemünket. Helyette mécsest, gyertyát gyújtunk szeretteink sírján és a pislákoló gyertya fényében belül látókká, megvilágosodott emberekké válunk. Bár kevesebb a fény, mégis többet, egészen másként látunk.

Látjuk elhunyt szüleinket, testvéreinket, házastársunkat, ismerőseinket annak ellenére, hogy évek, évtizedekkel ezelőtt hagytak magunkra minket. Benső látásunkkal látjuk vidám arcukat, az együtt töltött időknél napsugaras ragyogását, a közös munka, megvalósítások örömét, a komoly, embert próbára tevő megpróbáltatások helytállását. Amit az élet ragyogása, tündöklő fénye egész éven át eltakart, most a pislákoló gyertya fénye mellett látókká válunk. Kezdjük észrevenni a lényegét, ami több a mindennapok rohanásánál, a külső tevékenységnél.

Talán azt is látni véljük, mint pislákoló életük fogyó gyertyája életük utolsó szakaszában. Mennyire szerettük volna, hogy bármilyen kis lánggal is, de égjen életük pislákoló fénye, ne aludjék ki az élet lángja. De kialudt. A ránk háruló gyász sötétségében akartuk, hogy egyre jobban világítson számunkra a földi megsemmisülésen túl mutató hitünk fénye. Szeretteink

földi eltávozása bennünk is sötétséget, űrt eredményezett. Nem tudtuk, nem is akartuk elengedni őket, hisz életünk részét alkották. Létünk csak velük volt elképzelhető, nélkülük légüres térbe kerültünk. Ebben az érzésben akkor mindent átértelmeztünk – mint most a pislákoló gyertyák félhomályában – és halkán, könnyek között, fájó szívvel mondtuk ki megadással, hittel: „Adj, Uram örök nyugalmat neki! És az örök világosság fényeskedjék neki!

A csendes emlékezés pillanataiban a pislákoló gyertyaláng félhomályában nemcsak elköltözött szeretteinket, de saját magunkat is szemlélhetjük. Mert a mi földi életünk is elfogyó élet. Bármennyire is keressük a napos oldalt, néha árnyékba kerülünk, a felfele ívelő csúcsokat, egyszer a mélybe szállunk. A pislákoló gyertyaláng erre is felhívja figyelmünket. Az idő kereke nem áll meg – rohan előre. Egy idő után arra eszmélünk, a pislákoló gyertyalángot már a csonkig égett gyertyánk szolgáltatja, majd utolsó, imbolygó fénye is ellobban. Akkor majd fölöttünk elmondják, amit mi mondtunk szeretteink elmenetelekor és amit most sírjaiknál elidőzve ismételtünk: Az örök világosság fényeskedjék nekik!

Menet közben

Száz éves a marosszentgyörgyi róm. kat. iskola

„Tegyetek tanítványommá minden népet! Tanítsátok őket (mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek”)! Ezekkel a szavakkal küldi Jézus tanítványait szent Máté evangéliuma befejező mondatában, miután három évig tanította, „iskolázta” őket. Ezek szerint mondhatjuk, hogy az első tanító maga Jézus Krisztus, a tanítványok pedig, akiket a Szentírás is gyakran „tanítványoknak” szólít, az apostolok és a 72 kiválasztott; az iskola egész Izrael (ahol Jézus tanítványaival megfordult), a tananyag pedig az Evangélium, az „örömhír”, hogy Isten szeretetből Üdvözítőt küldött számunkra. Az apostolok annyira komolyan veszik a Mester meghagyásait, hogy rövid időn belül diakónusokat – szolgálattevőket választanak: „Nem volna rendjén, hogy elhanyagoljuk az Isten szavát” (Csel 6,2). A Szentírás maga tanúskodik az apostolok áldásos tanítói „missziós” útjáról, melynek következtében Krisztus tanítása futótűzként terjedt a birodalomban annyira, hogy az első századfordulón minden tiltás ellenére már félmillió keresztény van a birodalomban.

Kezdetben a tanítás kimondottan vallási üzenet átadásra szorítkozott, de mivel szükséges volt és lehetőség mutatkozott rá, az egyház az alapvető ismereteket is tanította tagjainak. Nem véletlen, ha Szent Benedeket és a bencés szerzeteseket Európa tanítómestereinek nevezik. Amit az Egyház maga kezdeményezett, később támogatást is kapott. Pl. Nagy Károly (768 – 814) „A papság és a nép műveltségének emelése végett székesegyházi, káptalani, kolostori és plébániai iskolák létesítését rendelte el.” „A plébániai iskolákban javarészt elemi

oktatás folyt, mely olvasásra, írásra, a latin nyelv és számolás elemeire, vallástanra, imádságokra és egyházi énekekre tanította a növendékeket. A plébániai iskolákba a szegényebb rétegekhez tartozó olyan gyermekek jártak, akik egyházi pályára készültek.” (322. Szántó Konrád: Katolikus egyház történelme)

Magyarországon is a kereszténység felvételével egy időben elkezdődött a nép tanítása a plébániai, kolostori, káptalani, székesegyházi iskolákban. Az iskolahálózat fejlettségét sugallja az a tény is, hogy a XIII. században már virágzott a veszprémi székesegyházi iskola – egyetem – studium generale – melyen triviumot (grammaticat, retoricat és dialecticat), quadriviumot (geometriat, aritmeticat, astronomiat és musicat), teológiai kánonjogot és egyházjogot tanítottak. És nem akárhány, mert a káptalan (tanári kar) 36 tagja közül 16 „mindkét jog doktora.”

Sajnos 1276-ban Csák Péter hadai az egyetemet Veszprémmel együtt lerombolták. Mintegy ezt ellensúlyozza az 1367-ben Nagy Lajos királyunk (1342 – 1382) által alapított Pécsi Egyetem.

Az elmondottakból is következtethető, hogy az egyház mindig feladatának tekintette az emberek szolgálatát iskolái által is. Hogy Marosszentgyörgyön milyen volt az egyházi élet és az iskoláztatás a reformáció térhódításai (1556) előtt, nem tudjuk. Nálunk a plébánia újjászületése 1721 (1731) óta egyre felfelé ívelő fejlődés követhető nyomon. Így történhetett meg, hogy bár helyben lakó plébános nem volt – csak 1936-tól van, csaknem 400 év után ismét – 1900-ban már a ferencesrend gondozásában levő közösség iskolát épített. Ez félévszázadon át Marosszentgyörgyi Római Katolikus Népiskolaként működött, amikor államosították.

Kedves Ünneplő Testvéreim! „Száz évet” ünneplünk, de gondolhatunk 2000 évre (a keresztény tanítás kezdetére), 1000 évre (a magyar keresztény oktatás kezdetére), 100 évre (iskolánk építésének évére, 50 évre (ameddig a Katolikus Népiskola működött). De ez a múlt. Ez az emlékűnnep feljogosít arra, hogy ünneplő testvéreimet a jövőbe hívjam, és együtt szemléljük iskolánkat – melyet 54 éve a román állam jogtalanul tart tulajdonába! –, mely ismét a mi gyermekeinket – és lesznek gyermekek! – fogadja falai közé, és keresztény szellemben, lelkeségben indítja el őket az életben. Ünneplésünk, megemlékezésünk múltba és jövőbe tekintő: a múlt örökségéből élünk a jövőben. Adja Isten, hogy rövid időn belül ismét ünnepre hívhassam testvéreimet, amikor azt ünnepeljük, hogy az iskola épülete ismét azé, akik azt építették – vagyis a miénk, az önöké.

Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm testvéreimet és kívánom, érezzék jól magukat megemlékező ünnepségünkön.

Néhány szó Marosszentgyörgy múltjához

Néhányszor már hallottam, hogy a templomtól délre eső, az erdő felé nyújtózó falurészt „fellegvárnak” nevezik. Időnként hallani azt is, hogy valaki fent lakik a „Fellegvárban”, de ezt annyira mindennapi értelemben mondja, mintha azt mondaná: a Malom utcában, Alszezen, vagy a Sel Gross-nál lakom. Utóbbi esetekben van valós oka a hely megnevezésének, mert van malom, van a Maros folyásához viszonyítva – alsó része a falunak, és van az utóbbi 5 évben – Sel Gross nevű bevásárlóközpont.

De kérdés, mi lesz a mi Felleg-várunkkal? El lehet és el kell képelnünk, hogy valaha a templomon kívüli részen állott egy vár? Ilarie Gheorghe Opris úr tanulmányaiban, könyveiben következetesen úgy beszél a Felleg-várról mint a múltban állott valós építményről. Nem mondok ellene, nem vitázom vele. Mint elméletet elfogadom, hogy valaha valamilyen ősi magyar földvár állhatott ott és arról vette a nevét a falunak az a része. Annál is inkább, ha a XI-XII. századra gondolunk, amikor Marosszentgyörgy keletkezett. A templom az akkori település középpontjában épült – az volt a település rendészet íratlan törvénye! És szemléljük csak a XVII. századból származó térképet: ezen azt látjuk, hogy a templom az akkori településtől távol található, ahogy azt Orbán Balázs is írja a Székelyföld leírása könyvében: „Szent-György nevét védőszentjétől nyerhette, kinek tiszteletére volt és van jelenleg is szentelve e falu temploma, mely a falu feletti magaslaton szépen fekszik” (O. B. Sz. L. IV. kötet, XVII. Fejezet, 105. oldal). S ha tényleg a templom a település középpontjában áll a XI-XIII. században, akár elképzelhető, hogy a település egy korábban állott (föld) vár szomszédságában jött létre.

De ha csak találgatások és feltételezések talaján állunk, legyen szabad egy újabb elméletet is gyártanom. Vegyük magát az összetett szót: fellegvár. A felleg a felhő régies megnevezése. Ha esős idő után kitekintek a plébánia épület emeleti ablakából, úgy azt láthatom, hogy a templomtól 200-300 méternyi távolságban köd (felhő, felleg) borítja a tájat. És olyan szép a maga átláthatatlan zártságában, mintha egy vár lenne. Nem is szükséges a görög mitológiára gondolnunk, ahol az istenek az Olympos (felhővel borított várában) hegyén laktak, vagy a Szentírás Tábor-hegyére Urunk színeváltozásakor, és az Olajfák hegyére Urunk mennybemenetelekor (hogy csak néhányat említsek), amikor szintén felhőben jelenik meg az Úr.

A pogány, ószövetségi és újszövetségi képek időnként közel kerültek egymáshoz, de mindenik a maga nemében és a maga helyén ugyanazt a titkot közelíti meg.

A profán világ és megfigyelései szintén ezt a titkot sejtetik. A köd, a felhő, a felleg maga is ilyen átláthatatlan, titokzatos, amely közel áll a legnagyobb Titok, a titkok titka szemléltetésére.

Majdnem minden – hegyes, dombos, patak, folyóvíz melletti település rendelkezik Fellegvárral, akkor is, ha bizonyított tény, hogy soha nem épült vár rajta.

Visszatérve Marosszentgyörgyre, azt hiszem még egy ideig felleg fedi a mi „Fellegvárunkat”, de épp azért mert rejtély számunkra továbbra is megfejtésre váró titok. Talán majd egyszer valaki többet tud mondani erről. S ha nem, akkor majd akkor, amikor „színről színre látunk” mindent.

(Harangszó, 2008. október)

Marosszentgyörgy, mint szórvány

Az önismeret útján fontosnak tartjuk másoknak rólunk kialakított képét, de ennél fontosabb önmagunk helyes értékelése. Az önismeret külső és belső szakaszait kell végigjárni, hogy amennyire lehetséges, tárgyilagosan helyes legyen önmagunkról alkotott ítéletünk. Én ezt az egyénre, de it és most a közösségre, mégpedig a marosszentgyörgyi római katolikus egyházközségre vonatkoztatom. Vizsgálódásom az a tény indította el, hogy a zsinati munkabeszélgetések alatt rádöbbenem: milyen nagy szórvány vagyunk (annak ellenére, hogy templomunk a XIII-XIV. századból származik, és hogy elég nagy lelki-kulturális műhely látszatát keltjük). Nyelvileg vegyes vidék (kb. 65 % magyar, 30% román, 5% cigány lakossággal), de vallási számarányunk a szórvány kategóriába sorol bennünket, mivel a lakosság 19, 5 %-a római katolikus vallású.

A szórvány „idegen nyelvterületbe, illetve más vallásúak közé elszórtan bekelelődött, más nyelvű illetve felekezeti embercsoport” (Magyar Értelmező Szótár). Igen, ez vagyunk, ha tetszik, ha nem. A szórvány már a zsidóknál ismerős fogalom (galut = számkivetés), és a Palesztinán kívüli zsidókat értik alatta. Már Kr. e. 721-ben Szamaria, Izrael elfoglalása után, a zsidók nagy része asszír fogságba kerül, majd a babiloni fogság és a perzsa, görög uralom is a zsidók szétszóratását segítették. Jeruzsálem eleste (Kr. u. 70) és a Barchoba-féle lázadás (Kr. u.135) után a zsidók a Római Birodalom minden városában megtalálhatóak. A szétszórtóságban is hűségesekek maradtak Jeruzsálemhez (137. zsolt.) és a zsidó vallási előírásokhoz. Legtöbb helyen önálló közösségeket hoztak létre, és nemzeti-vallási autonómiájuk volt. Majd Európát és szinte az egész

művelt világot zsidó diaszpórák (szórványközösségek) hálózták/hálózzák be.

A kereszténység, és a katolikus vallás is a világon (világviszonylatban) szórvány, akkor is, ha Európa-Amerika mondhatni keresztény.

Hogy belehelyezhessük magunkat világméretű távlatba, álljon itt néhány adat a világ vallási megoszlásáról (1991. évi adat „A világ vallásföldrajza”, Dr. Hunyadi László, Bp., 1995. Végeken kiadó, 22. old.).

I Keresztény	1.685.000.000
katolikus	955.000.000
protestáns	383.000.000
ortodox	185.000.000
II Zsidó	18.500.000
III Iszlám / Muzulmán	900.000.000
IV Buddhista	325.000.000
V Hindu	710.000.000
Összlakosság	5.250.000.000

Jóllehet a számok azt igazolják, hogy a kereszténységen belül a katolikus vallás szám szerinti fölényben van – ami bátorítólag hat ránk – nem változtatja meg a mi helyzetünket.

Marosszentgyörgy a honfoglalástól, illetve a település létrejöttétől kezdve magyar nyelvű és római katolikus vallású. Tehát a reformáció elterjedése után váltunk szórvánnyá, először vallás, majd nemzetiség szempontjából. Ma a kettő egyszerre érvényes.

Amikor 1556-ban az erdélyi magyar nemesség – politikai okból (kiábrándulva I. Ferdinándból – reformátussá lett), Bornemissza Pál erdélyi katolikus püspököt elűzték, a püspökség és szerzetesek vagyonát a fejedelem (János Zsigmond)

tartására rendelték. 1556 így az erélyi katolikus egyház elnyomásának kezdete, amikor Marosvásárhely és vidéke, így Maros-szentgyörgy is protestánsná lett. Sajnos, korabeli feljegyzésekről nincs tudomásunk, hogy például hány lakosa volt akkor falunknak, amikor egyik napról a másikra a katolikus egyház helyét átvette az evangélikus egyház (az esperességhez tartozó 9 plébániát Kálmáncsehi Sánta Márton vette át a lutheránus vallásba). Egy feljegyzés 1567-ből rendelkezésünkre áll, amely szerint Maros-szentgyörgynek¹⁵ adófizető kapuja van. Abban az időben a nyilvántartásban nem a mostani „házsám”, hanem „kapusám” szerepelt. Egy „kapusám” 10 gazdasági egységből tevődött össze.

1572-ben Erdély evangélikus-lutheránus vallásból a református-kálvinista vallásra ment át. Ez természetesen nálunk is így volt; 16 évig volt a falu temploma lutheránus, majd a falu és temploma 148 évig református lett.

Ebből az időből, Bethlen Gábor erdélyi fejedelem (1580-1629) korából van egy kissé ellentmondásos adat, amely szerint a faluban 41 család lakik. A következőkben hozza is a családoknak származás/állapotbeli felosztását is, de itt nem sorolja fel a 41 családot. A felosztás szerint 1 nemes család – Tóth Mihály –, 11 szabad székely és 5 oláh (román) zsellér.

1720-1721-ben a katolikusok némi szabadságot nyertek Erdélyben, így 1720-ban a templom visszakerül a katolikus egyház tulajdonába. 1784-1788 között II. József alatt volt már birodalmi népszámlálás, amely szerint 184 családban 1004 lakos élt.

A következőkben álljon előttünk néhány rendelkezésünkre álló adat – külön köszönet érte Pál-Péter Sándor megyei főlevéltárosnak az egyházközségünkben előadásában ismertetett

adatokért, Szabó Edit egyházközség-kutatónak, valamint Opris Ilarie Gheorghe monográfia készítőnek:

Nemzetiség

Év	Család	Összlakó	Magyar	Román	Cigány	Német	Zsidó	Ukrán	Más
1567	15 kapu	X 10 gazdaság							
1614	41		11 szabad székely	5 zsellér					1 Nemes: Tóth
1722*	66								
1733*		340							
1784-87	184	1004							
1821*		465							
1831	142		21	105	11				
1870*		1201							
1881*	291	1228	354	724		3			147
1880/88		1228 1528	354	724		3			
1893*									
1900		1660*	623*	845*		8*			184*
1910		1952* 1852	891*	812*	241*	8*			
1930	532	2170	742	1210	204	11	14		
1975*		6251*							
1988*		7255*							
1992		7420	4692	2301	444	2	0	1	2
1998	2814	7931	4305	2552	107 4	2			
2002		7892	4816	2699	391		Török		32
2010 (12)		9006	4881	3485	528	11	3		14

Vallás

Év	Összlakó	Római katolikus	Református	Unitárius	Ortodox	Görög katolikus	Evangélikus	Adventista Neoprotesztáns	Baptista Neoprotesztáns	Más
1567	15 kapu									222
1614	41 kapu									
1722*	66 kapu									
1733*	340 csal.									
1784	1004									
1821*	465*	215*	3*		70*	150*				
1831	142 csal.	33	4		53	52				
1870*	1201*									
1881*	1228*									
1880/88	1228 1528	295	149	12	266	505				
1893*		370	74	5	332	605				
1900	1660	450	303	3	254	648				
1910	1852 1952*	552	413	15	249	715	2			
1930	2170	530	423	30	276* 305	878	16	8	5	5
1975*	6251*									
1988*	7255*									
1992	7420									
1998	7931	1606	1929	160	2585	122	3	Neo- protes- táns 910		619
2002	7892	1784	2605	181	2900	102	3	71	7	239
2010/ 2012.	9006	1845	2633		3623	107	3	109	38	458

*Opris Gheorghe adatai

2002-es adatok – Hivatalos népszámlálási adat a Község-
házán

2010 (2012) évi adatok a megyei nyilvántartásból (Nem
nyilatkozott: 98; Vallás nélküli 74)

(Harangszó, 2000. április)

Az Eucharisztia éve

Jelen egyházi év egyházunkban, a Szentatya szándéka szerint az Eucharisztia éve. Jelmondata: „Az Eucharisztia, a harmadik évezred fénye és élete”. Az Eucharisztia évét a 2005. októberére tervezett XI. Általános Püspöki Szinódus zárja, melynek témája: „Az Eucharisztia: az Egyház életének és küldetésének forrása és csúcsa.”

Az Eucharisztia évében törekednünk kell az Oltáriszentségben/Eucharishtiában köztünk lakó Istennel – „Emmanuel” – még szorosabb, bensőségebb, személyesebb kapcsolatot kialakítanunk.

Jézus tanítja: „Én vagyok az élet kenyere... (Jn. 6, 35) a testem valóságos étel (Jn. 6, 55), aki ezt a kenyeret eszi, az örökké él” (Jn. 6, 58).

Hogy az Eucharishtiát lelkünk számára gyümölcsözően vehessük magunkhoz, Szent Pál apostol ad útmutatást: „Aki méltatlanul eszi a kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, az Úr teste és vére ellen vét; vizsgálja meg magát mindenki, s csak úgy egyék a kenyérből és igyék a kehelyből, mert aki csak eszik és iszik, anélkül, hogy megkülönböztetné az (Úr) testét, saját ítéletét eszi és issza” (1Kor. 11, 27 – 29).

Használjuk ki tehát az adventi-karácsonyi szent időt – és az eucharisztikus évet –, hogy lélekben egyre jobban megtisztuljunk és lehetőleg minden szentmisén szentáldozáshoz járuljunk. Nagyon fontos az idős, beteg, otthonukat elhagyni nem tudó testvéreinknek a bekapcsolása az Eucharishtiába. Ha valakinek családjában rendezetlen házasság, vagy más valamilyen akadály van a kiengesztelődés szentségének (szentgyónás) és az Oltáriszentség vételének (áldozás) útjában, a segítő Jézus jóságával akarjuk orvosolni a nehézséget.

Az egyház – Jézus Krisztus – ajánlja a gyakori szentáldozást, akár a napi kétszeri szentáldozást is: „A krisztushívők a legnagyobb szeretetet tanúsítsák a legszentebb Eucharisztia iránt, vegyenek részt tevékenyen a legfenségesebb áldozat ünneplésében nagy áhítattal, és gyakran vegyék magukhoz ezt a szentséget, és a legmélyebb imádattal tiszteljék” (898. kánon). „Aki a szent eucharishtiát már magához vette, ugyanazon a napon ismét megáldozhat, de csak olyan eucharisztikus ünnepelés keretében, melyen részt vesz” (917. kánon, Az Egyházi Törvénykönyv, 1983).

Éljenek testvéreim a napi szentmisék, a vasárnapi három szentmise lehetőségével, hogy az eucharisztikus Krisztus éltesse lelküket. Tevékenyebben kapcsolódjanak be a hónap első vasárnapi és az elsőpénteki szentségimádásokba. Ezáltal lesznek Isten buzgó népe, egyházközségünk lelkes tanúságtevői.

(Harangszó, 2004. december)

„Egy óra magasságában”, vagyis ”A hülyeség gyorsan terjed”

A nyár folyamán egyik Magyarországra szakadt ismerősöm keresett telefonon. Amiért felidézem a beszélgetést, az akkor elhangzott egyik mondat: „*Ha házközelben vagy, hét óra magasságában meglátogatlak.*” „Mikor?” „*Hét óra magasságában.*” Azt hittem, eltévedtem anyanyelvem pázsitmezején. Nem értettem, mit akart mondani, ezért még egyszer rákérdeztem: „Mikor?” „*Úgy hét óra magasságában.*” „Ezt úgy értem, hogy hét óra körül?” „Jaa, persze”. A találkozó megtörtént.

Szeptemberben egy falubelim megállított, és röviden közölte: „*Délután három óra magasságában felmegyek a plébániára és megbeszéljük a dolgot.*” „Arra gondoljak, hogy három órakor?” „Pontosan.” Amint továbbmentem, azon gondolkodtam, vajon falusfelem mennyi időt töltött az „anyaországban”, hogy ilyen súlyosan megbotlik a nyelve itthon, a „szórványban”?

És ez még mind semmi ahhoz képest, hogy decemberben egy papi találkozó alkalmával azt mondja a házigazda pap kollégánk: „*A tanácskozás végén, egy óra magasságában, mindenkit meghívok ebédre.*” Ebédre szóló meghívást nem szoktam visszautasítani (köztudott, hogy a papok mennyire szeretik a hasukat!) Mivel már volt két alkalommal találkozásom a „*magasságban*” időmeghatározással, következtettem, hogy egy órakor lesz az ebéd.

Ott, akkor nem kezdtem erről vitát, de annál inkább magamban. Valahogy így, amint édesapám mondja: „*Este nyolc óra magasságában megfejem a teheneket*”, vagy édesanyám: „*Egy óra magasságában kész lesz a pityókaleves, gyertek ebédelni!*” Aztán a vitát azzal a rövid megállapítással zártam, amit

nagyapámtól tanultam: „Érdekes, a hülyeség milyen gyorsan terjed!”

Vannak szabályok az életben, a társalgásban, a közlekedésben, az egyházban (dogmák, azaz hitigazságok) és az anyanyelvben is. Ha valamit vallásunkban nem szabatosan, a dogma megfogalmazása szerint tanítunk, értelmezünk, könnyen bűnbe, eretnokségbe eshetünk. Igaz – voltak hitújítók és nyelvújítók. Ma is vannak. Csak ne rontsák, ami szép, kifejező, szabatos és magyaros. Ha ezt teszik – mindegy, milyen szinten – „bűnt” követnek el anyanyelvünk ellen. Aki támadja, rontja anyanyelvünket: *anatema sit!*

Hisz olyan szépen ki lehet fejezni ezt az *Egy óra magasságában* nyelvi eretnokséget: „Egy órakor”, „Egy óra körül”, „Egy óra tájban”, „Egy óra tájt”, „Egy óra fele”...

Attól tartok, minél inkább törekszünk a „magasság” felé, annál inkább elsüllyedünk, és magunkkal rántjuk magyar nyelvünk szabatosságát is. Ettől pedig – ments meg Uram, minket!.

(*Népújítás, 2010*)

A nép zúgolódott Mózes ellen

A Szentírás ószövetségi és újszövetségi könyveit olvasva sokszor felfedezzük, hogy ószövetségi események, írások, előképekként szerepelnek az újszövetségi könyvek számára. Ezt már az újszövetségi szent írók is tudták. Ezért olvashatjuk gyakran az ilyen kifejezéseket: "ez azért történt, hogy beteljesedjék ...", stb. Hisszük, hogy a Szentírást nekünk – is – írták, de bizonyos események velünk is megtörténnek.

Egy történetet szeretnék elbeszélni. Nevet nem említek, ha valaki önmagára ismer, "ne rója fel nekem bűnül", mert csak tényt akarom közölni.

Tíz év távlatából jó visszaemlékezni az 1992. évi zarándoklatunkra. Huszonnyolc erdélyi pap, dr. Jakubinyi György püspök vezetésével a Szentföldre zarándokolt. Úti célként szerepelt Izrael mellett Egyiptom is: a Hóreb hegy, ahol Mózes a tízparancsolatot kapta az Úrtól. A hegy belső, egyiptomi oldalán van Refidim.

Az Izrael-Egyiptomi határnál szigorúbb ellenőrzés volt, mint a repülőtéren (ott is az volt!), az egyiptomi idegenvezetőnk barátságatlan volt; hosszú és fárasztó volt az út (abban az évben még Izraelben is havazott), a Sinai-hegyen hó és hideg fogadott; a Morgeland nevet viselő táborhely pedig kietlen: nyolc "betonágyas" szobák, a betonágyakon szivacs, két-két pokróc, villany-víz-fűtés nincs. Megígérték, hogy este 6-7 között lesz villany. A táborban volt egy "vendéglő", ahol vacsorát (reggelit és ebédet) kaptunk. Ott is hideg és sötét. Pálinkát (hogy bár az melegítsen) nem tartanak, hisz "arab ország". A vacsorát gyertyafénynél fogyasztottuk. Éhesek voltunk, fáztunk, jól esett. Igyekeztünk lefeküdni, mert hajnali 2 órakor indult (aki akart) a csúcsra. Nyolc személyes "hűtő szobák" voltak. Még a

villanyáram megjötté előtt felfedeztünk "valamit", amiről azt hittük "melegítő". Jó volt reménykedni. Megjött az áram, az arcokról leolvashattuk a vegyes érzelmeket. Na, de egyre jobban megtudtuk ezeket az érzelmeket, gondolatokat, mert egyre hangosabban "suttogták" nemtetszésüket. (Én a püspök úr szobájában voltam.) Volt olyan is, aki már útközben elmondta: ha lehetne, legszívesebben visszafordulna. Ezt az érzést-gondolatot egyre többen megfogalmazták és ki is fejezték, amikor rájöttek, hogy a "melegítőnek" gondolt valami lényegében hűtő a kánikulai vendégeknek.

Hallottuk, amint a szomszéd szobában egyre hangosabb a beszélgetés, mintha pártütés lett volna. Majd jöttek a következők:

"Nézd, püspök úr, itt képtelenség eltölteni az éjszakát. Ha már nem fordultunk vissza, szálljunk be a buszba, ott bár elfogadható melegben vagyunk." "Nézd, püspök úr, nekem egészségi gondjaim vannak, én itt nem maradhatok ebben a jégveremben ..."

"Nézd, püspök úr, én eleget fagyoskodtam otthon, ezért kár volt idejönni. Ennyi erővel mehettünk volna az Északi-sarkra vagy a Don-kanyarhoz ..."

"Nézd, püspök úr, igaz, hogy nekem is baj van a vesémmel, de én nem is magamra gondolok. Krisztián testvérünk most jött ki a kórházból. Ez az éjszaka végzetes lehet számára. Azt tanácsolom, azonnal forduljunk vissza..."

Mindenki elmondta panaszát-véleményét, utána kissé megnyugodott.

Majd "Mózesünk" – aki mostanig szomorúan hallgatott – vette át a szót: "Észrevettem az elégedetlenséget, hallottam panaszaitokat. Sajnos, igazatok van. De ebben a helyzetben vagyunk. Ezen külsőleg most nem tudunk változtatni; az autóbusz csak holnap ebéd után jön értünk. Addig itt kell

lennünk. És néhányan fel akarunk menni a csúcsra. Nem kötelező, csak aki akar és képesnek érzi magát négy órai gyalog útra, az jöjjön. Helyzetünket próbáljuk elfogadni és felajánlani Isten dicsőségére és zarándoklatunk sikeréért. Ezért most imádkozzunk, testvérek...!"

Mintha az imádság átalakított volna mindenkit. Eltűntek a szúrós tekintetek, a morcos arcok, az indulattól eltorzult hangszín megszépült. Egyszerre minden rendbe jött. És akkor ismét szólt Mózesünk:

"Testvérek, itt az idő, hogy lefeküdjünk. Költözzünk össze két szobába, öltözzünk fel és fekjüdjünk le."

Pizsamát vettünk nadrágra-kabátra, "felöltöztünk", lefeküdtünk szorosán egymás mellé és melegedtünk egymás melegében.

Éjszaka elindultunk a Hóbre, a csúcson vártuk meg a napfelkeltét. Ebéd után autóbuszba szálltunk ma is tartó élményekkel.

A püspök úr indulás előtt felolvasta – minden szent helyen az oda találó részt – a Kivonulás könyvéből: "Refidimnél a nép zúgolódott Mózes ellen... (Kiv. 17, 3 sk.) Tréfásan még hozzá tette: "Szegény Mózes, most értelek igazán!"

(Vasárnap, 2002. március 3.)

Játszótársunk Isten

(Elhangzott a községi színjátszás 90. évi emlékműsorán)

Mindannyiunknak – egyénileg és közösségileg – megvan az életsorsunk, életpályánk. Életünknek alakítói vagyunk – az élet színpadán. Mindenki szereplő: főszerepben vagy mellékszerepben. Mindenki a maga egyszemélyes szerepében főszereplő. Minden szerep fontos. Szükség van statisztákra is. Nézzük csak polgári közösségi életünket: van államelnök, miniszter, polgármester, községi tanácsos és – "egyszerű" polgár. Együtt kell megjátszanunk az életet, egymásért és nem egymás ellen. Akkor sikerül az "életdarab", ha egyre jobban figyelnek egymásra a szereplők. Életkorunk és élethelyzetünk más és más szerepet szán nekünk. Minden darabot végig kell játszani akkor is, ha érzelmileg nem állunk közel, épp akkor a "mű" lelkületéhez. Lehet, bennünk emelkedett hangulat van, ezért szívesebben vígjátékot, bohózatot, esetleg paródiát játszunk, de a Rendező Isten drámát, vagy tragédiát oszt ki nekünk.

Hányszor voltam, voltunk így, amikor megérettük: "egyik szemem sír, a másik nevet". De vállaltuk és játszottuk a kiosztott szerepet. Tudnom kell, mindig főszerepben nem lehetek és mindig a színtéren sem lehetek. Sokszor egy jól időzített "lelépés" többet kifejez, mint egy rosszul sikerült "fellépés". A játéknak dinamikája, lendülete van, mert ilyen az élet – színpadok mögött és színpadok között, a függöny előtt és a függöny mögött.

Szükséges a szerephez a díszlet, a színpadi kellék, de nem nélkülözhetetlen – a legfontosabb te vagy, én vagyok; a Szereplő. Fontos, hogy a legkisebb szerepet is jól alakítsam, hogy tetszedjék nekem, a Rendezőnek, aki a szerepet rám bízta, és a közönségnek, embertársaimnak. Nem baj, ha nem tapsolnak meg. Lényeges, hogy mindig figyeljek a Sugóra is (a Szentlélek-

tisztította lelkiismeretemre), aki minden pillanatban megmondja, mit és hogyan kell helyesen alakítani.

Játszunk, alakítjuk életünk játékát, de ebben a játékban nem vagyunk egyedül. Játsszótársunk maga az Isten. Most, az adventi időben Jézus Krisztus születésének emlékünnepére készülünk. Izaiás próféta Szt. Máté evangélista híradása szerint Jézus Krisztus személyében az Emánuel születik nekünk, ami azt jelenti: velünk az Isten. Kétezer év óta az egész emberiségnek – kis és nagy bűnösöknek (mert igazak nincsenek, csak igazságra törekvő bűnösök) – társa, játszótársa lett az Isten, Jézus Krisztusban. Megváltói drámájának befejezésekor ígérte nekünk, játszótársainak: "Nem hagylak árván benneteket" (Jn. 14, 18.) és "Én veletek vagyok mindennap a világ végéig" (Mt. 28, 20.). S hogy szerepünket Vele (de nélküle) tudjuk jól alakítani, megígérte a Szentlelket: "A Vigasztaló, a Szentlélek, akit majd a nevemben küld az Atya, megtanít benneteket mindenre és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek" (Jn. 14, 26.).

Bár a nagy, világhírű darabokban, mint Madách: Ember tragédiája, Milton: Elveszett paradicsom, Dante: Isteni színjáték, nem szerepelhetünk, talán fontosabb szerep jut nekünk, mindenkinek – és higgyünk ennek fontosságában, hogy hitelesen, sikeresen, hűen tudjuk megjátszani a mi szerepünket a Mindenható Istentől ránk bízott szerepben. Ennek a színműnek a címe: "Emberi színjáték", "A mindennapi élet játéka" lehetne.

Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm a marosszentgyörgyi színjátszás történetének 90 éves évfordulóján a marosszentgyörgyi színjátszókat – akik már "leléptek" az élet színpadáról; akik most alakítják szerepüket vagy utánunk "lépnek fel" – és kívánom, hogy ma és mindenkor tiszta szívvel, nyugodt lelkiismerettel játsszunk a Gondviseléstől kapott Szerepünket.

(Harangszó, 2001. december)

Vendégek vagyunk a földön

– *Kecskeméti barátaink köszöntője* –

Az utóbbi években, évtizedben, egyre többet utazhatunk bel- és külföldön egyaránt. Minden adottságunk megvan hozzá: az útlevél ott lapul zsebünkben vagy a fiókban (van olyan ismerősöm, akinek lejárt az útlevele anélkül, hogy bár egyszer használta volna). A határok is megnyíltak – még előttünk, román állampolgárok előtt is. Igaz, nem okoz számunkra meglepetést, ha személyautónkat vagy társasutazás alkalmával autóbuszunkat a már nem létező nyugati országhatárok közelében, a már nem létező határőröket helyettesítő rendőrök megállítják és fölötte kíváncsi orrocskájukkal megszimatoznak – hogy büzlenek a még élő és nyugatra portyázó romániai atyafiak. És ilyenkor minket hatalmába kerít egy eléggé furcsa érzés, amelyet a román-magyar, illetve a magyar- román határnál szoktunk érezni. S ha száraz, hűvös mosoly kíséretében hallhatjuk a Gute Reisen-t, úgy örülünk, mint cigány purdi, akit kihalásztak a pöcegödörből.

Nohát – szeretünk utazni, határozottan, határok nélkül. Mintha ránk is érvényes volna egyik ismerősömnek tréfás megállapítása: "Mindenhol jó, de a legjobb máshol!" És ez a mondás egy szócska beiktatásával igaz: mindenhol jó, de a legjobb máshol – nyugaton. Még senkitől sem hallottam, magamnak sem volt része benne, hogy valakit pl. Bulgáriából vagy a Moldvai Köztársaságból utasítottak volna ki, vagy ott tették volna nagyító alá. Ez azt is igazolja, hogy mindig nyugatra tekintetünk, mint a hegyeken túli testvéreink, akik fürkésző szemmel kémlelik az erdélyi életet.

De ez nem csak velünk van így: Magyarországon élő 25-30 rokonom közül mindenik nyugatra, vagy legalább a horvát tengerpartra vágyik, és nem keletre. Ők is szeretnek vendégeskedni, de nem nálunk, valahol külföldön. Megértem; vonzza őket az ismeretlen, idegen vidék. Az erdélyi táj nem vonzza, még a másod-harmadrendről rokon erdélyit sem. Ugyan, miért is vonzaná? – ha nagy ritkán meglátogatjuk őket és elpanaszolják magukat, kiszidják magukból az épp hatalmon levő kormányt, és még ránk zúdítják a lelkükben nagyzási mániából felgyűlt csalódásokat (mintha nekünk nem volna elég), és végül ha meg találják kérdezni, hogy én /mi hogy vagyunk – egészen megbotránkoznak, ha mi nem kesergünk velük és nem szidjuk maguk-választotta kormányukat; ha mi mosolyogva, megbékélten mondogatjuk: "Hála Istennek jól vagyunk, már kétnyelvű felirataink vannak; egyetemünk még nincs, de már magyar fakultáson tanulhatnak fiataljaink; már három hónapig egyfolytában dolgozhatunk Magyarországon, sokszor embertelen körülmények között; szabadon tudunk utazni, vendégeskedni, vendéget fogadni..." Egy alkalommal egyik rokonom ezzel szakította félbe kérdésére adott válaszomat: "Hagyd már a fenébe, tudom, rohadt életetek van. Gyere, igyunk már valamit!..."

Elnézést kérek, Kecskeméten nincs rokonom. S talán még sokan vagyunk itt marosszentgyörgyiek és marosvásárhelyiek, akiknek Kecskeméten nincsen rokonuk. Ám, ha kis-Magyarországon járok, én és sokan itteni barátaim közül, Kecskeméten van néhány ismerős család, akikhez bármikor betérhetünk (volt már példa rá), és akiknek még jelent valamit Erdély és az erdélyi magyarság. Ezek a barátaink ti vagytok, kedves kecskeméti vendégeink, akik közel vagytok erdélyi az

magyarokhoz, és közel vagytok a moldvai magyarokhoz, mert élő magyar szívetek van és határon átnyúló magyar nemzetben gondolkodtok. Isten hozott titeket közénk! Köszönjük, hogy jöttetek és vállaltátok a sorsközösséget velünk, köszönjük, hogy az "Európa Jövője Egyesület" által is akarjátok készíteni önmagatoknak és számunkra is Európa jövőjét!

Kívánom, kívánjuk, hogy érezzétek jól magatokat közöttünk ma este, és az itt töltött hét alatt, és valahányszor csoportosan vagy külön-külön Erdélyben jártok!

(Harangszó, 2003. szeptember)

Az evangélium – örömhír

Egy alkalommal farsangi bált szerveztünk a plébánián. Egyik ismerősöm, aki korábban jelezte, hogy részt szeretne venni, pár nappal rendezvényünk előtt felhívott és közölte, sajnos nem tudnak részt venni bálunkon, mert vendégeik érkeznek. Mi sem természetesebb, látatlanban meghívtam vendégeit is. Barátom vonakodott: Talán mégsem, mert vendégei nem katolikusok, és tudomása szerint nem is tartanak semmilyen vallással kapcsolatot. Én nem tágitottam. Próba, szerencse. És eljöttek. A bál a magunk módján jól és bensőségesen zajlott – Kolping keretben.

Utána hallottam a vendégek visszajelzését: Soha nem voltak ilyen vidám, baráti társaságban. Kellemesen csalódtak, mondták, mert a katolikusokról azt tudták csak, hogy órák hosszat komoran üldögélnek a templomban és szomorkodnak.

*

Október végén Kolozsvárra igyekeztem. Csendesen szitált az őszi eső. A kombinát előtt egy esernyő alatt Kolozsvár-Cluj feliratot tartó fiatalember álldogált. Azonnal megálltam, részben az egyén, részben a Kolozsvár felirat láttán. Fölvettem, és elindultunk. Aránylag sokat utazom, és „nem jó az embernek egyedül lennie” gondolattal általában mindig felveszek valakit.

Nincs a homlokomra írva, hogy pap vagyok, én pedig lépten-nyomon nem kérkedem vele. Beszélgetés közben kiderült. Ekkor témát váltottunk. Utasom elmondta élményét: egyszer a vonaton együtt utazott néhány kispappal, és annyi jó kedvet, egészséges humort hallott, hogy egészen megváltozott a véleménye a papokról. (Szerettem volna tudni, vajon a velem való találkozás után is megmaradt-e előbbi, jóvá változott véleménye?)

*

Brassóból Dél-Tirolba került egy lány, és szerzetbe lépett. Bizonyos idő elteltével kihelyezték egyik iskolájukba nevelőnőnek. A gyerekek elszomorodtak, amikor megtudták, hogy szerzetesnő lesz új nevelőnőjük. A tanároknak is volt valami hasonló érzés. Megtörtént a bemutatkozás, az „apáca” átment a „vizsgáztatáson”: a tanárban elmondott néhány viccet, a gyerekekkel nagyszünetben kiment futballozni. Mind a gyerekek, mind a tanárok megállapították: nem is olyan fakír, szenteskedő, épp olyan, mint a többi ember. Három éve van ugyanannál az iskolánál, és ő a diákok és a tanárok „kedvence”.

*

Három kis történet, amely – anélkül, hogy idealizálnám az egyháziakat – örömről, vidámságról tanúskodik. Hát nem erre hívott meg minket Jézus Krisztus? Örömhírt hozott nekünk már születésével: „Ne féljete! Nagy örömet hirdetek nektek és az egész népnek: ma született az Üdvözítő Dávid városában” (Lk. 2,10). Jézus bejárta egész Galileát és Júdeát nyilvános működése alatt és hirdette a népnek az örömhírt. Feltámadása pedig örömmel töltötte el a tanítványokat és ez az öröm-élmény határozta meg életüket, tanításukat. Búcsúzkodása pillanatában pedig azzal küldi apostolait: „Menjetek tehát, tegyetek tanítványommá minden népet, kereszteljéte meg őket az Atya, és a Fiú és a Szentlélek nevében, és tanítsátok őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek” (Mt. 28, 19).

Az apostolok pedig ezt tették – tanúskodtak az örömhírről.

Az örömhírt csak örvendező szívvel lehet hirdetni. Talán ezért (is) szólítja fel Szent Pál apostol testvéreit: „Örvendjete az Úrban szüntelen, újra csak azt mondom, örvendjete” (Fil. 4,4). Az egyház, az evangélium/örömhír hirdetője pedig még a

két böjti/készületi időben, az adventben (III.) és a nagyböjtből (IV.) is örömvasárnapot tart (letare, gaudete).

Természetes, hogy az egyház liturgiájának megvan a maga méltósága, de ne érezzük úgy magunkat a templomban, mint akiket földre sújt bűneink tudata, hisz megváltottak vagyunk, és ne is öltünk magunkra olyan ábrázatot a szentmisén, mintha temetésre gyűltünk volna össze. Ha Istent atyának szólítjuk és egymást testvérnek, akkor örvendjünk az atyai házban közösen a testvéri közösségben.

Legyünk hát az evangélium (örömhír) hirdetői, tanúságtevői és élői, „hiszen Isten országa nem eszem, iszom, hanem igazság, béke és öröm a Szentlélekben” (Róm. 14, 17).

(Harangszó, 2005. február)

Isten szép világa

A Vadárvácska Művész Tábor megnyitóján.

2009. július 23.

Csodálatra méltó és felfoghatatlan fantáziája volt a Mindenható Istennek, amikor létbe hívta a mindenséget. Minden bizonnyal a legszebb és a legjobb világot adta ki kezéből, amelyhez az emberi képzelőerő nem képes semmi újat hozzáadni.

Nézzük csak ezt a maga egyszerűségében pompázó helyet, ahol most összegyűlt néhány széplelkű ember – akiket a világban képzőművészeknek hívnak –, hogy lelkén, értelmén és képzelőerején átszűrje a valóságot; gondolatait, érzelmeit, benyomásait formában, képben, színben jelenítse meg.

Mit látunk mi ebből a környezetből?

Majdnem égisz érő fákat, néhány tájba simuló épületet, játszóteret, no meg egyet-mást. Vagyis a dolgok nagyját, a nagyobb dolgokat. De ki látja meg a kitartással cipekedő hangyát, a fák ágai között éneklő madárkát vagy a növények között szerényem meghúzódó szerény vadárvácskát?

Csak az képes erre, akinek szeme van hozzá, akinek meglátásán nem a szemüveg segít, hanem az adottság, az ihlet és az elvonatkoztatás.

A tájat száguldva is lehet látni, de szemlélni csak nyugodtan, rácsodálkozva lehet. S így megtörténhet, hogy adott pillanatban valaki lelkében egy vadárvácskának nagyobb lesz a jelentősége, mint a szélben susogó óriásfenyőnek, vagy az erdő rejtekén cammogó medvének.

A mindenséghez ez is, az is hozzátartozik, miként hozzátartozik a festőállvány, az ecset, a vászon; a fa, az agyag, a

kő, a márvány, és még az a sok-sok minden, amit a lelke mélyén megérintett művész kezébe vesz, hogy szinte megszállottként közölje érzelmeit, gondolatait.

Mindezt itt, Borzont végében, a Bükkfő-i Vadárvácska menedékházban és vonzaskörében.

Isten áldása szálljon e helyre, a Szentlélek világosítsa meg az alkotókat és mindazokat, akik biztosítják az itt-tartózkodást, a művész tábor zavartalan működését.

Kellemes táborozást, sok szépet-igazat-jót ábrázoló művészi alkotást kívánok számotokra, ehhez kérem Isten segítségét és áldását. Áldjon meg titeket a mindenható Isten: az Atya, a Fiú és a Szentlélek.

Nyelvészkedés

Kedves Barátaim!

Őszkendő estéje van, amikor búcsúzunk a régitől és köszöntjük az újat. Előre tekintünk a jövőbe, de előrenézni úgy lehet csak, ha először visszapillantunk a múltba. Nohát, én is most visszapillantok a múltba és szeretném elmondani nyelvészkedésem utóbbi alakulását.

Hiába kereszteltek engem Lajosnak, édesapámtól örököltem a nevet, engem már kezdet kezdetén Lacinak szólítottak. Azt mondták, ezért, hogy amikor édesanyám engem kiált, nehogy véletlenül édesapám szaladjon elő valahonnan, akár a szomszédból, raportra. Otthon tehát Laci voltam, de a gyerekek között gyakran fogalmazták a Lacit Lacikának. A Laci és a Lacika, egy kutya, csak egyik kicsinyítő képzővel fűszerezve. Akkor még ment, de mi lenne, ha valaki most lelacikázna? Tulajdonképpen lehetne, mert gyermekkoromban például ott élt a falu végén egy öreg, töpörödött néni, akit Piroskának hívtak. Ez akkor gondot okozott nekem: én lehetek Lacika, de ő hogyan lehet Piroska, ha már olyan nagyon öreg? Vagy azért Piros-ka, mert már olyan sikeresen nőtt visszafele? Én magamban tiltakoztam Piroska néni piroskasága ellen, és gondolatban ki is javítottam a nevét Pirostra. Így már jobban is hangzott; egy töpörödött öreg asszony ne legyen -ka. A Piros név aztán illett is rá, mert az orra és a füle töve színét adta vissza, amely köztudottan nem születési örökség volt.

Miután Piroskát így a helyére raktam, nyelvészkedésemben következett a többi -ka. Természetesen, ezeket is mind kijavítottam. Akkor még nem is voltam tudatában, milyen nagy nyelvjavító rejtőzködik bennem. Itt van például a Réka. Mi az,

hogy Réka? Réka lehet valaki addig, amíg gyerek, illetve kislány. Ha már tisztességesen felnőtt, akkor már tovább semmi -ka, csak Ré. Így, röviden, -ka nélkül – Ré.

Vagy ott van az Ilka. Megértem a nőket, hogy finom lelkületűek, de ha már felnőttek, hagyják el a nevük után a -kát. Mondják úgy, röviden, ahogyan a felnőttekhez illik: Il.

Kikezdttem volt a Lenkével is. Önmagában szép név – Lenke. Képzeletemben megjelent egy sápadt arcú, kék szemű, vézna kis teremtés, akinek füleit napfogyatkozásakor napszűrőnek lehetne használni. Ez Lenke, de nem a Felszegezen lakó, zsörtös, nagydarab nénike, akiből akár 6-8 igazi Lenke is lenne. El is indítottam a név tisztázását, de akkor kikötöttem a Len-nél. A len pedig ismerős volt, hisz a len feldolgozó Alfaluba csábította azokat az embereket, akik sehová sem tudtak máshová elhelyezkedni. (Így lettem én is 1973-ban, a nyolcadik osztály befejezése után három hónapi „lengyárista”.) Lenkének ezért türelmi időt adtam mindaddig, amíg valami okosabbat kitalálok. Mindeddig ez nem következett be. Koromnál fogva, már kilátástalannak tartom, hogy tudok valamit is Lenkével kezdeni.

A neveket miután kijavítottam, én a kis nyelvész, sorra vettem az engem körülvevő világot. Beszéljünk csak szépen magyarul, ne -kázunk, -kézzünk, -cskázunk, -cskézzünk.

Nagyon szerettem a játékos kiscicánkat, amint később is a cicákat. Ne, persze, otthon nem cicának hívtuk; az volt a macska. A szomszédéknak is volt egy macskája, amely néha belelacsott a konyha ajtajába hűlni kitett levesbe. A mi macskánk soha nem lefetyelt a mi levesünkéből. Lehet, hogy épp az alatt az idő alatt, a mi macskánk a szomszédéknál teljesített szolgálatot. Na, de sosem értettem, miért macska az is, ha már öreg. A

miénk valóban macska, mert még kölyök, a szomszédéké ellenben már macs, ha már lacs.

Vagy ott van a játékos kis kecske. Állandóan ott volt, ahol mi voltunk. Szinte családtagnak számított. Nem úgy az anyja, mely egyik késő ősszel a Szent Antal és a Mária-oltárról is felfalta az őszirózsákat. Tiltakoztam is ellene, hogy azt ne hívjuk többé kecskének, csak a kicsi kezeset. Az anyja már nagy, ezért legyen egyszerűen kecs, és ne kecske.

Talán mégis leginkább a bika szó zavart. Hogyan lehet egy akkora állatot kicsinyítő képzővel ellátni, amit édesapám két lánccal kötött a jászolhoz. Bika volt számomra a tél végén született borjú, amely épp fiúnak méltóztatott születni. De a bestia nagy állat az egyenese bi.

Ugyanezt a tisztázást kellett elvégeznem a pulykával is. Nyár elején, amíg anyukájuk velük járt, a kicsik addig voltak számomra pulykák. Anyukájuk számomra egyszerűen puly volt.

Alig vártam, hogy elmenjen a hó (Gyergyóban kell is várni rá sokat!), hogy a hólében megjelenjen a brekegő béka. A nagyobb gyerekek összefogdosták a kecskebékát, és élvezettel fogyasztottuk a békacombot. Azzal nem is volt baj, csak a nevével. Miért kell ezt is kecsegtetni? Legyen egyszerűen bé, -ka nélkül.

Sokszor láttam házunk környékén a fürge fehér-fekete tollú madarakat, melyek mindent elloptak, amit csak meg tudtak mozdítani. Nos ez volt a szarka. Ez ellen is tiltakoztam magamban, el is vettem nevéből a kicsinyítő képzőt, és így nem lett tovább szarka, hanem sza... . Ezt ellenben jó ízlésem nem hagyta jóvá, és kivételesen megkegyelmeztem neki, maradjon csak továbbra is szarka.

Emlékszem, még pár dolgot így akartam megtisztítani a -ka, -ke kicsinyítő képzőtől. Nem jártam sikerrel, de azért megemlítek néhányat közülük.

Íme: lapocka – lapoc, pelenka – pelen, véka – vék, sapka – sap, deszka – desz, csirke – csir, bicska – bics, szipka – szip, laska – las, puska – pus, lipinka – lipin, puszulyka – fuszuly, pityóka – pityó, talicska – talics, uborka- ubor, ...

Ahogy telt az idő, szomorúan be kellett látnom, hogy senkiből és semmiből nem tudtam lefaragni a -ka, -ket. Kivéve önmagamat. Belőlem faragódott le a -ka, és lett a Lacikából Laci, aztán majd hivatalosan Lajos.

És mos újabban ismét kezdett visszatérni a -ka. Az történt ugyanis, hogy a napokban meglátogattam a városban egy tisztes matrónát, aki Alfaluból származik, elhunyt idősebb barátomnak özvegyét, aki épp Piroska névre hallgat, és képzeljétek el, mit mondott nekem igazi örömmel szívében: „Isten hozott Lajika!” „Lajika így, Lajika úgy.”... Nekem közben elszorult a szívem, mert otthon akit Lajikának hívtak az már mind bácsi volt, vagy kissé baj volt az emeleten. Tehát megöregedtem, vagyis eltelt az idő. Telik az idő. Ezt igazolja ez az éjszaka is – az átmenet az óból újba. Itt van ismét ez az éjszaka – ez is lehetne röviden éjsza, ka nélkül.

De most már nem érdekel, úgysem vesz el semmi, csak átalakul, mint Lacika Lajikává.

Jó szórakozást! Utána Boldog Újévet kívánok.

(Harangszó, 2005. február)

A „senki” pap

Megtudtam valakiről, hogy kórházban van. Elmentem, meglátogattam. Gyerekei vidéken élnek, eléggé szerény körülmények között.

A szobatársa elvégezte a szokásos érdeklődést: hozzátartozó, rokon, esetleg fia vagyok-e? Mire mindenik kérdésére nemleges választ kapott, tovább érdeklődött: akkor, miért is mentem a beteghez, milyen kapcsolatban vagyok a beteggel?

Betegem önkívületi állapotban – az orvosok szerint: kómában – van.

Nevén szólítottam, megmondtam, ki vagyok. Keresztet próbált vetni magára. Tehát tudta, ki a látogató. Mivel a fal felé fordult, háttal az ajtónak, én föléje hajoltam és beszéltem hozzá, majd lassan, tagoltam imádkozni kezdtem. Végén kiszolgáltattam a szentkenet szentségét.

Háttal voltam magam is az ajtónak. Csak hallottam, hogy jön valaki, majd kinyílt az ajtó. Azonnal mondta is nekem a belépő:

– Jó, hogy jött. Föltétlen kellene ilyen és ilyen gyógyszer a kórház gyógyszertárából, na meg pempersz is, de ha lehet, most azonnal, mert nagy szükség van rá.

Én készségesen hallgattam az utasítást, és megkértem, írja le egy papírra a gyógyszer nevét és a pempersz méretét. Máris hozom.

Közben a szobatárs igyekezett megnyugtatni a betegápolót:

– Ne tessék neki mondani, mert ő a betegnek senkije, csak a pap.

Erre a betegápoló elnézést kért, hogy ilyennel terhelt, de hát valakinek csak el kell mondania, amire szükség van.

Én pedig igyekeztem, hogy beszerezsem, amire szükség van a betegápolásban.

Szívemben öröm volt, mert nem volt kómában betegem. És öröm volt azért is, mert akaratlanul a lényegét mondta ki a szobatárs: az Úr a fontos. Én csak egy kis „senki” pap vagyok.

(Harangszó, 2011. április)

Isten az autóban

Április első napjaiban sokat esett. Egyik esős napon a városból jöttem haza a „felső” úton a kórházak fele. A régi szerpentin szádánál egy hölgy kilépett egy autó mögül a gyalogátjáróra. Fékeztem, megálltam. A hölgy épp csak továbblépett kocsim elöl, amikor egy nagy csattanás után kocsim félméternyit előre vágódott a gyalogjárón. Szerencsére a hölgy már nem volt a kocsi előtt; mint aki jól végezte dolgát, kis ijedtség után tovább ment. Nem érdekelte a mi bonyodaljunk.

Kiszálltam. Kocsim mögött félméterre egy nevesebb márkájú haszonjármű. A kocsi eleje összetörve, egy Hargita megyei rendszámú autó. Az autóban egy meglepődött, bajszos fiatalember.

Székelyesen káromkodott. Nem rám, csak úgy, megszőkásból. Amikor kiszállt és meglátta kocsija összetört elejét, még jobban. Az én autómnak csak egy halvány jele az ütközésnek, de alig észrevehető.

– Na, ez eddig jól sikerült – kezdtem meg a társalgást.

– Jól, azt a ... és folytatta a fületem, lelkemet bántó káromkodást. – Lejöttem ma a Bucsin-tetőn, ahol végig hó borította az úttestet. Olyan óvatosan jöttem, mintha tojást szállítanék, hogy most itt a sima, egyenes úton magába hajtják. Mi van azzal a kocsival, mit szállít, hogy semmi baja nem történt, az én kocsim eleje pedig ripityára ment?

Nyugodt voltam, mert sem a vétkes, sem a káros nem én voltam. A kérdésre nyugodtan válaszoltam:

– Ebben az autóban ott van a jó Isten. Ő vigyázott az autóra.

Tetszett a válasz a székelynek, mert rá is kérdezett, mit jelent az amit mondtam.

Időközben odaérkezett István, a Kolping elnök és mondta neki:

– Hát úgy, hogy az az autó a marosszentgyörgyi róm. kat. papé, akivel pedig beszélsz, az a plébánosunk.

Erre az atyafi lekapta fejéről a sapkát és ijedtében keresztet vetett magára és olyan őszintén kérte a bocsánatot a káromkodásért, mintha a gyóntatószékben lettünk volna.

Rövid beszélgetésünk után megtudtam, hogy gyergyói ő is, és ismeri bátyámat.

Kiegyeztünk: nekem károm sincs, követelésem sincsen.

Kezet ráztunk, elváltunk, de nem mutatkoztunk be.

Elindultam a kocsi felé. Ő szomorúan nézte összetörött kocsija elejét és – jó hangosan, hogy halljam meg – mondta:

– Ebben a kocsiban is ott lehetett volna Isten, hogy ne törjön össze az eleje!

– Ezután törekedjék rá, hogy ott legyen! – válaszoltam.

Elhajtottam, ő is tovább ment.

Ugyanúgy nem értettem és nem értem most sem, miként történhetett ez így? Hisz ez kész csoda! – mondhatná bárki.

De azóta is törekszem, hogy amit akkor csak úgy kapásból mondtam, az tudatos valóság legyen: Isten mindig ott legyen velem az autóban.

(Harangszó, 2011. június)

Gondolatok a *Díszpolgár* cím kapcsán

Én azt hiszem, minden ember keresi helyét és szerepét a világban; és boldognak tartom azt, aki megtalálja. Bár nem kerestem Marosszentgyörgyöt, a Gondviselés püspököm, egyházi elöljáróm döntése értelmében egy időre itt jelölte ki helyemet és szerepemet. Ehhez már csak arra volt szükség, hogy találjam fel magam benne a mindenhol és mindenki személyében jelenlévő szeretet Istenét, és szolgáljam őt szent megadással. Az itt eltelt idő alatt – amely maholnap húsz esztendő – ezt igyekeztem tenni a szüleimtől belém nevelt emberiség, szorgalom és helytállás terén.

Pappá szentelésem előtt Szent Pál apostol szavait választottam jelmondatommá: *„Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek”*(1. Kor. 9,22), és azóta is törekszem e szerint élni. A szolgálat szellemében. Amikor ez nem sikerül, hiányérzetem van.

Immanuel Kant kötelesség-etikája is, az én értelmezésem szerint, evangéliumi fogantatású, hisz Jézus Krisztus tanítja: *„Ti is, amikor megteszitek, amit parancsoltak nektek, mondjátok: mihaszna szolgálak vagyunk, hisz csak kötelességünket teljesítettük* (Lk. 17, 10). Az Úr és embertársaim szolgálatában igyekszem cselekedni. Abból a jóból szeretnék valami keveset átadni, amit az Úr cselekedett velem.

Az a tény, hogy ember, katolikus keresztény és erdélyi magyar vagyok, ez adottság. Ezért nem kellett semmit tennem, ezt ajándékként és feladatként kaptam. S hogy pap lettem, ez is Isten műve: az Úr hívott meg, én csak válaszoltam, válaszolok meghívására. Ez a mindennap – szavakkal és tetteimmal – megadott válasz, ez tesz igazán emberré, keresztény katolikus pappá és erdélyi magyarrá. És romániai polgárrá.

Fontos a múlt, ahonnan jövünk, az örökség, amit magunkkal hozunk, de én hiszem, hogy ugyanilyen fontos a cél, amerre tartunk és a jövő, amelyet építünk. Ám a múltból a jövőbe a mán, a jelen pillanaton át vezet az út. Ezért nagyon fontos a tovatűnő mának a helyes kihasználása. Ha nem értik meg, ha nem értékelik, akkor is. A jó cselekedetnek önmagában is értéke van. Annál inkább, ha az számíthatás nélkül történik: *„Ügyeljete, hogy a jót ne az emberek szeme láttára tegyéte, azért, hogy lássanak benneteket”* (Mt. 6,1), mert az ilyenek *„bizony mondom nektek, megkapták jutalmukat”* (Mt. 6,5.).

Egy közösség – mint Marosszentgyörgy – díszpolgára lenni, azt hiszem egyfajta minősítés, kitüntetés, de ugyanakkor újabb kihívás a közösség szolgálatára. Nos, én ezt most így fogom fel, megköszönve a község Polgármesteri Hivatalának, a Helyi Tanácsnak, általuk pedig községünk lakosságának e kitüntetését. Ugyanakkor kérem Isten segítségét, hogy mindannyian – sokféleségünk ellenére – tudjunk sokat tenni Isten országának megvalósulásáért a földön, és emberi, keresztény, nemzeti értékeink, kultúránk ápolásáért. És ennek a nagyközségnek élhetőbb életéért itt helyben, embertől emberig, hírnevének terjesztéséért és megőrzéséért az ország határain belül és kívül. Ebben a nemes harcban legyen segítők és védelmezők településünk védőszentje, Szent György vértanú.

Köszönöm a mai szép estét, köszönöm, hogy meghallgattak. Isten áldása szálljon ránk további ünnepünkre és életünkre!

2010. április 22.

Találkoztam a Szentatyával!

1989-ben másként fújtak a szelek Erdélyben, mint napjainkban. Igaz, most is elég hideg, rideg, mostoha az időjárás a kisebbségben élők számára. Az említett év a nemzeti kisebbségek éve, azaz a mi évünk volt.

Számomra épp akkor adatott meg, hogy lássam, mi több találkozzam a Szentatyával. Akkori egész kalandozásomat lejegyeztem, most csupán a nagy Találkozás élményét elevenítem fel, az elmúlt hetek eseménye kapcsán, tudniillik, hogy a Szentatya „hazaköltözött.”

Augusztus 25-én, pénteken „hódítottam” meg Rómát. Mihelyt megérkeztem, elszállásolásom után – mely a Magyar Házban volt –, máris érdeklődtem, miként lehetne a szerdai általános kihallgatáson részt venni. Meg is kaptam a módját; szinte könnyebb volt, mint gondoltam. A Magyar Házban találkoztam Vatóy Gábor erdélyi atyával, és az ottani sorsunkat tovább együtt intéztük. És vártuk 30-át, szerdát, a kihallgatás napját.

Éjszaka sokszor felébredtem. Izgultam, nehogy elaludjak. Nem is reggeliztünk. Az előre beszerzett belépővel kezünkben elindultunk a Szent Péter-tér felé. Már korán ott voltunk. Hosszú sorokban álltak az emberek. Szokva voltunk mi a sorokkal, mert épp a „sorok országából,” érkeztünk. Különféle színű lapokat (belépőket) tartottak az emberek a kezükben. Később megtudtuk, minden részlegnek más-más színe van.

Délelőtt 9 órakor nyitották meg a kapukat és kezdett bemenni a zarándokok tömege a VI. Pál kihallgatási terembe. Hatalmas terem, olyan, mit egy nagy, több ezer ember befogadására épített színházterem. Csak a színpadjára 300-400 ember fér el.

Ösztönszerűleg is úgy irányítottuk lépteinket, miután átmentünk a detektoros szűrő/vizsgáló kapun, hogy a terem közepén végigvonuló folyosó mellett foglaltunk helyet. Azt is csak később tudtuk meg, hogy a pápa ott fog egyik felén hátra, majd előre sétálni.

A terem megtelt. A Szentatya bejött néhány püspök és bíboros kíséretében. Köszöntötték a Szentatyát a jelenlévők és az egyes csoportok nevében. Magyarországi csoport is volt. Ezért el is hangzott a köszöntés a Szentatya részéről magyarul is: „Szeretettel köszöntöm a Magyarországról jött zárandókokat. Dicséretessék a Jézus Krisztus!”

Mintegy másfél óras volt az együttlét, különbnél külön programok a csoportok előadásában.

Mi legtöbben a Szentatya „sétáját” vártuk, amikor elindul a teremben. És jött.

Mindenki szeretett volna középre kerülni, ahol mi voltunk. A Szentatya elindult, lassan jött, megállott csoportoknál, egyéneknél pár szóra. Lassan jött, de közeledett. Úgy szerettem volna valamit mondani neki, de minél közelebb jött, annál jobban ment el a bátorságom. Mit mondhatok én? Hogy is mondjam? Míg így tépelődtem, egyszer csak mellettem volt, két lépés, egy lépés. És egészen előttem. Egyetlen alkalom – futott át rajtam; vagy kihasználom, vagy soha többé! Most vagy soha! De a torkom száraz volt, elszorult. És a kellő időben – az előttem lévővel már kezét fogott, tehát nekem csak érinteni van esélyem – kibuggyant belőlem: „Sancte Pater! Nos sumus scerdotes ungarisi ex Romania. Benedice nos et populum nostrum!” vagyis „Szentatya, romániai magyar papok vagyunk. Áldj meg minket és népünket!” Már-már túllépet rajtam. De nem. Mosolygott, egy lépést tett felém, kezét nyújtotta, kezét

fogott velem és mondta: „Orationem meam quotidianam facio pro vobis. Benedicat vos omnipotens Deus, Pater et Filius et Spiritus Sanctus.” „Mindennapi imáimat értetek végzem. Áldjon meg titeket a mindenható Isten, az Atya, a Fiú és a Szentlélek!” Közben keresztet vettem magamra és válaszoltam: „Ámen!”

Arcomon végiggördültek az örömtől és a meghatottságtól könnyeim. És aláhulló könnyeimen át láttam, hogy valóban továbblépett.

Így látom most is Őt, nézem láthatatlan könnyeimen keresztül, amint továbblépett az örökkévalóság útján. És hiszem, hogy ő, aki jó Pásztor volt itt a földön, közbenjár értünk az igazi jó Pásztornál, és kéri az Úr áldását ránk is, akiket továbbra is fújdogálnak a hideg, rideg szelek.

*(Harangszó, 2005. április,
Népújság, 2005. április 12.)*

Vannak hőseink

Minden korban, minden népnek voltak és vannak hősei. Néhányukra már életükben felfigyeltek, másokra csak haláluk után. És sokaknak, bár hősök voltak, ismeretlenség, "agyonhallgatás" az osztályrészük. Pedig éltek és meghaltak saját és övéik igazáért, igazságáért. Épp mi burkoljuk a hallgatás köpenyébe őket, miközben érezzük magunkban a vágyat, hogy hőssé váljunk?! Igaz, "itt és most" élni majdnem olyan hősiesség, mint adandó alkalommal egy pillanat alatt nagy hősi tettere vállalkozni, akár az élet feláldozása árán is – meghalni. De mégis, ha a Gondviselés hősökkel ajándékoz meg minket, tisztelettel kell adóznunk nekik. Becsüljük meg őket legalább haláluk után. Értünk haltak meg, tehát a mieink. Hálátlan nép, ki nagyjait, hőseit nem tiszteli. Jobb jövőre nem is érdemes.

Az 1848-as szabadságharc hőseit, az első és második világháború vértanúit (talán) nyilvánartjuk. De azután is voltak, vannak és lesznek hősök. Ki figyel fel rájuk?

Marosszentgyörgynek is vannak hősei. A község központjában egyiknek (Constantin Romanu Vivu, 1823-1848) mellszobra, másiknak (Andrei Liviu Sasa Puczi, 1969-1989) hősi síremléke van. Tisztelem azt, aki tiszteli hőseit, ha a másik táborhoz tartozik is. Mi miért nem tesszük ezt? Nekünk nincsenek hőseink?

Szerintem minden vidéknek, majdnem minden településnek megvannak a hősei, akik a "békekorszak" áldozatai lettek: a kommunizmus, az államosítás, a kollektivizálás, a falurombolás, a "demokrácia" áldozatai. Mert vannak sajnos (vagy hála Istennek), bőven hősök. És lesznek. S hogy ne felejtünk, emlékeztetnünk kell magunkat. Nem arra gondolok, hogy mindenáron szobrot emeljünk nekik, de egy teret, utcát, parkot

elnevezhetünk róluk, vagy még emléktábla is elgondolható. De az mindenképpen kötelez, hogy síremléket állítsunk nekik, ahol alkalomadtán – évfordulókon, stb. – emlékezünk.

Ez késztet most engem is, a 10. évforduló alkalmával a hálás emlékezésre (bár akkor nem voltam még e község lakója).

Az 1990. márciusi eseményt Marosvásárhelyt és környékén mindenki jól ismeri, személyes élményből vagy elbeszélésből. A sáromberkiek, a gernyeszegiek, nagyernyeiek és a marosszentgyörgyiek szintén. Hogy ők a saját falvaikban laknak, arról nem tehetnek. Amint arról sem, hogy a 15. sz. országút épp ott halad el, amelyen közlekedni lehet Marosvásárhely-Szászrégen (Görgény völgye, Hodák, Libánfalva) között.

Marosszentgyörgy a várossal összeépült, önálló község; kelet felé ez a "Város Kapuja". Itt, a Város Kapujában fogadták a marosszentgyörgyiek a "városnézőket". Sokan voltak mind a két oldalon. Nehéz volna felsorolni a jelenlevőket. A rendőrség jelentése és a Törvényszék ítélete alapján biztosra vehető, hogy (csak marosszentgyörgyiek) jelen voltak: Lőrinczi József, Puczi Béla, Sütő József, Szilágyi József, Szilveszter Kis Péter és Tóth Árpád, akik kilenc hónapi börtönbüntetést kaptak a "vendégfogadásért".

Tóth Árpád nő, három gyermek édesapja, négy hónappal szabadulása után, ahonnan betegen tért haza, 1991. április 6-án, 37 éves korában szívinfarktusból meghalt. Temetésére április 10-én nagyon sokan összegyűltek a községből és a környékről.

Szerettem volna hősnek kijáró kegyeletadással eltemetni a falu hőst. Beszédre és koszorúzásra számítottam.

Egyedül végeztem a temetés szertartását.

Sírjához (384-es számú) minden évben, március 15-ét követő vasárnap, a szentmise után levonulunk és imádkozunk, emlékezünk.

Családja és az egyházközség 1996-ban méltó síremléket készített számára. Sírfelirata:

***"Itt nyugszik TÓTH ÁRPÁD,
a márciusi HŐS,
Neve ismeretlen, de Tette ismerős:
Szembeszállt a horda haddal,
halálba ment diadallal."***

Tóth Árpád emlékére, mellyel tisztelni szeretnénk ugyanakkor a Maros menti "honvédeknek" is, született meg akkor e kis emlékeztető:

***Hősök őse
(Tóth Árpád emlékének)***

Hív fia a családjának:
névtelen volt minden őse.
Ha ez alkalom nem támad,
neves ember nem lesz ő se.

Ellenség jött. Ő csak védett:
így lett hát Szentgyörgynek hőse.
Kívánom, mit nem hitt ő se:
hősi népnek legyen őse!
(Marosszentgyörgy 1996.)

(Népújság, 2000. március 21.)

Isten tenyerén

Egyik verseskötetem címe: Isten tenyerén. Engedjék meg, hogy kissé vizsgálódjunk e kifejezés körül. Első hallásra, mintha egy helyet jelölne. Tényleg így van-e?

A mindennapi közbeszédben gyakran használunk hasonló kifejezéseket. Csak a leggyakrabban használtak közül említek néhányat. Gyerekkorában az iskolában ki nem hallotta-használta: „Isten szeme mindent lát, ne lopd el a léniát!”. Ezzel, bár más összefüggésben használjuk, azonos értelmű: „Fent van az Isten és lát mindent.” Igaz, az első megelőző védekezés, a második inkább egy számunkra igazságtalan döntést követő fenyegető védekezés. Ismerős a leginkább negatív érzéseket sugalló „Isten háta mögött” is, mely nem az „Isten színe előtt” ellenpárja, hanem a kietlen, félreeső hely megjelölése.

Ide tartozik a „vatikáni valutának” is nevezett, mindannyiunk által szívesen használt fizetési eszköz is: „Isten fizesse!”. Ehhez hasonló mondások, kifejezések képzettársítás kapcsán testvéreimnek is eszébe juthatnak.

Miről is van szó? Vajon Isten csupa szem, aki „fent van és mindent lát”, és vigyáz a léniára is? Isten olyan személy, akinek a távoli dolgok mind a „háta mögé” kerülnek? Vagy Ő Krózus, Mecénás, vagy fizető automata, akinek az a legfőbb feladata, hogy helyettünk fizessen?

Természetesen tudjuk, hogy nem erről van szó. Amikor ezeket a kifejezéseket használjuk, akkor – teológiai szakkifejezéssel élünk – antropomorfizmusokat használunk (antropos = ember; morphe = alak). Az antropomorfizmus az embert vagy az ember érzésvilágát tükröző képzeteknek, fogalmaknak vagy kifejezéseknek felhasználása Isten lényegének és tulajdonsá-

gainak bemutatására, mintha Istennek emberi alakja volna, és az érzésvilága is megfelelné az emberének.

Az antropomorfizmusok metaforikus kifejezések (képletes, pl. az üveg nyaka, „galambom□h, rohan az idő), így világosan el kell ezeket határolni az analógián alapuló megállapításoktól. Minden vallásban fellelhetők az ember és az Isten lényéből következően.

A Szentírásban, különösen az Ószövetségben gyakoriak. Ide tartozik többek között, amikor Isten *arcáról*: „Ha visszavonom a kezemet, hátulról látni fogsz, arcomat azonban nem láthatod.□h (Kiv. 33, 23.) , – *szájáról*: „Megalázott és hagyta, hogy éhez, aztán mannával táplált, amelyet nem ismertél és atyáid sem ismertek, hogy megtudd: nemcsak kenyérral él az ember, sokkal inkább azzal, ami az Úr szájából jön.□h (M Törv. 8, 3 = Mt. 4, 4.), *ajkáról*: „Nem távolodtam el ajka parancsától, szájának szózatát keblemben őriztem□h (Jób. 23, 12.), *szeméről*: „Miért nem engedelmeskedtél az Úrnak? Miért estél neki a zsákmánynak s miért tettél olyant, ami az Úr szemében visszatetsző? „(1 Sám. 15, 19.), *füléről*: „Uram, halld meg a szavam! Füled figyeljen könyörgő szavamra!□h (130. Zsolt. 2.) – olvasunk.

A Bibliában szerepelnek olyan Istennek tulajdonított *cselekvések* is, amelyek emberi testrészeket tételeznek fel. Ugyanígy vannak Istennek emberi *érzései*, *szenvédélyei*: *örül*: „Azelőtt az Úrnak abban telt öröme, hogy jót tegyen veletek és megsokasítson benneteket, most azonban abban leli örömét, hogy elpusztítson és megsemmisítsen.□h (MTörv. 28, 63.); *megbánást érez*: „Amikor az Úr látta, hogy nagy az emberek gonoszsága a földön és a szívük állandóan a rosszra irányul, megbánta az Úr, hogy embert teremtett a földön és bánkódott

szívében. □h (Ter. 6,56.); *haragra gyullad*: „Dicsőséged nagyságával megbénítottad ellenségeidet, haragod tüze megemésztette őket, mint a pelyvát □h (Kiv. 15, 7.), „Szabad folyást engedett haragjának: nem kímélte őket a haláltól, s állataikat sem a pusztulástól. □h (78. Zsolt. 50.); úgy tesz, mint aki *álmából ébred*: „De aztán, mint álomból, fölserken az Úr, mint harcos, aki fölkel a bor mellől □h (78. Zsolt. 65).

A kinyilatkoztatás beteljesítője, maga Jézus Krisztus is használta ezeket a képletes, megszemélyesített kifejezéseket. (A Zsidókhoz írt levél szerint maga Jézus Krisztus a láthatatlan Isten megszemélyesítője, aki látható formában, képében jött el a földre, megsemmisítve ezáltal a szigorú ószövetségi előírást: „A végső időben Fia által szólt hozzánk” (Zsid. 1, 2.).

Az Újszövetségben gondoljunk csak a hegyi beszédre:

Mt. 5, 45.: „Így lesztek fiai mennyei Atyátoknak, aki *fölkelti napját* jókra is, gonoszokra is, *esőt ad* igazaknak is, bűnösöknek is.”

Mt. 6, 1. : „Ügyeljete, hogy a jót ne az emberek szeme láttára tegyétek, azért, hogy lássanak benneteket. Így semmi *jutalom* nem vár rátok *Mennyei Atyátoknál*.”

Mt. 6, 4. : „Így alamizsnád titokban marad és Atyád, aki a rejtekben is *lát, megjutalmaz*.”

Mt. 6, 6. : „Te, amikor imádkozol, menj be a szobádba, zárd be az ajtót s imádkozzál titokban mennyei Atyádhoz. S mennyei Atyád, aki a rejtekben is *lát, megjutalmaz*.”

Mt. 6, 9-13. : Miatyánk

Mt. 6, 14. : „Ha megbocsájtjátok az embereknek, amit vétettek ellenetek, mennyei Atyátok is *megbocsát* nektek. De ha nem bocsáttok meg az embereknek, Atyátok *sem bocsátja* meg bűneiteket.”

Visszatérve tehát a bevezető gondolathoz: amikor azt a kifejezést használom: Isten tenyerén, nem a lokalizált *helyről*, hanem inkább az *állapot* érzékeltetéséről van szó. Vagyis életemet –életünket ismeri az Abszolút Szellemi Létező, az Isten, akit mi Jézus Krisztustól nyert tanítás alapján Atyánknak nevezünk. Bármilyen bűnös emberek is vagyunk, mert megváltott Krisztus, eltörölte bűneinket és mi teljes szívünkkel-lelkünkkel átadjuk magunkat Neki, akkor vallhatjuk: életünk ott van Isten tenyerén adventben, karácsonykor és minden munkás hétköznap, miként a ma esti együttlétünkön is.

*(Harangszó, 2003. március,
elhangozott a marosvásárhelyi Cserealji csütörtök rendezvénysorozat
keretében tartott könyvbemutatón)*

Levél az egyháztanácsához

Jóllehet a római katolikus egyház hierarchikus felépítésű /Atya-Fiú-Szentlélek, pápa, püspök, pap, hívek/, ahhoz, hogy az egyházközség az élet minél szélesebb területét átfoghassa lelki-kulturális-anyagi vonatkozásban, elengedhetetlen fontosságú az egyházközségben az egyháztanács.

Egyháztanácsos hit szerint élő férfi és nő lehet, aki arra vállalkozik, hogy hívő életével, a közösségi terhek felvállalásával a mindenkori plébános munkatársaként, megbízatása alatt (és utána is) a közösségi életet előmozdítsa evilági és természetfeletti küldetésének teljesítésében. Erre a feladatra a kijelölt vagy megválasztott személy esküt tesz. Egy megbízatás három évre szól, aminek meghosszabbítását egyszer lehet kérni. Utána új választást kell tartani.

Egyházközségünkben 1994-ben volt utoljára választás, majd 1997-ben a megbízatás (mandátum) megújítását kértük a Főegyházmegyei Hatóságtól az egyháztanács számára.

Istennek legyen hála, az egyháztanács megbízatása alatt teljesítette lelkiismeretben vállalt kötelességét Isten dicsőségére és az egyházközség javára.

A magam és az egyházközség nevében köszönetemet fejezem ki egyháztanácsos testvéreimnek, amennyiben segítségemre, segítségünkre voltak az elmúlt hat év alatt, amióta megválasztották. Vannak olyanok is, akik már több, egymást követő megbízatási időben szolgálták az egyházközséget.

Isten fizesse szolgálataikat, minden egyes tettüket, amit mint tanácsosok tettek, Jézus Krisztus tanításának szellemében: „Jól van te hűséges, derék szolga! Mivel a kevésben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe” (Mt. 25,21). Mielőtt az új egyháztanácsot megválasztanánk, szeretném név szerint és

egyenként megköszönni szolgálatukat. Az egyháztanács tagjai voltak: Barabás István gondnok, Dr. Márkus István algondnok, Csorba Árpád pénztáros, elhunyt Berki Károly temetőgondnok, Birtalan István helyettese, Albert Lajos, Bajkó Bálint, Bóni Albert, Bóni László temetőbizottsági tagok, Barabási József, Bencze József, Bóni Julianna, Fazakas Béla, Ferencz István, Gönczi András, Kovács József, Laczkó Imre, Mátyási Károly, Miklós Teréz, Osváth János, Szabó János, Szabó Edit és Tordai Gergely egyháztanácsosok.

Segítségükre továbbra is számítok; építő jellegű meglátásaikat, tanácsaikat a következő időben is várom/várjuk a közös cél érdekében: „Mindent Isten nagyobb dicsőségére!”

(Harangszó, 2000. december)

Kedves Szülők!

„Hagyjátok, hadd jöjjenek hozzám a kicsinyek, hisz ilyeneké az Isten országa!” (Mk. 10,14)

Nem érdekes ez a megszólítás? Néhány évvel ezelőtt még álmodozó fiatalok voltak. Terveztek, szövögették álmaikat, előbb külön, majd megismerkedésük óta már együtt. Valószínű, már akkor beleszótték álmaikba a Mindenség Urát, aki minden szépnek és jónak ősforrása, ma pedig támogatója.

Akkor még, induláskor, úgy szólították meg bizonyos hivatalos helyeken: Kedves jegyesek! Majd, annak mintegy betetőzéseként: Kedves új pár! De boldogok is voltak akkor! Nem is volt rég – mintha a tegnapi vagy tegnapelőtti lett volna. Csak most volt, gondolják. Időérzéklésünk nagyon viszonylagos. A kellemes dolgok szinte egybeolvadnak, nincs is időtartamuk. Ilyenkor szeretnők a „homokórát megállítani!” A kellemes, boldog órák mégis hamar múlttá foszlanak. Ha pedig olyan érzés, állapot telepedik ránk, ami elől szeretnénk menekülni, ilyenkor az óra mutatóját szívesen átsegítenők a holtpontra, hogy mielőbb megszabadulhassunk kellemetlen állapontunktól. De ebben a jó- vagy balsorsban nem vagyunk magunkra. Ott vannak egymásért, egymás mellett a házastársak és szeretetük gyümölcseként ott van egy – több megálmodott álomszép gyermek. Hinniük kell abban is, hogy házasságukban ott van a Szeretet Istene is!

Kedves szülők! Egy budapesti ismerősöm nagy örömmel hozta tudomásomra, hogy „szülő lettem, megszültük gyerekünket, Pétert.” Ismerősöm becsületes férfi, szobafestő, „szülő-apa”. Amikor ezt halljuk: „Szülő”, önkéntelenül is az édesanyára és az édesapára gondolunk, akkor is ha nem

„szülőket” mondunk. De kimondatlanul bár, mégis azonnal leszűkítjük a szó jelentését az édesanyára, aki a szülés fájdalmát átszenvedte, a gyermeket a világra hozta, megszülte. De vajon – a nemzés pillanatától kezdve – nem apa-anya együtt munkálkodása teszi igazán „szülővé” a szülőket? Mennyire fontos volna ennek a tudatosítása, hogy a szülőanyák mellett az édesapák is átérezzék a „szülő-apai” hivatásukat a gyermeknevelés folyamán. Hát így, ezekkel a gondolatokkal szeretném, ha átolvasnák e megszólítást, ezt a lelkipásztori levelet!

„Nem hagylak árván titeket... veletek vagyok mindennap a világ végéig” (Jn. 14, 18). Ezekkel a szavakkal vigasztalta Jézus barátait, az apostolokat. Üzenete pedig nekünk, keresztényeknek is szól, azaz nekem személy szerint. Jézus sokféleképpen van közöttünk: 1. szavával a szentírásban, amit görög eredetű szóval Bibliának neveznek, 2. a hívek közösségében, az Egyházban („Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük”), 3. minden ember személyében Jézus jön felénk („Bizony mondom nektek, amit egynek a legkisebb testvéreim közül tettetek, nekem tettétek” (Mt. 25,40), és a szó legigazibb értelmében velünk, közöttünk, bennünk akar lenni az Eucharisztia (Oltáriszentség) által. („Ez az én testem, ez az én vérem” (Mt. 26,26). Isten fia tehát velünk van mindig, miként megígérte egyházának: „Én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig” (Mt, 28,20). Kísér minket életutunkon isteni jelenlétével, szeretetével, melyet kegyelemnek nevezünk.

Idézzük magunk elé az Isten kegyelmét közvetítő Jézust, amint gyógyításaikor külső jelet használ (Jn. 9,6). Jézus életéből sok olyan gyógyítást (kegyelemkiárasztást) ismerünk, amelynél csak ránéz, szól, akarja, és máris kiárad Isten kegyelme,

megettörténik a rendkívüli, a csoda. Sohasem a csoda, a következmény a lényeg, hanem a kegyelem kiáradása. De ezt az evilági ember csak a kísérő jelenségekben láthatja, foghatja fel. A többit – a lényegét – csak érzi. Ezt a kegyelemközlést akarta és akarja Jézus állandósítani az egyházban a szentségeken keresztül. „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig” mondja ma nekünk Jézus, és velünk van a szentségek által. Mik is ezek a szentségek?

A szentségek Krisztus által rendelt látható külső jelek, melyek lelkünkben létrehozzák vagy növelik Isten jelenlétét, kegyelmét, szeretetét. És ezeken a jeleken keresztül Isten velünk van a világ végéig, egyéni lelki életünkben elkísér életünk végéig.

Amikor egymás iránti szeretetükből gyermeknek adtak életet, örömükben az egyház is osztozott. Ez az öröm akkor vált teljessé, amikor a (1) keresztség szentségében gyermeküket Isten gyermekévé fogadta: lelkéről eltűnt az áteredő bűn, és a kegyelem fürdőjében újjászületve Jézus Krisztus igazi egyházának, Krisztus titokzatos testének tagjává lett. Az első mosollyal, becézgető simogatással, a világ legszebb nyelvén (a szeretet nyelvén, magyarul) már azt a biztosságot érezte akarták átadni, hogy ő Isten gyermeke is lett. Majd kezdték megtanítani imádkozni, a hittanórákon pedig megismerte Jézus tanítását. Így lassan kialakult benne az a tudat, hogy Istent szívünk mélyén, és közösségileg a szentmisén is dicsőítenünk kell. Amikor akkorára nőtt gyerekük, elsőáldozás előtt áll.

Mi is az elsőáldozás? Egyszerre két szentséget vesz fel a kilenc éves gyerek, a (2.) bűnbánatszentségét, amely által lelke ismét eltelik kegyelemmel, miként életünk végéig valahányszor, amikor töredelmesen meggyónjuk/megbánjuk bűneinket. Ezt

követi a tulajdonképpeni első szent áldozás, amikor gyermekük első alkalommal veszi magához az Úr testét az (3.) Oltáriszentséget (Eucharisziát). „Az én Testem valóban étel, az én Vérem valóban ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az bennem marad, én meg őbenne” (Jn. 6,55). Hányszor éreztük már magunkat lelkileg erőtlennek, és ma is az állandó rohanásban, csak maga az élő Isten az „angyalok kenyerével” erősíthet meg. Amikor már lelkileg nagykorúak lettünk – 12. (15.) életévünk után – a (4) bérmlás szentségében kiáradt lelkünkben az Úr Lelke, amit az elő pünkösöd alkalmával az egyházban az apostolokra. Akkor is, a mi életünkben is kiárad a Lélek, hogy megerősítsen minket: hitünket minden körülményben állhatatosan megvalljuk és hitünk szerint éljük. Tapasztaljuk, hogy nem is olyan egyszerű hit szerinti életet élni, de gyöngeségünkben segítségünkre van a Lélek.

Mindannyian családban nőttünk fel. Emberi életünk nem mindig olyan fiatal és egészséges – adja Isten! –, mint most. Talán álltunk már súlyos beteg, haldokló nagyszülők, ismerősök betegágyánál, miközben orvost hívtunk, vagy már kórházba szállítottuk őket. Ezzel egy időben buzgón imádkoztunk beteg testvérünkért és hívtuk az egyház papját, miként Szent Jakab buzdít erre, hogy beteg testvérünk felvegye a (5.) szentkenet szentségét. „Beteg valamelyiktek? Hívassa el az egyház előljáróit, és azok imádkozzanak fölötte, kenjék meg olajjal az Úr nevében” (Jk. 5,14.). Ha pedig bekövetkezett a földi élet megszűnése, testét átadtuk a földnek – imádságaink és könnyeink kíséretében – a temetés szertartásakor, amit szentelménynek nevezünk.

Van két sajátos életállapot, amelynek indulásakor szintén mellénk áll Isten, látható jelen keresztül. Ez az (6.) egyházi rend szentsége, amit másként papság szentségének nevezünk. Minden megkeresztelt embernek kötelessége törekednie az életszentségre: „Szentek legyetek, mert a ti Istenetek szent.” De miként Jézus apostolait szorosabb kapcsolatra hívta, úgy választja ki Isten a megkereszteltek sokaságából a papokat. A római katolikus egyházban – egyházi hagyomány alapján – nőtlen állapotban élnek.

Másik általánosabb hivatás a (7.) a házasság szentségének felvételével kezdődik, amikor egy szabad állapotú férfi és egy szabad állapotú nő – szabad döntés alapján – életszövetséget köt, hogy egymást szeretetben testileg és lelkileg kiegészítik, gyermekeknek adnak életet, és azokat Isten és ember szeretetében felnevelik. Valamikor, miként az elején mondtam, a Kedves Szülők is így jöttek az Úr oltár elé, hogy Isten áldását kérjék életükre. Ő megáldotta házasságukat. Amit akkor vállaltak – hogy gyerekeiket a katolikus egyház szertartása szerint kereszteltetik és nevelik –, teljesíteni is szándékoznak. Azért küldték-hozták-segítették gyerekeiket, hogy hitüket megismerjék, Istent megszeressék, elsőáldozók, majd bérmálkozók és a többi szentség felvevői legyenek. Az első áldozást az életben még sok más áldozásnak kell követnie, hogy így valóban megvalósuljon Jézus ígérete mindannyiunk életében: „Én veletek vagyok mindennap a világ végéig”.

(Harangzó, 1999. július)

Moldovan Bencze Irén: Emlékeim törött cserepei

Azért beszélünk, hogy kifejezzük érzéseinket, gondolatainkat. Időnként pedig épp azért, hogy szavainkkal leplezzük azokat. Egy-egy mozdulatunk, testhelyzetünk azonban sokat elmond rólunk, leleplezi álságos szavainkat.

És kérdezhetjük: Miért írunk? Gondolom, azért, hogy kifejezzük magunkat, közöljük mindazt, ami bennünk van, de már nem csak azokkal, akikkel térben és időben együtt vagyunk, hanem azokkal is, akik máshol és máskor figyelnek ránk.

Ez a gondolat vezethette Moldovan Irén magyartanárt is, amikor hatvan év körül, néhány évvel nyugdíjba vonulása után elhatározta: „Írni fogok. Mit? Akármit. Kinek? Magamnak. Csak úgy elbeszélgetek egy kicsit magammal. Arról, ami volt, ami van. Hogy majd legyen. Szeretteimnek.”

„Sohasem késő” – vallja Nagy Miklós Kund a mintegy száz oldalas könyvecske előszavában –, mert „a gyermek- és ifjúkor varázsa legyőzhetetlen, bárhol, bármikor felülírhatja a valóságot. Na meg egyébként is, javíthatatlan szépítgető a nosztalgia, a fekete-fehéret is képes kiszínesíteni. A szerzőnek nem ez a szándéka, egyszerű, tömör, puritán szavakkal, közvetlen, keresetlen mondatokkal mesél, mondja az igazat, nem csak a valódit, s talán meg se fordul a fejében, hogy miközben ír, a velük megesett rosszat, a keserves dolgokat is szép emlékként éli újra. Nem tör ő írói babérokra, sőt bevezetőjében kétségeit is az olvasó elé tárja, hogy vajon nem vállalkozott-e erőn felüli dologra... Sírás és nevetés is van e könyvben, humor és tragédia váltogatja egymást, múlt és jelen fonódik össze a szabálytalan történetmozaikban, amely nem akar többnek látszani, mint ami: kisemberek rokonszenves

hétköznapi krónikája... Hogy miért most, vagy miért csak most írta meg? Mert az ő esetében most jött el ennek az ideje”.

Most jött el az idő Moldovan Irén számára, aki a nekem ajándékozott példányba az alábbi ajánlást írta: „Fogadott öcsémnek”, akinek volt mersze közölni első írásomat (a Harangszóban). Akkor kezdődött e könyv meséje”. És aki szakít magának időt és olvasni kezdi, átéli e kis „meséket”. Közben örül, szomorkodik, adott esetben könnyeit is törülheti. Akár azt is hiheti önmagáról, hogy ő az *események, történetek* főszereplője. A kisgyerekkor borzalmi, a fiatalkor sikerei és csalódásai, a felnőttkor megvalósult álmái, az idősödő kor sóvárgása mintha az olvasó sajátja lenne. Így válhat a kis unoka, a nebuló diák, a szorgalmas nagyapa, a gondviselő nagyanya, a korán elhunyt testvér, az örökkévalóságba költözött édesanya, a tisztességes cigány, a rátarti székel, és még annyi sok más személy és tárgy oly kedvessé az olvasó számára.

„Emlékeim darabjait, cserepeit szedtem össze, s raktam tarisznyámba útravalóul. Talán valaki hasznát veszi egyszer” – vallja az író a könyv borítóján. Az emlékek darabjait jeleníti meg a kötetbe beillesztett 16 (javarészt családtagokat megidéző) fénykép is.

A (mostani) családról beszél az is, hogy a kötet megjelenése családi együttműködés eredménye: a fedőlap a férj, Vasile T. Moldovan, a szerkesztés, számítógépes szedés a fiú, Vasile V. Moldovan munkája. A kötet a marosvásárhelyi Impress Könyvkiadó gondozásában, az Intermedia Group SRL nyomdában készült 2012-ben.

(Harangszó, 2012. május)

Hétköznap is szeret az Úr!

– Gondolatok *Oláh Dénes Haragszom a muskátlimra* kötete bemutatására –

Mindannyiunknak vannak érzései, gondolatai, meglátásai. Eltöprengünk, eltűnődünk, elmélázunk dolgokon, eseményeken, történéseken, amelyek valamiként kapcsolatba hoznak az eseményekkel.

Ezt az összefüggést látja meg, fedezi fel – és fedeztetni fel velünk is! –, töpreng el felette, fejt ki írásaiban a *Haragszom a muskátlimra* kötet szerzője, főtisztelendő Oláh Dénes paptársam, marosvásárhelyi fő esperes, a mi barátunk.

„Ne szólj szám, nem fáj fejem!” – ismerjük a közmondást. No meg azt is: „Ideje van a hallgatásnak, ideje a szólásnak” (Préd. 3.7). Babits Mihály pedig figyelmeztet: „Bűnösök közt cinkos, aki néma”. Oláh Dénes nem akar a cinkosok közt elvegyülni. Meglát, továbbgondol és kimond lényeges dolgokat. Nem arról van szó, hogy a tüzes lelkű istenszolga mindenbe beleszól, mindenkit kioktat, tudálékosan helyére rakja a dolgokat.

Kellő alázattal tekint önmagára, és a vele, benne, körülötte történő eseményekre, Isten és az őt kereső énje közötti személyes kapcsolatra, a népe fiai és lányai mindennapjaira, hívei, embertársai személyi, családi és társadalmi problémáira.

Nem akar minden felvetett kérdésre receptet, megoldást adni. De imádságban, elmélkedésben Isten szeretetétől áttüzesedett lelkével segíteni akar meglátni, felfedezni, megtalálni a megoldást. Ezt pedig mindenki maga kell, hogy elvégezze. Nem gondolja magát az események fölött vagy azokon kívül, hanem mintegy belülről közelíti meg a lényegét;

sok esetben a szentírás szavait, egyházunk tanítását, szenteket, magyar- és világirodalom költőit, íróit híván segítségül.

Ahogy önmagáról vall: „Számomra az írás: kín, alázat, kényszer, megmérettetés, becsület, egyfajta levetkőzés, szégyenérzet nélküli megmutatása legbensőbb énemnek, és utoljára: számomra az írás szolgálat”.

Valóban, aki kezébe veszi a könyvet – amely 2014 márciusában jelent meg a az F&F International kiadónál Gyergyószentmiklóson – és átolvassa a benne található 66 rövid írást, melynek nagy része megjelent a katolikus Vasárnap hetilapban, tapasztalhatja, hogy a tisztánlátás, a világos gondolatvezetés, a hasonlatok egymásmellé állítása, a színes kifejezések váltakozó lüktetése mind mind az Istent és embert alázattal szerető szolgálatnak lecsapódása.

Hogy kiről, miről szólnak az írások, a gondolatfüzerek? Sok szereplője van: a névtelen szegény (öreg) ember, a bányász, az iskolakezdő és azt befejező diák, szülő, régi osztályfőnök, jószívű adományozó, beteg és orvos, pap, püspök, szentatya, Jézus Krisztus, biblia, tobzódó ifjúság, erdélyi magyar történelmi családok... hogy csak néhányat ragadjak ki rendszeretlenül. Vagyis a XX. és XXI. század embere a maga kérdéseivel, nehézségeivel, küzdelmeivel, külső és belső harcaival, ünnep- és hétköznappjaival.

A helyszín is változó, ahol a történések lejátsszanak, de valamilyen vonatkozásban vannak a szerzővel: Alsócsernáton, Petroszény, Kolozsvár és Marosvásárhely (papi állomáshelyei), és természetesen úgy, hogy a háttérben ott lapul szülőhelye, Korond. Általános helyszín pedig Erdély és annak bármely települése, ahová Isten teremtett minket, magyarokat.

Az írások időnként határozottan koppantanak rá a szeg fejére és mondják ki az igazságot, de nem akarnak senkit bántani – ellenkezőleg: a hit, remény és szeretet, a megbocsátás és az Istenben való növekedés a szerző célja.

Nem száraz prédikációk a cikkek, hanem annál több: egy gondos lelkipásztor mindennapi élet megszentelésére törekvő szolgálata. Felemelő, magával ragadó, a lélek számára ünnepet teremtő gondolatébresztő lélekvirágok.

Nem szeretnék mindent elmondani róla. Testvéreimet az Előszó utolsó bekezdésével bátorítom, melyet Dr. Tamási Zsolt jegyez: „Ezt a könyvet, úgy érzem nem lehet kiolvasni, s visszatenni a polcra. Csak olvasni lehet, újraolvasni lehet, s hagyni, hogy megfogadjon az üzenet, amely ott rejtőzik a sorok között, s amely nekem szól. Ennek az üzenetnek a továbbgondolása az olvasónak lehetőség és kihívás egyben. Éljük vele!”

Templomépítés Csejden

1997-ben az az elgondolás vezetett a Tófalv-i templom építésénél, hogy a helyiek és a csejdiek számára legyen egy közösségi ház. Mivel Tófalvára nem költöztek olyan ütemben hívek, mint Csejdre, ahol közben már 15-re szaporodott híveink száma, úgy döntöttünk, hogy Csejden is havonta egyszer összegyűlünk szentmisére. 2004-ben azzal a kéréssel fordultam a csejdi református gyülekezetéhez, hogy abban a teremben, ahol ők átmenetileg, ameddig templomuk javítás alatt áll, az istentiszteletet tarják, engedjék meg, hogy mi is havonta egyszer szentmisét mutathassunk be. Ebben az ötletben Vízi József polgármester is támogatott. Kis idő múlva *Bíró Jenő* tiszteletes úr közölte, a presbitérium nem fogadta el kérésünket.

Ekkor az iskola igazgatójához, *Nagy Csabához* fordultunk kérésünkkel. Ő elfogadhatónak tartotta, de a Polgármesteri Hivatalához küldött jóváhagyásért. Itt mind *Vízi József* polgármester mind *Simon Ferenc* alpolgármester hozzájárulását adta.

Így kezdtük meg Csejden a misézést 2004-ben az iskola egyik osztálytermében. 2005-ben már Ft. *Csató Béla* főesperes jelenlétével Szent Gellért búcsút is tartottunk – az iskolában.

Időközben valaki áskálódott az iskolai szentmisék ellen, ezért írásbeli engedélyt kértünk a Polgármesteri Hivaltaltól. Ez is arra ébresztett rá, hogy ez nem lehet végleges megoldás.

2006-ban a plébánia megvásárolta Iszlai Irma nénitől az 5 + 3 ár területet, és kezdtünk az építésről álmodozni.

Az idő 2009-ben érkezett el – Főegyházmegyénk millenniumi évében! –, hogy hozzáfogjunk az építéshez. Az épület tervét

Hosszú Péter műépítész, mérnök, egyházközségünk híve ajándékozta, aki az építést is felügyelte.

Augusztus 3-án fogtunk hozzá az alapozáshoz, szeptember 24-én – épp Szent Gellért napján! – fejeztük be a munkálatokat. 27-én pedig megtartottuk az első búcsút a templomban. Ft. *Oláh Dénes* főesperes misézett és prédikált kb. 230-250 hívő jelenlétében. Természetesen többen voltak kint, mint bent, mert csak 80 ülőhelyet tudtunk bent biztosítani. Október 1-én du. 5 órakor pedig *dr. Jakubinyi György érsek úr megáldotta templomunkat.* Utána részt vettünk a karmelita kolostorban a búcsús szentmisén.

Ezúttal is szeretném megköszönni azoknak, akik a munkálatoknál segítségünkre voltak, csejdieknek, marosszentgyörgyieknek, jeddieknek és másoknak. Ha mindenben, mindenkor ilyen összefogás jellemezné egyházunkat, népünket, akkor nem kellene aggódnunk a kilátástalannak tűnő holnaptól! Nem volt könnyű, de épültem én is lelkileg, no meg kis közösségünk is.

A templom önerőből épült, a plébánia keretén belül. Itt gondolok *a plébániára, mint intézményre* és a plébánia híveinek áldozatos adakozására, valamint azokra a vállalkozókra, akik szívügyüknek tekintették az építkezést. Többek között: *Polgármesteri Hivatal – Sófalvi Szabolcs polgármester, Birtalan István alpolgármester, Palkó Zsolt vidék- és területrendező, –, Favor Construct Kft. – Marica Costel, Ioan és Marius –, Nordenlor Kft. – Kiss Gyula –, Cons Origo Kft. – imon Levente–, Építők-Constructorul Szöv. – Moldovan Eta mérnök –, M.+ P. Electric Kft. – Székely Mihály –, Bar Com Pres Kft. – Baricz Gergely –, Prod. Com. Csifa Kft. – Baricz Károly, Baricz Árpád, Baricz László –, Pre Ferro Mures Kft. – Lovász Zoltán –.*

A csejdiek közül nagyon sokat tevékenykedett és segített Kali József és családja, Kakucs György, Lőrinczi János, Ivácson Vilmos, Filep Zoltán és családjaik, Dobos Attila, valamint id., ifj. és legifjabb Albert Ferenc, Tóth Elemér, Simon Péter, Hanzi Levente, Fodor István, Iszlai Lajos, Iszlai János, Berki László, Horváth Tibor, Dárosi István, Albert Jenő, Seprődi István, Stefi, Barabás Sándor, Demeter György és Albert Dániel, Punka Lóránd, Lunka Lehel Imre, Hanzi Levente Krisztián, Kakucs Arnold, Boldea Adrian gyerekek.

A templom áll, dicsőség Istennek! Padok, székek, oltár, harang még nincs, de Isten segítségével minden lesz. Lőrinczi János kezdeményezésére a harangöntés már folyamatban van. Minden második vasárnap tartunk szentmisét, 8 – 10 – 14 személy vesz részt a szentmisén.

Isten országának a csejdi kis közösségben is növekednie kell.

Temetőnk már van: a ref. temető keleti szomszédságában vettünk 12 ár telket temetőnek. Bekerítettük, a kerítés mellé Albert Ferenc akáccsometéket ültetett. *Deo Gratias – Istennek hála!*

(Harangszó, 2009. december)

A Kárpátoktól a Zsimba-hegyig

Általában nem kérdezik meg a szülők jövőbeli gyermekeiktől, akarsz-e megszületni, s ha igen, akkor hol szeretnél megszületni, vagy mely nép gyermeke óhajtasz lenni. Legalábbis az én esetemben így volt. Az, hogy ma másként vélekednek a szülők és kérdés nélkül döntenek – sok esetben a gyermekük megfogamzása ellen, adott esetben megszületése ellen –, ez fájdalommal tölt el, ítékezés nélkül.

Engem a Gondviselés szüleim szeretetszolgálatára akart, székely-magyarok gondolt el és a Keleti Kárpátokba helyezett, mely az egykori Történelmi Magyarország legkeletibb felén található. Születésemkor és még mindig egy szomszédos állam számára vörös posztó szerepet tölt be jelenlétünk...

Ott tanultam meg, hogy magyar vagyok székely kiadásban. Nem az iskolában, hanem a családban, a nagycsaládban, a faluban, ahol mindenki egy nyelvet beszélt, egy gondolattal és érzellemmel tudta reményteljes vágyakozását beleönteni, amikor nótázó kedve és alkalma volt: „Kárpát szent bércére visszaszáll, sírva száll, a magyar turulmadár”.

Ezért számomra egészen természetes volt gyermek- és ifjúkoromban, hogy a Hegy nem lehet más, mint a Hargita. Egyfajta Olympusként élt bennem a Hegy, ahol a székelyek Istene lakik, nem messze tőle pedig ott lakik Édesanyja, aki a székelyeknek is védelmező Édesanyja, a csíksomlyói babba Mária. S ha ilyen közel volt hozzánk a mi Istenünk édesanyjával együtt, vallottuk, hogy minden külső és belső megpróbáltatás ellenére is, „áldjon vagy verjen a sors keze”, nekünk itt kell élnünk, és itt élnünk kell!

Aztán úgy alakult az élet, hogy lassan felfedeztem Magyarországot. Sokszor voltam ott rokon és baráti látogatáson, aztán

meg tanultam is ott. De soha, egy pillanatra sem gondoltam arra, hogy elhagyjam Erdélyt és Magyarországra települjek. Mert ha valaki otthon érzi magát szülőföldjén, ugyan hová is mehetne, hogy ott a belső békét, biztonságot újra megkaphassa! Én azt hiszem, ha csak egy embernek mondhattam: édesapám, ha csak egy asszonynak mondhattam: édesanyám, akkor őszintén csak egy helyről mondhatom el: otthon, haza, szülőföld.

Ám, ha mégis valamilyen szörnyű csapás következményeként arra kényszerítene az élet, hogy elhagyjam őseim verejtéke és imádsága által megszentelt Otthonomat, akkor minden bizonnyal a történelmi Magyarország legnyugatibb szögletébe, Zalába mennék „száműzetésbe.” Oda, ahol az elmúlt két évtized alatt többször megfordultam, ahol a székelly emberekhez hasonló egyszerű, tisztességes emberekkel találkoztam, ahol – a Zsimba-hegyen – megidéztük többször a Hargitát és az ősök szellemét. Mit számít az országhatár, a 800 km távolság, a fáradtság akkor, ha jó emberek, az otthont idéző táj, meghittség és szeretet vár ránk Zalaszentgyörgyön. Vagy Marosszentgyörgyön. És ez megvan, hála Istennek már 15 éve. Éljük és ápoljuk ezt a kapcsolatot, barátságot! S ha bensőségesen éljük, akkor nem is kell ápolnunk, mert az életet élni kell! Éljük hát tovább ezt az őszinte, szívből jövő kapcsolatot addig, ameddig a Gondviselés jónak látja.

(2014. Gondolatok Zalaszentgyögyre a Polgármesteri Hivatalnak)

Marosszentgyörgyiek Budapesten

Marosszentgyörgyinek lenni jó. Még akkor is, ha nincsen minden a rendjén. A rend valaminek befejezett állapota, végtermék. Itt még lüktet az élet. Lüktetett 1990 márciusában is, amikor a község központjában gyülekeztek magyarok, románok, cigányok, és fogadták a Marosvásárhelyre látogató leitatott, felbőszített Görgény-völgyieket. Hogy pontosan mi történt, azt a régi marosszentgyörgyiek jobban tudják – még 20 év távlatából is! –, mint én, aki akkor még nem voltam a községben. Én azután "jöttem, láttam", illetve hallottam, hogy Lőrinczi József, Puczi Béla, Sütő József, Szilágyi József, Szilveszter Kiss Péter és Tóth Árpád a törvényszéken, illetve börtönben van két évre – "helyállásáért". Nagybányán ítélték el őket, börtönbüntetésüket is ott töltötték. Az ott átélt "hazafias nevelést" nem részletezem. Szabadulása után egy évre Tóth Árpád meghalt. Én temettem el, a 444 sz. sírban nyugszik. Síremléket a Berki család és a Plébánia közösen állított számára. Puczi Béla és Szilveszter Kiss Péter elmenekült az országból. Mindketten meghaltak. Itthon él Lőrinczi József, Sütő József és Szilágyi József. Életüket (részben) ismerjük. Szinte elfelejtettük őket, mint a húsz évvel ezelőtti eseményeket. Pedig felejteni nem szabad. Erre tanít a szentírás is: a választott nép üldözését és szabadulását a különböző korokban, és Jézus Krisztus kereszthalálát is, hálás emlékezéssel, most éljük át. Megbocsátani viszont keresztény kötelességünk.

20 év után – 2010 március 10-11-én – a feledés homályából vették elő Budapesten (Dr. Kincses Előd közbenjárására?) a marosszentgyörgyi ügyet, és a Terror Háza Múzeum rendezésében hívták meg a *marosszentgyörgyi hősokeket* és jómagam. Küldöttségünket fogadta az Országházban – dr. Schmidt Mária

a Terror Háza Múzeum főigazgatója kíséretében – Bajnai Gordon miniszterelnök is. A miniszterelnök úr félórányi "kávész" közben tájékozódott a történekről. Mindannyiunkkal kezét fogott és meghallgatott. Többek között ezeket mondta: "...amit ott akkor önök tettek, azt nemcsak önmagukért, nemcsak Marosszentgyörgyért és Marosvásárhelyért, hanem mindenhol élő minden magyarért, és még több; minden erőszak ellen tették... Mert ahol egyetlen magyar szenved, ott szenved benne az egész magyar nemzet... Kissé késve bár, de szeretném megköszönni önöknek bátor helytállásukat a magam, a jelenlegi- és előző, valamint a jövőndő magyar kormányok nevében is, ha ezt nem tennék meg, de ugyanakkor az egész magyar nép nevében is..." Jó volt mindezt hallani. Húsz év után több volt, mint egyszerű vállveregetés. Majd felolvasta Lőrinczi József, Sütő József, Szilágyi József, Puczi Béláné Mária és B. L. névre szóló levelét. Úgy gondolom, ez közérdekű, ezért megosztom a következőkben:

*A Magyar Köztársaság Miniszterelnöke
B. L./ L. J./ P. M./ S. J./ Sz. J./ úr részére
Tisztelt Baricz Lajos Úr! (Mindenki levelén saját neve!)*

Vannak olyan történelmi pillantok, amelyeknek nem lett volna szabad bekövetkezniük. Olyan nemzeti és személyes tragédiák, amelyek egy igazabb világban sohasem történhetnének meg. A Marosvásárhelyen 1990 márciusában tomboló magyarellenes pogrom is ilyen esemény volt.

Az erdélyi magyarság akkoriban az anyanyelvű oktatásért és a szabad nyelvhasználatért küzdött. Törvényes és erőszakmentes

követeléseiért azonban sokan életükkel, szabadságukkal fizettek. Azokban a napokban a mesterségesen szított sovinizta gyűlölet rárontott a békés önrendelkezés híveire. Az alapvető emberi jogokat, a demokrácia eszményét érte brutális támadás. Ezért minden egyes résztvevő, aki akkor tettel, szóval, vagy erkölcsi támogatással a magyarok ügye mellé állt – legyen magyar, román, vagy roma származású – a szabadság védelmére kelt. Minden csepp vér, minden zárkában és félelemben töltött perc akkor a szabadságot erősítette Erdélyben.

E neme küzdelem minden áldozata ezért arra int ma minket, hogy óvnunk kell a nemzeti önazonosság és a nemzeti önrendelkezés jogát határainkon innen és túl is. A szabad és demokratikus Kárpát-medence népei ugyanis csak a kölcsönös tisztelet és megértés eszközével kerülhetik el, hogy a marosvásárhelyi események megismétlődjenek.

Ennek tudatában hajtok fejet a kitüntetettek hősiessége előtt.

Budapest, 2010. március 10.

Öszinte tisztelettel:

Bajnai Gordon

(s.k. aláírása) (pecsét)

A fogadás után egy órányi idegenvezetéssel megnéztük az Országházat.

Kiadós vacsora utáni sétánkon megtekintettük kívülről az Andrássy út 60. szám alatti Terror Ház Múzeumot. Az épület homlokzatán kifeszített lobogón láthattuk (amit már az autóbuzson a rádióban is hallottunk!), hogy 11-én 10 órától a maroszentgyörgyi hősök kitüntetése következik. *Fekete Március*

Marosvásárhely 1990. Petőfi Emléklap a Helytállásért díjátadás, Díjazottak: Lőrinczi József, Puczi Béla (posztumusz), Sütő József, Szilágyi József, Szilveszter Kis Péter (posztumusz), Tóth Árpád (posztumusz). Megemlékező beszédet mond: Balog Zoltán, Kincses Előd, Schimdt Mária, Tőkés László. 2010. március 11. 10,00 Terror Háza Múzeum. Szervezők: A Terror Háza Múzeum és a Polgári Kultúráért Alapítvány.

Igazából csak most kezdtük felfogni, mi is történik velünk, körülöttünk.

11-én a T. H. M. zsúfolásig telt előadótermében adták át az **Emléklap a Helytállásért** kitüntetését.(*Petőfi Emléklap a Helytállásért, Marosvásárhely 1990, Szilveszter Kis Péter (posztumusz)/ Tóth Árpád (posztumusz) (ezt a kettőt én vettem át!). "...ha újra tenni kell majd, akkor újra ott leszünk..."* (Petőfi Sándor: *Márciusi ifjak*; 2010. március 11. Schmidt Mária – főigazgató. Beszédet tartott dr. Schmidt Mária, a T. H. M. főigazgatója, Tőkés László és Balog Zoltán Euro-parlamenti képviselő és dr. Kincses Előd ügyvéd. Én magam is szóhoz jutottam, majd a Szívem is magyar, Szabadon, és Nagypa titka verset olvastam fel.

Az oklevéllel átadtak egy Szent István-érmét is. Az ünnepség után a sajtósok hada árasztott el. Így ebédre is kevés időnk maradt, mert – bár nagyon sietve – megtekintettük a T. H. M.-ot is. Félelmetesen szép látvány. Érdemes megtekinteni – felejtés ellen, megbocsátás végett, mert van mit megbocsátani.

Minden költséget a szervezők álltak. A jelenlévő kitüntetettek szerény pénzadományt is átvehettek. (Én nem voltam kitüntetett.)

Dr. Schmidt Mária igazgatónő és munkatársai, dr. Bajnai Gordon miniszterelnök, köszönjük a ránk figyelmet, a gyógyírt

sebeinkre. Úgy gondolom, személyünkben erkölcsi elégtételben részesült Marosszentgyörgy és mindazok, akik akkor, a nehéz időkben helytálltak. Erőt és bátorságot ad, hogy Márton Áron püspök úr szavaival mondhassuk: *Non recuso laborem! Uram, ha népednek szüksége van rám, nem utasítom el, vállalom a munkát, a szenvedést!* Isten gyermekeként, az egységes magyar nemzet részeként itt, Marosszentgyörgyön, itthon, Erdélyben.

(Harangszó, 2010. április)

„Zsoltár az anyanyelvért”

„A zsoltár vallásos tárgyú zsidó költemény, amelyet húros hangszer (citera, psalterium) kíséretében énekelnek” írja a Katolikus Lexikon.

Az ószövetségi szentírás 150 sugalmazott zsoltárt foglal magában. Szerzőjének általánosan Dávid királyt jelöli meg, és mi is Dávid zsoltáiról beszélünk, jóllehet csak 73 zsoltárnak szerzője Dávid, 12 zsoltárt Aszafnak, 10-et Korach fiainak, 2-öt Salamonnak, 1-1-et Mózesnek, Emannak és Etánnak tulajdonítanak. Sok zsoltárnak nincs felirata, címe (u. n. „árva zsoltárok”), vagy pedig a címük pusztán zenei, istentiszteleti vagy történelmi megjegyzést tartalmaz.

A zsoltárok alap gondolata: Isten dicsőítése. Vannak köztük himnuszok, imák, könyörgések, tanító-költemények, zarándok-énekek, az üdvtörténetben megnyilvánuló isteni gondviselést magasztaló zsoltárok, átok-zsoltárok és jövendölések. Különös fontossággal bírnak a *messiási zsoltárok*, amelyek az eljövendő Messiás személyére és országára vonatkoznak.

A sugalmazott zsoltárokon kívül fennmaradt a Kr. e. I. századból 18 apokrif (a szentírási korból származó, de a kánonba be nem vett) zsoltár is, amelyet *Salamoni zsoltárkönyvnek* neveznek.

A zsoltárokat már az őskeresztény kortól használta, énekelte az egyház. Ma különösen a szentmisében a válaszos zsoltárban és az Imaidők Liturgiájában (a zsolozsmában) találkozunk velük.

Mivel a zsoltár Istent dicsőítő ének, költemény, mondanivalóját, fohászát zsoltár formában fogalmazta meg, és művének is „zsoltár” címet adott. Néhány „zsoltár” a magyar irodalomból: *Babits Mihály: Zsoltár gyermekhangra, Zsoltár*

férfihangra; Füst Milán: Zsoltár; Dsida Jenő: Psalmus Hungaricus; Pilinszky János: Zsoltár; Szentgyörgyi Albert: Psalmus humanus; Székely Magda: Zsoltár; Weöres Sándor: Zsoltár.

Tágabb értelemben minden magasztos fogantatású istendicsőítést lehet zsoltárként értelmezni.

És egészen tág értelemben emelkedett hangulatban a szentnemes-igazról is lehet úgy beszélni, mintha imát mondanánk. Azt hiszem, így gondolta Kilyén Ilka színművésznő is, amikor összeállította műsorát *Faludy György, Illyés Gyula, Kazinczy Ferenc, Kovács György, Móra Ferenc, Nyírő József, Salamon Ernő, Sütő András és néhány Ismeretlen Szerző* műveiből, és a „Zsoltár az anyanyelvért” címmel látta el.

Ezt halljuk ma este. Köszönjük, hogy elhozta a „zsoltárt” ide, Marosszentgyörgyre.

(Harangszó, 2010. február)

Tartalomjegyzék

Menet közben (előszó helyett)	5
Jeles napok és idők	8
Advent	8
Karácsonykor	9
Karácsony előtt	10
Röpül az idő	12
Óév – 1999	14
Megválunk téled is.....	17
Vízkereszt = Epiphania Domini = Urunk megjelenése	19
Urunk megkeresztelkedésének ünnepe.....	21
Gyertyaszentelő Boldogasszony	25
Böjt	28
Nagyböjt	32
„Hamvazkodjál hívó lélek!”	35
„Felkelek és atyámhoz megyek!” (Lk. 15, 18)	37
Virágvasárnap.....	39
Nagycsütörtök	41
Nagypéntek üzenete.....	44
Nagyszombat	46
Feltámadott!.....	48
„A hét első napján...” (Jn. 20, 1 kk.)	50
Áldozócsütörtök, Urunk mennybemenetele	53
Pünkösti gondolat	55
A Szentlélek, az egység Lelke (Csel. 2, 1-11).....	57
Nagyboldogasszony	60
A szeretet gyertyái	63
Mindenszentek körül.....	66
Az egyházi év kapcsán	68
„Legyenek mindnyájan egy” (Jn. 17, 21)	68
"Legyenek mindnyájan egy" II. (Jn. 17. 21.).....	70

"Legyenek mindnyájan egy" III. (Jn. 17, 21).....	75
Betegek világnapjára 2003.....	77
A betegek világnapjára – február 11. –	79
A betegek világnapjára.....	81
Február 11. – A betegek világnapjára	83
Egy beteg vallomása	85
Egy beteg magánbeszélgetése.....	87
Szent György-napok	90
Szent György-cmlékmű.....	93
Ki illetve mi a szent?	95
Kedves Keresztény Testvéreim, Kedves Rádióhallgatók, Szeretett Édesanyák!	98
Anyák napjára.....	101
Anyák napja	103
Édesanyák köszöntése.....	105
Apák napjára.....	108
Szent László.....	110
Szent István királyhoz.....	113
Augustus 20., az „Új kenyér ünnepe!”?	116
Öregek napja	118
Vén diófa árnyékában.....	121
Öregk-napi ima Október 1.	123
Mennysorság benned	125
Pislákoló gyertyafény	127
Menet közben	129
Száz éves a marosszentgyörgyi róm. kat. iskola	129
Néhány szó Marosszentgyörgy múltjához.....	132
Marosszentgyörgy, mint szórvány	134
Az Eucharisztia éve	140
„Egy óra magasságában”,vagyis ”A hülyeség gyorsan terjed”	142
A nép zúgolódott Mózes ellen	144
Játszó társunk Isten.....	147

Vendégek vagyunk a földön	149
Az evangélium – örömhír	152
Isten szép világa.....	155
Nyelvészkedés	157
A „senki” pap.....	161
Isten az autóban.....	163
Gondolatok a <i>Díszpolgár</i> cím kapcsán	165
Találkoztam a Szentatyával!.....	167
Vannak hőscink.....	170
Isten tenyerén	173
Levél az egyháztanácsához	177
Kedves Szülők!.....	179
Moldovan Bencze Irén: Emlékcím törött cserepei.....	181
II.Étköznapi is szeret az Úr!	186
Templomépítés Csejden.....	189
A Kárpátoktól a Zsimba-hegyig	192
Marosszentgyörgyiek Budapesten	194
„Zsoltár az anyanyelvért”	199

